

คู่มือการฝึกอบรมหลักสูตร ลูกเสือสำรองข้อเสาะ

จัดทำโดย

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

คู่มือการฝึกอบบรมหลักสูตร ลูกเสือสำรองข้อสะอวด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
พระประมุขคณะลูกเสือแห่งชาติ

"...ความซื่อสัตย์ สุจริต
เป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง
เด็ก ๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดมีขึ้นในตนเอง
เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดี มีประโยชน์
และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญมั่นคง..."

พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๑

คำนำ

คู่มือการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือข้อสะอาด ได้จัดทำขึ้นสำหรับลูกเสือทั้ง ๔ ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการเรียนการสอนหลักสูตรลูกเสือข้อสะอาดในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกการเป็นพลเมืองดี มีความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาและภัยของการทุจริตที่มีต่อประเทศ ปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสาธารณะ มีส่วนร่วมสร้างสรรค์สังคมให้โปร่งใส นำกระบวนการลูกเสือไปผนวกรวมเสริมสร้างสังคมสุจริต เป็นธรรม ช่วยให้สังคมมีสันติสุข มีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต ตลอดจนส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์ รวมถึงดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจัดทำหลักสูตรลูกเสือข้อสะอาด ได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการแต่งตั้งคณะบุคคลร่วมกันดำเนินการ คือ คณะอนุกรรมการบริหารโครงการลูกเสือข้อสะอาด และคณะทำงานจัดทำหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรมลูกเสือข้อสะอาด ตลอดจนได้รับความร่วมมือจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาลูกเสือไทย และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการลูกเสือหลายท่าน จนทำให้หลักสูตรลูกเสือข้อสะอาดสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

คณะทำงาน
กันยายน ๒๕๕๗

ความเป็นมา

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต ให้ความสำคัญกับสถาบันการศึกษาในการอบรมปณิธานให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง การสร้างนิสัย การประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม ซึ่งหัวใจสำคัญของการศึกษา คือ การทำให้คนเป็นคนดี เป็นคนที่เปี่ยมประโยชน์ต่อผู้อื่น ทั้งต่อสังคมที่ตนอยู่อาศัยและต่อประเทศชาติ การสร้างลักษณะนิสัยความซื่อสัตย์สุจริตจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเอาใจใส่ดูแลไม่น้อยกว่าการทำให้ผู้เรียนมีความรู้ มีกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาการทั้งทางกาย สติปัญญา ศีลธรรม และการเป็นพลเมืองที่ดี โดยเห็นว่าหลักสูตรลูกเสือและเนตรนารี สามารถปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ซึ่งจะทำให้เยาวชนคนรุ่นใหม่มีค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จึงได้ประสานความร่วมมือกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหลักสูตรลูกเสือและเนตรนารีทุกระดับ เพื่อปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต อันจะส่งผลให้ประเทศชาติมีการพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไป

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยใช้กลไกทางการศึกษา เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยเห็นชอบร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ และประสานการเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต ให้หน่วยงานและบุคลากรในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของประเทศทุกระดับ อันเป็นการยกระดับให้กระทรวงศึกษาธิการไทยใสสะอาด ปราศจากการทุจริตทุกรูปแบบ และมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ และสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการดำเนินการจัดทำหลักสูตรลูกเสือช่อสะอาด ทั้ง ๔ ประเภท ได้แก่ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ และสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มอบหมายให้สำนักป้องกันการทุจริตภาคการเมืองรับผิดชอบ “โครงการลูกเสือช่อสะอาด” ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีผลการดำเนินการ ดังนี้

๑. สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เป็นเจ้าภาพในการจัดพิธีลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เรื่องความร่วมมือในกิจการลูกเสือเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ในพิธีมอบนโยบาย “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเยาวชนโดยกระบวนการลูกเสือ” เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๒. จัดทำตราสัญลักษณ์ “ลูกเสือช่อสะอาด” เพื่อใช้ในการดำเนินโครงการลูกเสือช่อสะอาด

๓. ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรมลูกเสือช่อสะอาด ทั้ง ๔ ประเภท ระหว่างวันที่ ๗ - ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

๔. ฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ ขั้นความรู้ทั่วไป เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรของสำนักงาน ป.ป.ช. เกี่ยวกับกิจการลูกเสือ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๕. ฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือระดับผู้นำ ขั้นความรู้ชั้นสูง เพื่อเพิ่มพูนคุณวุฒิทางการลูกเสือให้กับบุคลากรของสำนักงาน ป.ป.ช. ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

๖. ประกอบพิธีมอบวุฒิบัตรและเครื่องหมายวูดแบดจ์ บุคลากรทางการลูกเสือระดับผู้นำ ขั้นความรู้ชั้นสูง รุ่นที่ ๖๖๙ ของสำนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

๗. จัดตั้งสโมสรลูกเสือ สำนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

๘. ทดลองใช้หลักสูตรลูกเสือข้อสะอวด ทั้ง ๔ ประเภท ระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗

๙. ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวนหลักสูตรลูกเสือข้อสะอวด ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานใน พ.ศ. ๒๕๕๗ จะมีการนำหลักสูตรลูกเสือข้อสะอวดไปใช้ในสถานศึกษาทั่วประเทศ พร้อมทั้งผลักดันให้เป็นวิชาพิเศษต่อไป

พิธีลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ
ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
กับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

อาร์มภทลูกเสือสำรองข้อสะอาด

ลูกเสือสำรองเป็นลูกเสือปฐมวัย ซึ่งถือเป็นการเริ่มต้นของการเป็นลูกเสือ โดยเป็นเด็กนักเรียนที่มีอายุระหว่าง ๘ ปี ไม่เกิน ๑๑ ปี หรือกำลังเรียนอยู่ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ และเมื่อเข้าสู่กระบวนการเป็นลูกเสือสำรองแล้ว วิชาตลอดจนความรู้และกิจกรรมของลูกเสือสำรองซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ จะทำให้เด็ก ๆ เหล่านั้นได้รับความรู้ การเรียนรู้ในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน ความสนุกสนาน มีพัฒนาการในเชิงพฤติกรรมตั้งแต่เยาว์วัยสู่ความเติบโตใหญ่ที่ดี มีคุณค่าในกายภาคหน้า ความสนุกสนานที่มีคุณลักษณะพิเศษ เพื่อสร้างเสริมสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด ความมีระเบียบวินัย และมีความเข้าใจในเบื้องต้นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบอันเกิดจากระบบหมู่ของลูกเสือสำรองนั่นเอง

สำหรับประเทศไทยได้มีการจัดตั้งกองลูกเสือสำรองขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยกำหนดตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษ คือ ลูกเสือที่มีอายุ ๘ - ๑๑ ปี แต่เมื่อกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมบังคับในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔ ต่อเนื่องถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงกำหนดให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสำรองในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ เป็นต้นมา

ในปัจจุบันนี้ สังคมไทยได้รับผลกระทบจากค่านิยมในวัตถุที่มุ่งแสวงหาความร่ำรวยเป็นหลัก โดยละเลยคุณธรรมความดี การสร้างสังคมให้เป็นสังคมคุณธรรม จึงต้องเริ่มต้นที่เด็กก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งมีพื้นฐานมาจากเรื่องการมีคุณธรรมและสำนึกในเรื่องจริยธรรม วินัย ซึ่งประเด็นสำคัญนี้มีความอ่อนแอจนเห็นได้ชัดว่าการทุจริตได้รับการยอมรับจากสังคมไทยในบางระดับแล้ว เช่น เมื่อมีการทุจริตเกิดขึ้นจนเป็นที่เปิดเผย สังคมก็ไม่ได้ให้ความสนใจ และปฏิกิริยาที่ต้านทานในเรื่องนี้ลดน้อยลง ฉะนั้น ถ้าปล่อยให้ค่านิยมที่ไม่ถูกต้องเช่นนี้ยังดำรงอยู่ต่อไปโดยไม่คิดทำการแก้ไขและขจัดให้หมดสิ้น ความล้มเหลวในด้านคุณธรรม จริยธรรม จะเป็นเรื่องปกติของสังคมไทย อันเป็นสาเหตุที่จะทำให้เกิดผลเสียหายที่ตามมา จนเป็นผลให้การพัฒนาชาติบ้านเมืองไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งมีอำนาจและบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการป้องกันการทุจริตในทุกรูปแบบ และเสริมสร้างเจตคติ ค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต เห็นควรว่าน่าจะมีกลไกหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการปลูกฝังค่านิยมของการเป็นพลเมืองดี ที่มีความต่อเนื่องและเกิดประโยชน์อย่างจริงจัง จึงเห็นว่ากระบวนการลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ดี และมีความเป็นสากลที่นานาอารยประเทศทั่วโลกนำไปใช้ในการพัฒนาพลเมืองของประเทศตนเองมาอย่างยาวนาน เป็นเวลากว่าร้อยปีแล้ว โดยจะเริ่มทำการปลูกฝังคุณความดีให้แก่เด็กตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงวัยรุ่นหนุ่มสาว และมีกระบวนการปลูกฝังในเรื่องของความซื่อสัตย์ สุจริต ความกตัญญูรู้คุณ ความถูกต้องในสังคม การไม่เอารัดเอาเปรียบ โปรงใส่ ตลอดจนความเสียสละและการมีวินัย

ในการนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งร่วมมือกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ และสำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการวางแผนทางและจัดทำหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาดขึ้น เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้แก่เด็กปฐมวัย โดยอาศัยเนื้อหาสาระและกิจกรรมลูกเสือสำรองที่มีอยู่เดิมมาผสมผสานกับความรู้ด้านพลเมืองศึกษา (Civic Education) ที่มีความจำเป็นและเป็นปัจจุบัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมอย่างแท้จริง

	หน้า
คำนำ	ก
ความเป็นมา	ข
อรรถกถาหลักสี่ประการข้อสะอาด	ง
สารบัญ	จ
ส่วนที่ ๑ โครงสร้างหลักสูตร	
โครงสร้างหลักสูตรหลักสี่ประการข้อสะอาด	๒
การดำเนินงานเพื่อขอรับเครื่องหมายหลักสี่ประการข้อสะอาด	๓
วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	๔
มาตรฐานผู้ผ่านการฝึกอบรม	๔
คุณสมบัติผู้เข้ารับการฝึกอบรม	๔
ระยะเวลาในการฝึกอบรม	๔
คำอธิบายหลักสูตร	๔
กิจกรรม/รายวิชา	๔
วิธีการฝึกอบรม	๕
การประเมินผล	๕
เกณฑ์การผ่านหลักสูตร	๕
สื่อการฝึกอบรม	๕
ตารางการฝึกอบรม	๖
ส่วนที่ ๒ กิจกรรม/รายวิชา และเนื้อหาสาระ	
คำแนะนำทั่วไป	๑๐
วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	๑๕
ปฐมนิเทศการฝึกอบรม	๑๘
ลูกสี่ประการข้อสะอาดกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	๒๕
ลูกสี่ประการข้อสะอาดกับคำปฏิญาณและกฎของลูกสี่ประการ	๓๙
ลูกสี่ประการข้อสะอาดกับการบันเทิง (เกมเจียบ)	๕๘
ลูกสี่ประการข้อสะอาดกับการรู้จักเคารพกฎหมาย	๖๕
ลูกสี่ประการข้อสะอาดกับการสร้างจิตอาสา	๗๘
ลูกสี่ประการข้อสะอาดกับกิจกรรมกลางแจ้ง	๑๐๐

	หน้า
ส่วนที่ ๓ กิจกรรมเสนอแนะ	
การปรับระดับเครื่องหมายลูกเสือสำรองข้อสะอวด	๑๒๕
แนวทางการจัดตั้งกองลูกเสือสำรองในสถานศึกษา	๑๒๖
เกณฑ์การจัดตั้งลูกเสือสำรองข้อสะอวดในสถานศึกษา	๑๒๘
บรรณานุกรม	๑๒๙
ภาคผนวก	
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการลูกเสือข้อสะอวด	๑๓๒
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการลูกเสือข้อสะอวด (เพิ่มเติม)	๑๓๔
คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรมลูกเสือข้อสะอวด	๑๓๕
เพลงลูกเสือข้อสะอวด	๑๓๗

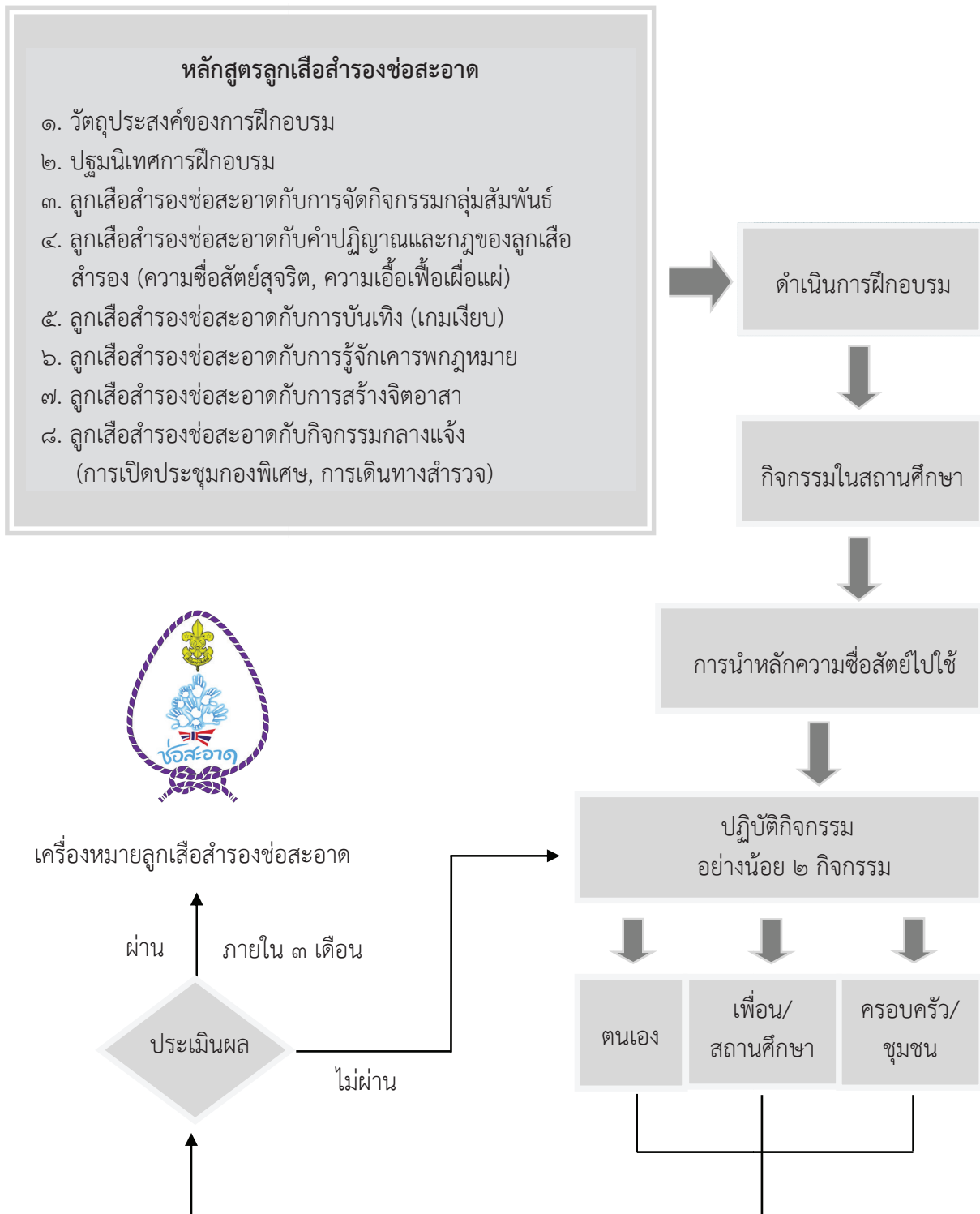
ส่วนที่ ๑

โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาด

ลำดับ	ชื่อ/กิจกรรม	รูปแบบ	เวลา (นาที)
๑	วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	การบรรยาย	๓๐
๒	ปฐมนิเทศการฝึกอบรม	การบรรยาย	๕๐
๓	ลูกเสือสำรองข้อสะอาดกับการจัดกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์	● เพลง ● เกมการทดสอบ ● เกมการทำงานเป็นทีม ● บทบาทสมมติ	๖๐
๔	ลูกเสือสำรองข้อสะอาดกับคำปณิธานและกฎ ของลูกเสือสำรอง (ความซื่อสัตย์สุจริต ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่)	● การสาธิต ● บทบาทสมมติ ● ระดมสมอง	๕๐
๕	ลูกเสือสำรองข้อสะอาดกับการบันเทิง (เกมเจียบ)	เกม/เพลง/การแสดงเจียบ	๑๒๐
๖	ลูกเสือสำรองข้อสะอาดกับการรู้จักเคารพกฎหมาย	● บทบาทสมมติ/ละคร ● ระดมสมอง	๕๐
๗	ลูกเสือสำรองข้อสะอาดกับการสร้างจิตอาสา	● บทบาทสมมติ ● ปฏิบัติ	๕๐
๘	ลูกเสือสำรองข้อสะอาดกับกิจกรรมกลางแจ้ง (การเปิดประชุมกองพิเศษ, การเดินทางสำรวจ)	● การเดินทางสำรวจ ● กิจกรรมตามฐาน	๑๘๐
รวม			๗๕๐

การดำเนินงานเพื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือสำรองข้อสะอาด
แผนภูมิการดำเนินงาน

๑. วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

๑.๑ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑.๒ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑.๓ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ส่งเสริมการป้องกันการทุจริต และสามารถนำไปเผยแพร่ให้บุคคลในครอบครัว เพื่อนและชุมชนได้

๑.๔ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์และดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

๒. มาตรฐานผู้ผ่านการฝึกอบรม

ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต เห็นความสำคัญของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ปฏิบัติตนอยู่บนวิถีชีวิตของสังคมไทย

๓. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เป็นลูกเสือสำรอง เนตรนารีสำรอง

๔. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

จำนวน ๒ วัน (ไม่พักค้างคืน) ใช้เวลาจำนวน ๑๒ ชั่วโมง

๕. คำอธิบายหลักสูตร

ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การปลูกจิตสำนึก ค่านิยมคุณธรรม จริยธรรม การสร้างวินัยแก่ทุกภาคส่วน และดำเนินการให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ (ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ) ที่ควรรู้จัก เคารพกฎหมาย เคารพตนเองและผู้อื่น จิตอาสา การบริการ การปฏิบัติตามคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือสำรอง การแสดงเจียม จิตกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้เห็นความสำคัญของตนเองและผู้อื่น มีพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์ ดำรงไว้ซึ่งความถูกต้อง ความยุติธรรม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

๖. กิจกรรม/รายวิชา

๖.๑ วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

๖.๒ การปฐมนิเทศ

๖.๓ ลูกเสือสำรองขอสะอาดกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

๖.๔ ลูกเสือสำรองขอสะอาดกับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง (ความซื่อสัตย์สุจริต ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่)

๖.๕ ลูกเสือสำรองขอสะอาดกับการบันเทิง (เกมเจียม)

๖.๖ ลูกเสือสำรองขอสะอาดกับการรู้จักเคารพกฎหมาย

๖.๗ ลูกเสือสำรองขอสะอาดกับการสร้างจิตอาสา

๖.๘ ลูกเสือสำรองขอสะอาดกับกิจกรรมกลางแจ้ง (การเปิดประชุมกองพิเศษ การเดินทางสำรวจ)

๗. วิธีการฝึกอบรม

- ๗.๑ การบรรยาย
- ๗.๒ การสาธิต
- ๗.๓ บทบาทสมมติ/การแสดงละคร
- ๗.๔ กลุ่มสัมพันธ์
- ๗.๕ กิจกรรมเกมเฝ้าย
- ๗.๖ กิจกรรมเดินสำรวจ
- ๗.๗ กิจกรรมการแจ้ง/กิจกรรมตามฐาน
- ๗.๘ การระดมสมอง

๘. การประเมินผล

ประเมินผลจากการเข้ารับการฝึกอบรมและเข้าร่วมกิจกรรม ประกอบด้วย

- ๘.๑ วิธีการวัดผล : สังเกตพฤติกรรม ประเมินความรู้ ประเมินผลงาน
- ๘.๒ เครื่องมือวัดผล : แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินความรู้ แบบประเมินผลงาน
- ๘.๓ เกณฑ์การประเมินผล : ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๘๐

๙. เกณฑ์การผ่านหลักสูตร

- ๙.๑ เวลาเข้าร่วมการฝึกอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
- ๙.๒ ผ่านเกณฑ์การประเมินรายวิชาไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐
- ๙.๓ ปฏิบัติกิจกรรมของลูกเสือเพื่อขอเครื่องหมายลูกเสือสำรองข้อสะอาด อย่างน้อย ๒ กิจกรรม หากไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลให้ปฏิบัติกิจกรรมอีกครั้ง ภายในระยะเวลา ๓ เดือน

๑๐. สื่อการฝึกอบรม

- ๑๐.๑ สื่อโสตทัศนูปกรณ์
- ๑๐.๒ ใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ
- ๑๐.๓ แผนภูมิ รูปภาพ แผ่นภาพ แผ่นพับ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- ๑๐.๔ แบบรายงานผลการเดินสำรวจ
- ๑๐.๕ กระดาษ A4
- ๑๐.๖ อุปกรณ์เครื่องเขียน ปากกาเคมี สีตักแต่งงานฝีมือ
- ๑๐.๗ เพลง/เกม
- ๑๐.๘ ภาพยนตร์ นิทาน แมคส์ลูกหมาป่า
- ๑๐.๙ เครื่องคอมพิวเตอร์ชนิดพกพา
- ๑๐.๑๐ วิทยุทัศน์
- ๑๐.๑๑ เครื่องฉายโปรเจกเตอร์
- ๑๐.๑๒ เครื่องเสียง
- ๑๐.๑๓ เครื่องดนตรี เช่น กลอง ฉิ่ง ฉาบ กรับ ฯลฯ
- ๑๐.๑๔ เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ประกอบการแสดง
- ๑๐.๑๕ บทเพลง
- ๑๐.๑๖ ไม้พรม

ตารางการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาด
 ระหว่างวันที่เดือน..... พ.ศ.
 ณ ค่ายลูกเสือ.....

วันแรกของการฝึกอบรม

เวลา	นาที	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	สถานที่
๐๗.๐๐ - ๐๘.๐๐ น.	๖๐	รายงานตัว	/และคณะ	ห้องประชุม
๐๘.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๙๐	พิธีเปิดการฝึกอบรมในห้องประชุม ● ประธานในพิธีจุดเทียนธูปบูชาพระรัตนตรัย ● ผู้ส่งเทียนชนวน ● ผู้ส่งพวงมาลัย ● ประธานจุดเทียนธูปสักการะ ร. ๖ ● พิธีถวายราชสดุดี ● กล่าวรายงาน ● ประธานกล่าวเปิด พิธีเปิดการฝึกอบรมหน้าเสาธง ● ชักธง พิธีการทางศาสนา สงบนิ่ง ● ผอ.ฝึกกล่าวต้อนรับ, ชี้แจงวัตถุประสงค์การฝึกอบรม ปฐมนิเทศ	วิทยากรประจำวัน ประธานฯ วิทยากรประจำวัน ผู้รับผิดชอบโครงการ ประธานฯ วิทยากรประจำวัน ผู้อำนวยการฝึก ผู้อำนวยการฝึก	ห้องประชุม ห้องประชุม หน้าเสาธง นอกห้องประชุม ห้องประชุม
๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๖๐	ลูกเสือสำรองข้อสะอาดกับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	/และคณะ	ห้องประชุม
๑๑.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.	๖๐	พักรับประทานอาหารกลางวัน	วิทยากรประจำวัน	ห้องอาหาร
๑๒.๓๐ - ๑๔.๐๐ น.	๙๐	ลูกเสือสำรองข้อสะอาดกับการสร้างจิตอาสา	/และคณะ	ห้องประชุม
๑๔.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	๑๒๐	ลูกเสือสำรองข้อสะอาดกับการบันเทิง (เกมเจียบ)	/และคณะ	ห้องประชุม

หมายเหตุ พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา ๑๐.๓๐ น. และเวลา ๑๔.๓๐ น.

วันที่ ๒ ของการฝึกอบรม

เวลา	นาที	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	สถานที่
๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.	๓๐	พิธีมอบเสาธง	วิทยาการประจำวัน	หน้าเสาธง
๐๘.๓๐ - ๑๐.๐๐ น.	๙๐	ผู้อำนวยการฝึกปราศรัย ลูกเสือสำรองขอสะอาดกับการรู้จัก เคารพกฎหมาย	ผู้อำนวยการฝึก/และคณะ	ห้องประชุม
๑๐.๐๐ - ๑๑.๓๐ น.	๙๐	ลูกเสือสำรองขอสะอาดกับ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง	/และคณะ	ห้องประชุม
๑๑.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.	๖๐	พักรับประทานอาหารกลางวัน	วิทยาการประจำวัน	ห้องอาหาร
๑๒.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.	๑๘๐	ลูกเสือสำรองขอสะอาดกับกิจกรรม กลางแจ้ง	/และคณะ	ห้องประชุม/ สนามฝึก
๑๕.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.	๓๐	● การเปิดประชุมกองพิเศษ ● การเดินทางสำรวจ พิธีปิดในห้องอบรม ● ผู้อำนวยการฝึกปราศรัย ครั้งสุดท้ายและให้โอวาท ● กล่าวปิดการฝึกอบรม พิธีปิดรอบเสาธง ● พิธีการทางศาสนา สงบนิ่ง ชักราบ ● สามัคคีชุมนุม/จับมือลา	วิทยาการประจำวัน ผู้อำนวยการฝึก วิทยาการประจำวัน ผู้อำนวยการฝึกและ วิทยาการทุกคน	ห้องประชุม หน้าเสาธง

- หมายเหตุ ๑. ตารางการฝึกอบรมอาจเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
๒. คำว่า “ลูกเสือ” หมายถึง ลูกเสือสำรอง เนตรนารีสำรอง
๓. การนัดหมายกิจกรรมชุมนุมรอบกองไฟให้อยู่ในดุลยพินิจของพิธีกรประจำวัน
๔. พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น. และ ๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ น.

ตารางการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสละอาด

วันที่/ เวลา	๐๗.๐๐ - ๐๘.๐๐ น.	๐๘.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑๑.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.	๑๒.๓๐ - ๑๔.๐๐ น.	๑๔.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.
วันที่ ๑	รายงานตัว	• บฐมนิเทศ • พิธีเปิดการฝึกอบรม • พิธีเปิดรอบเสาธง • ผอ.ฝึกชี้แจงวัตถุประสงค์การฝึกอบรม	ลูกเสือสำรองข้อสละอาดกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	ประชุมแบบเรียนและระเบียบ		
วันที่ ๒	พิธีรอบเสาธง	๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.	๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑๕.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.		
		ลูกเสือสำรองข้อสละอาดกับการรู้จักเคารพกฎหมาย	ลูกเสือสำรองข้อสละอาดกับคำปฎิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง (ความซื่อสัตย์สุจริต, ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่)	ลูกเสือสำรองข้อสละอาดกับกิจกรรมกลางแจ้ง (การเปิดประชุมกองพิเศษ, การเดินทางสำรวจ)	ชี้แจงการจัดตั้งลูกเสือสำรองข้อสละอาดในสถานศึกษา/พิธีเปิด/ประเมินผล	

หมายเหตุ

๑. ตารางการฝึกอบรมอาจเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
๒. คำว่า “ลูกเสือ” หมายถึงถึง ลูกเสือสำรอง เนตรนารีสำรอง
๓. การนัดหมายกิจกรรมชุมนุมรอบกองไฟให้อยู่ในดุลยพินิจของพิธีกรประจำวัน
๔. พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น. และ ๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ น.

ส่วนที่ ๒

กิจกรรม/รายวิชา
และเนื้อหาสาระ

คำแนะนำทั่วไป

พิธีการของลูกเสือสำรองข้อสะอาด

๑. พิธีเปิดการฝึกอบรม

๑.๑ พิธีเปิดการฝึกอบรมในห้องประชุม

การเตรียมงาน

๑) จัดตั้งโต๊ะหมู่บูชา ประกอบด้วยพระพุทธรูป ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมที่กราบพระ

๒) ถัดจากโต๊ะหมู่บูชาไปทางซ้ายตั้งพระบรมรูปหรือฉายาลักษณ์รัชกาลที่ ๖ (ทรงเครื่องแบบลูกเสือ) พร้อมเครื่องบูชา (เครื่องทองน้อย) มีรูป ๑ ดอก เทียน ๑ เล่ม และพานพุ่ม การตั้งเครื่องทองน้อยให้อาพานพุ่มอยู่ด้านใน รูปเทียนอยู่ด้านนอก

๓) หากมีการอยู่ค่ายพักแรมต้องมีเสาธงประจำค่ายด้วย

พิธีเปิดการฝึกอบรม

๑) เมื่อประธานมาถึง เชิญนั่งพัก ณ ที่จัดไว้ ทุกคนยืนรับ ประธานนั่งจึ่งนั่ง

๒) เมื่อถึงเวลาพิธีกรกล่าวเชิญประธาน ประธานจุดเทียน - ธูปบูชาพระรัตนตรัย ผู้นำถือศาสนาพุทธยืนพนมมือ ผู้นำถือคริสต์ยืนสำรวม และผู้นำถืออิสลามนั่งสำรวมอยู่กับที่นั่ง

๓) พิธีกรส่งเทียนชนวนให้ประธาน ประธานจุดเทียนทางซ้ายมือของประธานก่อน แล้วจึงจุดเทียนเล่มขวา เสร็จแล้วจุดธูป (ทุกคนพนมมือ) พิธีกรรับเทียนชนวนจากประธานแล้วดับเทียน ประธานคุกเข่าลงที่กราบพระ ก้มกราบพระ ๓ ครั้ง แล้วลุกขึ้นยืน (ทุกคนลดมือลงจากการพนมมือ) ถอยหลังออกไป ๑ ก้าว ทำความเคารพธงชาติ โดยการถวายคำนับ (ลูกเสือทำวันทยหัตถ์)

๔) ประธานที่ประชุมกล่าวเปิดการฝึกอบรม ให้โอวาท และบรรยายพิเศษ

๑.๒ พิธีเปิดการฝึกอบรมรอบเสาธงในตอนเช้าในระหว่างการฝึกอบรม

ความสำคัญ

พิธีรอบเสาธง เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ของผู้รับการฝึกอบรมทุกคน การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ควรเริ่มตั้งแต่เด็กนักเรียนชั้นอนุบาล ประถม และมัธยมศึกษา แม้แต่ระดับอุดมศึกษาก็ต้องให้ความสนใจในเรื่องดังกล่าวเช่นกัน เพราะประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมหน้าเสาธงมีมากมาย เช่น

๑) การปลูกฝังให้มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่กระทำอย่างต่อเนื่องทุกวัยของผู้เรียน

๒) การรับข่าวสารที่ถือปฏิบัติร่วมกัน ข่าวกิจการต่าง ๆ เช่น งานวิชาการ งานกิจกรรม งานปกครอง งานวัดผลประเมินผล

๓) การแสดงออกของนักเรียน นักศึกษาด้านการเป็นผู้นำ ด้านความคิดเห็น ความกล้าในสิ่งที่ถูกต้องและที่ควรกระทำ เป็นการฝึกความเป็นผู้นำให้กับนักเรียน นักศึกษา

๔) การฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ระเบียบว่าด้วยเรื่องต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ แนวปฏิบัติของสถานศึกษานั้น ๆ นอกจากนั้นยังมีเรื่องเกี่ยวกับความสำนึกในหน้าที่ ความซื่อสัตย์ ความอดทน อดกลั้น อดออม การสร้างวินัย การเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร การทำความเคารพ ความกตัญญู กตเวทิตา การต่อต้านยาเสพติดให้โทษทุกชนิด และเรื่องอื่น ๆ

วิธีดำเนินการ

พิธีกรคนหนึ่งซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการฝึกเป็นผู้ดำเนินการ และให้มีการปฏิบัติในการชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาตามลำดับ ดังนี้

๑) พิธีกรยืนหน้าเสาธง หันหลังให้เสาธงห่างประมาณ ๓ ก้าว อยู่ในท่าตรง ใช้คำสั่งเรียก “แพ็ก” โดยทำสัญญาณมือเรียกแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม

๒) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าแถวครึ่งวงกลม โดยให้

- นายหมู่ของหมู่แรกยืนเป็นหลักอยู่ทางซ้ายมือของผู้เรียก หันหน้ามาทางด้านหน้าผู้เรียก

- นายหมู่และสมาชิกในหมู่ ๒, ๓, ๔, ๕, เข้าแถวต่อไปทางซ้ายตามลำดับหมู่ เว้นระยะเคียงระหว่างบุคคลภายในหมู่ ๑ ช่วงศอก โดยให้มือซ้ายทาบสะโพกและดันศอกซ้ายให้เป็นแนวเดียวกับลำตัว ระยะเคียงระหว่างหมู่ ๑ ช่วงแขน โดยให้รองนายหมู่ยกแขนซ้ายขึ้นวัดระยะแล้วเออลง รองนายหมู่หมู่สุดท้ายไม่ต้องยกแขน

- คนกึ่งกลางของหมู่ที่อยู่ตรงกลางของแถวทั้งหมดยืนตรงหน้าผู้เรียก

- นายหมู่หมู่แรกผู้เรียก และรองนายหมู่หมู่สุดท้ายเป็นคนหลัก ยืนอยู่ในแนวเดียวกัน คนอื่นจัดแถวเรียงไปตามลำดับหมู่เป็นแถวรูปครึ่งวงกลม (การจัดแถวให้ก้าวเข้ามาในวงเมื่อแถวห่างและถอยหลังออกเมื่อแถวชิดเกินไป)

๓) พิธีกรสั่ง “จัดแถว” เมื่อเห็นว่าถูกต้องเรียบร้อยสั่ง “นิ่ง” ทุกคนสับदन้ากลับ และคนที่ยกศอกซ้ายมือทาบสะโพกก็ลดมือซ้ายลง ยืนอยู่ในท่าตรง ระวังอย่าให้วงกว้างเกินไป เพราะจะทำให้ได้ยินเสียงพูดไม่ชัดเจน

๔) ต่อจากนั้นสั่ง “แพ็ก ตามระเบียบ - พัก”

๕) ชักซ้อมแนะนำการปฏิบัติตามลำดับทุกขั้นตอนจนเข้าใจดี

๖) พิธีกรสั่ง “แพ็ก - ตรง” “ผู้แทนหมู่บริการ, ชักธง” พิธีกรกลับไปยืนริมสุดของแถว คณะวิทยากรซึ่งยืนอยู่ในแถวหน้ากระดานหลังเสาธง

๗) ผู้แทนหมู่บริการ ๒ คน ผู้ใดก็ได้ไม่ว่าผู้ชายหรือผู้หญิง ผู้แทนหมู่อาจจะเป็นนายหมู่และรองนายหมู่ก็ได้วิ่งไปที่เสาธง หยุดห่างจากเสาธงประมาณ ๓ ก้าวในท่าตรง ถ้าเป็นผู้ชายและผู้หญิงให้ผู้ชายยืนทางขวา ผู้หญิงยืนทางซ้าย หันหน้าเข้าหาเสาธงทำความเคารพด้วยท้าววันทยหัตถ์พร้อมกัน ลดมือลงพร้อมกัน ผู้ที่ยืนทางขวาเป็นผู้ก้าวเท้าออกไป ๒ ก้าว นำด้วยเท้าซ้าย ยืนในท่าตรงเท้าชิด ปลดสายเชือกธงออก แล้วถอยหลังกลับด้วยเท้าซ้ายก่อน แยกเชือกผูกธงชาติออกจากกันโดยให้ธงชาติอยู่กับคนทางขวา เชือกที่จะชักให้อยู่กับคนทางซ้าย เส้นเชือกตรงกลางและผืนธงชาติไม่หย่อนแตะพื้นดิน

๘) พิธีกรสั่ง “แพ็ก เคารพ - ธงชาติ” คณะผู้ให้การฝึกอบรมซึ่งยืนอยู่ทางด้านหลังของเสาธง ท้าววันทยหัตถ์

๙) ผู้แทนหมู่บริการนำร้องเพลงชาติในวรรคแรก ทุกคนที่ร่วมในพิธีร้องเพลงชาติในวรรคต่อไปจนจบ ผู้ชักธง (คนทางซ้าย) ค่อย ๆ สวดยสายเชือกให้ธงขึ้นสู่ยอดเสาช้า ๆ ให้สายเชือกตึง ส่วนคนข้างขวาม้วนสายเชือกให้ธงค่อย ๆ ขึ้นไป และคุมสายเชือกให้ตึงเสมอกัน ผู้ชักธงจะต้องกะระยะว่าพอเพลงชาติจะจบจะให้ระยะธงชาติห่างจากปลายเสาประมาณ ๕๐ เซนติเมตร พอเพลงชาติจบจึงกระตุกเชือกให้ธงชาติถึงปลายเสาพอดี เสร็จแล้วคนทางขวารวบเชือกทั้ง ๒ เส้น ก้าวเท้าเข้าไปผูกที่เสาธง นำด้วยเท้าซ้าย ยืนในท่าตรงเท้าชิด แล้วถอยหลังกลับมายืนในที่เดิม ผู้แทนหมู่บริการทั้ง ๒ คนท้าววันทยหัตถ์พร้อมกัน เสร็จแล้วกลับหลังหันวิ่งไปยืนในหมู่ของตนและอยู่ในท่าตรง (ผู้ให้การฝึกอบรมเอามือลงพร้อมกับผู้ชักธง)

๑๐) วิธีปฏิบัติขณะกระทำพิธีกรรมทางศาสนา

๑๐.๑) พิธีกรสั่ง “ถอดหมวก” “เตรียมตัวสวดมนต์” ทุกคนถอดหมวก โดยปฏิบัติดังนี้

- วิทยากรสวมหมวกทรงอ่อน (เบเร่) ใช้มือขวาจับที่หมวกด้านขวาแล้วถอดหมวกพร้อมกับยกมือซ้ายขึ้นมาประกบกับมือขวาในท่าพนมมือ ให้ด้านในของหมวกหันไปทางซ้าย หน้าหมวกหันเข้าหาตัว ให้หมวกอยู่ระหว่างฝ่ามือทั้งสองและหนีบหมวกไว้

- ลูกเสือ เนตรนารีสำรอง ใช้มือขวาจับที่ปีกหมวกด้านหน้าแล้วถอดหมวกพร้อมกับยกมือซ้ายขึ้นมาประกบกับมือขวาในท่าพนมมือ ให้ด้านในของหมวกหันไปทางซ้าย

๑๐.๒) ผู้แทนนำสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย ผู้นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ ยืนอยู่ในแถวในอาการสงบนิ่ง ผู้แทนนำสวดมนต์ไปที่ละวรรคจนจบ

๑๑) พิธีกรสั่ง “สงบนิ่ง” ทุกคนสงบนิ่ง โดยลดมือขวาที่ถือหมวกไปอยู่กึ่งกลางลำตัว แขนเหยียดตรงพร้อมกับวางฝ่ามือซ้ายทับลงบนหลังมือขวา ก้มหน้าเล็กน้อย สงบนิ่งประมาณ ๑ นาที แล้วเงยหน้าขึ้น

๑๒) พิธีกรสั่ง “สวมหมวก” และยืนอยู่ในท่าตรง

๑๓) พิธีกรสั่ง “แพ็ก ตามระเบียบ - พัก”

๑๔) พิธีกรหันหน้ามาทางผู้อำนวยการฝึกอบรมทำวันทยหัตถ์กล่าวว่า “ขอเรียนเชิญผู้อำนวยการฝึกอบรมครับ/ค่ะ”

๑๕) ผู้อำนวยการฝึกอบรมรับด้วยท่าวันทยหัตถ์ เดินออกจากแถวไปยืนด้านหน้าของเสาธง ห่างประมาณ ๓ ก้าว

๑๖) พิธีกรสั่ง “แพ็ก - ตรง” เมื่อผู้อำนวยการฝึกอบรมทำความเคารพแล้ว พิธีกรสั่ง “แพ็ก ตามระเบียบ - พัก”

๑๗) เมื่อผู้อำนวยการฝึกอบรมกล่าวปราศรัยจบ ดำเนินการเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน เช่น รายงานผลการตรวจเยี่ยม การให้โอวาทตามขั้นตอน จบแล้วพิธีกรสั่ง “แพ็ก - ตรง” ทุกคนเคารพด้วยท่าตรง ผู้อำนวยการฝึกอบรมทำวันทยหัตถ์ตอบและลดมือลง พิธีกรสั่ง “แพ็ก ตามระเบียบ - พัก”

๑๘) พิธีกรก้าวไปยืนหน้าเสาธง ห่างประมาณ ๓ ก้าว นัดหมายแล้วสั่ง “แพ็ก - ตรง” “แพ็ก - แยก”

หมายเหตุ

- เมื่อพิธีกรจะใช้คำสั่งทุกครั้ง ให้ก้าวเท้าออกจากแถวคณะวิทยากร ๑ ก้าว เมื่อสั่งเสร็จ ถอยหลังกลับเข้าไปอยู่ในแถวตามเดิม

- เมื่อผู้อำนวยการฝึกอบรมจบการปราศรัย กลับหลังหันพร้อมกับทำวันทยหัตถ์เพื่อแสดงความขอบคุณคณะวิทยากรในแถว เดินกลับเข้ามาถึงแถว คณะวิทยากรที่ยืนอยู่จึงแยกย้ายกันออกจากแถว ทั้งนี้ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย เหมาะสมเป็นแบบอย่างถือปฏิบัติให้เหมือนกัน

- กรณีที่วิทยากรผู้เดินทางมายังไม่ได้แนะนำตัว ให้มีการแนะนำตัวด้วย

- ถ้าเป็นวันที่คล้ายวันเกิดของคณะผู้ให้การฝึกอบรมหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้อำนวยการฝึกอบรมกล่าวอวยพร พร้อมมอบของขวัญหรือช่อดอกไม้ แล้วร่วมกันร้องเพลงอวยพร ๒ จบ

๑.๓ การถวายราชสดุดีพระบรมรูปรัชกาลที่ ๖ ในพิธีเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือข้อสะอาด

เครื่องบูชา

จัดตั้งไว้หน้าพระบรมรูป ควรมีเครื่องทองน้อยและพานสำหรับวางพวงมาลัย หรือช่อดอกไม้ ถ้าไม่มีเครื่องทองน้อยให้จัดเครื่องบูชา ดังนี้

- ๑) รูป ๑ ดอก เทียน ๑ เล่ม หรือเครื่องทองน้อย
- ๒) พานสำหรับวางพวงมาลัย หรือช่อดอกไม้

พิธีกร

เชิญประธานในพิธีจุดธูปถวายราชสักการะหลังจากจุดเทียนธูปบูชาพระรัตนตรัย แล้ว

ประธานในพิธี ปฏิบัติดังนี้

๑) ประธานเดินเข้ามาในบริเวณพิธี ถอดหมวก เดินไปยังหน้าพระบรมรูป หรือพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ ถ้าประธานแต่งเครื่องแบบลูกเสือให้ทำวันทยหัตถ์ หากประธานไม่แต่งเครื่องแบบลูกเสือให้ถวายคำนับ ๑ ครั้ง รับพวงมาลัยหรือช่อดอกไม้จากเจ้าหน้าที่วางบนพานหน้าพระบรมรูป หรือพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ แล้วจุดเทียน รูป ตามลำดับ

๒) นั่งคุกเข่าประนมมือถวายบังคม ๓ ครั้ง แล้วลุกขึ้นยืนทำวันทยหัตถ์หรือถวายคำนับ ๑ ครั้ง

๓) ถอยออกมานั่งเตรียมถวายราชสดุดี ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้าครึ่งก้าว คุกเข่าลง ตั้งเข่าซ้ายนั่งลงบนส้นเท้าขวา มือขวาแบคว่าวลงบนเข่าขวา แขนซ้ายวางพาดบนเข่าซ้ายเอียงไปทางขวาเล็กน้อย เมื่อร้องเพลงราชสดุดีให้ก้มหน้าเล็กน้อย และให้เงยหน้าขึ้นตามเดิมเมื่อจบเพลง (ถ้าถนัดหมวกด้วยให้ปฏิบัติตามคู่มือการฝึกระเบียบแถวของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ)

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม และแขกผู้รับเชิญอื่น ๆ ปฏิบัติ ดังนี้

๑) เมื่อประธานเดินไปจุดเทียน ธูปบูชาพระบรมรูป ทุกคนยืนอยู่ในท่าตรง สำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลามนั่งสํารวมอยู่ ณ ที่นั่ง

๒) เมื่อประธานลงนั่งคุกเข่าถวายบังคม ให้ทุกคนนั่งลงในท่าเตรียมถวายราชสดุดี สำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลามนั่งสํารวมอยู่ ณ ที่นั่ง

๓) เมื่อประธานถอยมานั่งในท่าเตรียมถวายราชสดุดี พิธีกรจะนำถวายราชสดุดี ให้ทุกคนร้องตามพร้อมกัน

๔. เมื่อจบการถวายราชสดุดีแล้ว พิธีกรจะสั่งให้ทุกคน “ลุก” ทุกคนลุกขึ้นยืน

หมายเหตุ สำหรับประธานในพิธีและผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เป็นสตรี เวลาถวายราชสดุดีเพื่อความเหมาะสมให้นั่งคุกเข่าทั้งสองข้าง มือทั้งสองวางขนานกันไว้บนเข่าทั้งคู่ โดยอนุโลม

๒. พิธีปิดการฝึกอบรม

๒.๑ พิธีปิดการฝึกอบรมในห้องประชุม

การเตรียมงาน

๑) การเชิญประธาน ในการเชิญประธานมาทำพิธีปิดการฝึกอบรม ควรมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับประธานพิธีเปิดตามความเหมาะสม

๒) การจัดสถานที่ การจัดสถานที่มีลักษณะและรูปแบบเช่นเดียวกับสถานที่ในพิธีเปิด

๓) ขั้นตอนในการเตรียมงาน ขั้นตอนในการเตรียมงานเช่นเดียวกับพิธีเปิด มีข้อแตกต่างดังต่อไปนี้

- ไม่มีพิธีการทางศาสนาและถวายราชสักการะ
- มีการเตรียมวุฒิบัตรและเครื่องหมายผ่านการฝึกอบรม
- นัดหมายผู้แทนผู้เข้ารับการฝึกอบรม กล่าวแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการฝึกอบรม

พิธีปิดการฝึกอบรม จะปฏิบัติหลังเสร็จสิ้นการอภิปรายซักถามปัญหาในการฝึกอบรมแล้ว

กรณีประธานเป็นผู้อำนวยการฝึกอบรม

- ๑) พิธีกรเชิญผู้แทนผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล่าวแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการฝึกอบรม
- ๒) ผู้อำนวยการฝึกอบรมประกาศผลการฝึกอบรม
- ๓) มอบวุฒิบัตรและเครื่องหมายผ่านการฝึกอบรม
- ๔) ผู้อำนวยการฝึกอบรมกล่าวปราศรัยและปิดการฝึกอบรม
- ๕) ทบทวนคำปฏิญาณ

กรณีประธานเป็นบุคคลภายนอก

- ๑) พิธีกรเชิญผู้แทนผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล่าวแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการฝึกอบรม
- ๒) ผู้อำนวยการฝึกอบรมประกาศผลการฝึกอบรม
- ๓) มอบวุฒิบัตรและเครื่องหมายผ่านการฝึกอบรม
- ๔) ผู้อำนวยการฝึกอบรมกล่าวปราศรัย
- ๕) เชิญประธานเข้าร่วมในพิธีปิด
- ๖) ผู้อำนวยการฝึกอบรมกล่าวรายงาน
- ๗) ประธานกล่าวปิด
- ๘) ทบทวนคำปฏิญาณ

๒.๒ พิธีปิดการฝึกอบรมรอบเสาธง

- ๑) เข้าแถวครึ่งวงกลม
- ๒) ขั้นตอนพิธีทางศาสนาเหมือนพิธีหน้าเสาธง
- ๓) ชักธงลง (ไม่ต้องร้องเพลงชาติ)
- ๔) ร้องเพลงสามัคคีชุมนุม จับมือเป็นรูปวงกลมร้องเพลงสามัคคีชุมนุม โดยให้มือขวา

ทับมือซ้าย เมื่อเริ่มร้องเพลงให้ค่อย ๆ โยกตัวไปทางขวา และซ้ายสลับกัน

- ๕) ร้องเพลงลา ผู้อำนวยการฝึกเดินจับมือกับคณะวิทยากร และลูกเสือจนครบทุกคน

(ลูกเสือเดินจับมือกันด้วย)

จับมือเป็นรูปวงกลมร้องเพลงสามัคคีชุมนุม

ร้องเพลงลา ผู้อำนวยการฝึกเดินจับมือกับลูกเสือ

ขอบข่ายวิชา

ผู้อำนวยการฝึกอบรมกล่าวต้อนรับ แนะนำให้รู้จักคณะผู้ให้การฝึกอบรม อธิบายถึงวิธีการต้อนรับของคณะวิทยากร การดำเนินงาน พร้อมทั้งระบุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาดอย่างชัดเจน

จุดหมาย

เพื่อให้ลูกเสือสำรองรู้ เข้าใจ ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์และวิธีการฝึกอบรม นำความรู้ แนวคิด ทักษะคติการอยู่ร่วมกันในสังคมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข เกิดคุณธรรมความดี ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรู้สึกที่ดีต่อการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาด

วัตถุประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ลูกเสือสำรองสามารถ

๑. อธิบายถึงความอบอุ่น มีความรู้สึกที่ดีต่อการต้อนรับจากคณะวิทยากรและพบกับวิทยากรประจำหมู่ได้
๒. บรรยายวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาดได้
๓. บรรยายถึงวิธีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาดได้

วิธีสอน/กิจกรรม

บรรยายประกอบ สื่อ ภาพนิ่ง เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาด

สื่อการสอน

สื่อ ภาพนิ่งประกอบการบรรยายวัตถุประสงค์หลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาด

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : สังเกตพฤติกรรมในการฟังบรรยาย
๒. เครื่องมือวัดผล : แบบสังเกตพฤติกรรมในการฟังบรรยาย
๓. เกณฑ์การประเมินผล : ระดับคุณภาพดี หมายถึง ผ่าน

เนื้อหา

ความประทับใจครั้งแรกเป็นเรื่องสำคัญ ทุกสิ่งทุกอย่างควรเตรียมให้พร้อมเสร็จ เพื่อว่าคณะผู้ให้การฝึกอบรมจะได้ว่างทำการต้อนรับลูกเสือสำรองที่จะเข้ารับการฝึกอบรม

เมื่อลูกเสือสำรองมาถึง ควรไปลงทะเบียนรายชื่อนาม รับเอกสาร แต่งเครื่องแบบลูกเสือให้เรียบร้อย จัดแบ่งออกเป็นหมู่ วิทยากรประจำหมู่ควรแนะนำให้สมาชิกในหมู่ทุกคนได้รู้จักเมื่อมาถึง ถ้าสมาชิกแต่ละคนในหมู่ได้รู้จักกันโดยเร็วที่สุดแล้ว จะช่วยให้ลดความประหม่า ความไม่คุ้นเคยจะหมดไป วิทยากรควรอธิบายถึงสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมต่าง ๆ ให้สมาชิกทราบด้วย วิทยากรประจำหมู่อาจแนะนำให้ดูหนังสือ คู่มือแผนภูมิ ฯลฯ ที่แสดงไว้

จึงเริ่มงานให้ตรงเวลาที่กำหนดไว้ ผู้อำนวยการฝึกอบรมควรทำดังนี้

๑. กล่าวคำปราศรัยต้อนรับ
๒. แนะนำคณะวิทยากร
๓. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
๔. อธิบายวิธีการที่จะใช้ในการฝึกอบรม
๕. อธิบายวิธีการบริหารจัดการในการฝึกอบรม
๖. อธิบายถึงวิธีการประเมินผลในการฝึกอบรม

การกล่าวต้อนรับแสดงความรู้สึกรอย่างจริงใจ เปรียบเสมือนลูกเสือสำรองและคณะวิทยากรอยู่ร่วมกัน เหมือนญาติพี่น้อง เหมือนเพื่อนสนิท ทำให้การอยู่ร่วมกันระหว่างการฝึกอบรมมีความสุข

ผู้อำนวยการฝึกอบรมควรกล่าวด้วยว่า ลูกเสือสำรองแต่ละคนมีความรู้ มีทักษะและประสบการณ์ที่จะได้รับการฝึกอบรมครั้งนี้ด้วย ฉะนั้น ขอให้ลูกเสือสำรองทุกคนเห็นว่าการฝึกอบรมครั้งนี้เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

การฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาดอาจประสบปัญหาความยุ่งยากบ้าง เพราะว่าลูกเสือสำรองยังมิได้รู้จักคุ้นเคยกัน จึงเสนอแนะให้ใช้เวลาเล็กน้อยก่อนเริ่มบทเรียน เพื่อวิทยากรประจำหมู่จะได้แนะนำสมาชิกได้รู้จักกันและกัน

ผู้อำนวยการฝึกและผู้รับผิดชอบโครงการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการฟังบรรยาย

หมู่.....

ลำดับ	พฤติกรรม	คุณภาพการปฏิบัติ		
		๓	๒	๑
๑	มีความกระตือรือร้นให้ความสนใจในการฟังบรรยาย			
๒	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ เท่ากับ ดี ให้ ๓ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง เท่ากับ พอใช้ ให้ ๒ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง เท่ากับ ปรับปรุง ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๕ - ๖	ดี
๓ - ๔	พอใช้
๒	ปรับปรุง

ขอบข่ายวิชา

๑. มอบหีบอุปกรณ์/การแต่งกาย
๒. การใช้สมุดจดรายวิชา
๓. แนะนำสถานที่
๔. หมู่และการเปลี่ยนหน้าที่ภายในหมู่
๕. หน้าที่ของหมู่บริการ
๖. แนวปฏิบัติอื่น ๆ ที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน

จุดหมาย

เพื่อให้ลูกเสือสำรองได้ทราบรายละเอียดและแนวปฏิบัติให้เป็นไปในทางเดียวกัน

วัตถุประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ลูกเสือสำรองสามารถ

๑. ปฏิบัติตนตามข้อตกลงร่วมกันได้
๒. รับผิดชอบงานประจำวันที่ได้รับมอบหมายได้
๓. บอกรายละเอียดและขั้นตอนของพิธีเปิดการฝึกอบรมได้

วิธีสอน/กิจกรรม

บรรยายประกอบการสาธิต หรือนำชมสถานที่ ดังนี้

๑. ในการปฐมนิเทศ ใช้สถานที่บริเวณสนามหรือสถานที่ที่เป็นธรรมชาติ จัดสถานที่เลียนแบบป่าดงพงพีในนิยายเมาคลี และสถานที่ในการฝึกอบรมจะมีชื่อตัวละครในนิยายเมาคลี เช่น ห้องประชุมใช้ชื่อว่า ห้องประชุมอาเคล่า ห้องน้ำใช้ชื่อว่าดาบาคิกลายทุกซ์ บริเวณรอบเสาธงใช้ชื่อว่า ลานศรัทธาหัตถิ
๒. ผู้ปฐมนิเทศคือท่านผู้อำนวยการฝึก ซึ่งผู้อำนวยการฝึกจะสวมบทบาทเป็นหัวหน้าฝูงหมาป่าอาเคล่า โดยการติดป้ายชื่ออาเคล่า ส่วนผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะถูกสมมุติเป็นลูกหมาป่า คณะวิทยากรผู้ให้การฝึกอบรมทุกท่านสวมบทบาทเป็นตัวละครในนิยายเมาคลี โดยติดป้ายชื่อตัวละครนั้น
๓. เริ่มโดยผู้อำนวยการฝึก เล่านิทานเมาคลี ตอนที่ ๑ กำเนิดเมาคลี และปฐมนิเทศตามเนื้อหาวิชา

สื่อการสอน

๑. เอกสารประกอบการปฐมนิเทศ
๒. อุปกรณ์ส่วนบุคคล
๓. Power Point, วีดิทัศน์

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : สังเกตพฤติกรรมในการฟังบรรยาย สาธิต และปฏิบัติ
๒. เครื่องมือวัดผล : แบบสังเกตพฤติกรรมในการฟังบรรยาย สาธิต และปฏิบัติ
๓. เกณฑ์การประเมินผล : ระดับคุณภาพดี หมายถึง ผ่าน

เนื้อหาวิชา

การปฏิบัติตนของลูกเสือสำรอง เพื่อที่จะให้การฝึกอบรมเป็นไปตามความต้องการของคณะผู้ให้การฝึกอบรมได้อย่างดีนั้น ขึ้นอยู่กับการชี้แจง แนะนำได้ละเอียดมากน้อยเพียงใด วิทยากรผู้ที่จะทำหน้าที่ชี้แจงนั้น จะต้องเป็นผู้มีบุคลิกลักษณะที่น่าเลื่อมใสพอสมควร มีความรู้และทักษะในการบริหารงานฝึกอบรมเป็นอย่างดี พร้อมกันนี้จะต้องรู้จักสถานที่ทั้งหมดภายในค่ายฝึกอบรมด้วย จึงจะทำให้ลูกเสือสำรองปฏิบัติตนได้ถูกต้องครบถ้วน ตามความมุ่งหมายของคณะผู้ให้การฝึกอบรม นั่นก็คือ “การปฐมนิเทศ” การปฐมนิเทศจะได้ผลดีเพียงใดนั้น จะทราบผลได้ในการปฏิบัติจากลูกเสือสำรองที่เข้ารับการฝึกอบรมนั่นเอง

ผู้ที่จะทำหน้าที่ปฐมนิเทศนั้น ควรจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะต่าง ๆ ดังนี้

- การใช้สมุดจดวิชา
- การจัดหมู่
- การปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในระหว่างการฝึกอบรม
- การจัดเตรียมสถานที่
- การรักษาเวลา
- ข้อห้ามต่าง ๆ ในการฝึกอบรม
- การรักษาพยาบาล
- วิธีดำเนินการฝึกอบรม
- หน้าที่หมู่บริการ
- การวัดผลหรือการประเมินผล

๑. การจัดหีบอุปกรณ์

หีบอุปกรณ์เป็นเครื่องมือที่สำคัญของหมู่ที่จะช่วยให้การฝึกอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ ที่กล่อก/หีบด้านนอกเขียนชื่อหมู่ของลูกเสือสำรองข้อสะอาด ที่กล่อก/หีบด้านในติดรายการอุปกรณ์ อุปกรณ์ควรมีสิ่งเหล่านี้ จัดไว้ล่วงหน้าก่อนเปิดการฝึกอบรม ดังนี้

- ผ้าผูกคอ
- เครื่องหมายหมู่
- เครื่องหมายตำแหน่งนายหมู่ และรองนายหมู่
- เครื่องหมายตำแหน่งพลาธิการ
- ป้ายชื่อ
- เข็มกลัดซ่อนปลาย
- เข็มเย็บผ้าพร้อมด้าย
- ไม้บรรทัด
- สีเมจิก
- สมุดจดบันทึกของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- กรรไกร
- คัตเตอร์
- อุปกรณ์ใช้ฝึกอบรมอื่นสำหรับการฝึกอบรม

๒. การแต่งกายในการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาด

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๒.๑ แต่งเครื่องแบบลูกเสือ	ตามประเภทลูกเสือสำหรับการฝึกอบรม
๒.๒ ผ้าผูกคอ	ใช้ผ้าผูกคอสำหรับการฝึกอบรม
๒.๓ หมวก	การฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาด สวมหมวกทรงอ่อน
๒.๔ ป้ายชื่อ	ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนต้องติดป้ายชื่อที่เหนือกระเป๋าช้างขวา
ป้ายชื่อเป็นกระดาษแข็งสีอะไรก็ได้ ให้มีขนาดกว้างประมาณ ๔ - ๕ ซม. ยาว ๘ - ๙ ซม. เขียนชื่อตัว - ชื่อสกุล ไว้บรรทัดบน ชื่อหมู่/กลุ่ม
ที่บรรทัดล่างด้วยขนาดที่มองเห็นชัดเจน หุ้มด้วยพลาสติกแข็ง
ใช้ติดที่หน้าอก เหนือกระเป๋าสีข้างขวา
๒.๕ เครื่องหมายหมู่	ใช้อนุโลมตามเครื่องแบบลูกเสือตามกฎกระทรวง ติดแขนซ้าย
๒.๖ เครื่องหมายนายหมู่	ใช้แถบผ้าสีขาว กว้าง ๑.๕ ซม. นายหมู่ใช้ ๒ แถบ ยาวตามกระเป๋ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
๒.๗ เครื่องหมายรองนายหมู่	ใช้แถบผ้าสีขาว กว้าง ๑.๕ ซม. รองนายหมู่ใช้ ๑ แถบ ยาวตามกระเป๋ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

๓. โอกาสในการแต่งกาย

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่งเครื่องแบบครบ คือ

- ก. ในพิธีเปิด - ปิด การฝึกอบรม
- ข. ในพิธีประชุมรอบเสาธง (ตอนเช้า)
- ค. เมื่อได้รับอนุญาตให้ออกไปนอกบริเวณค่ายฝึกอบรม (เพื่อภารกิจที่จำเป็น)
- ง. เมื่อผู้อำนวยการฝึกอบรมจะนัดหมายเป็นกรณีพิเศษ

การแต่งกายอย่างอื่น

- ๑. แต่งกายลำลอง คือ การแต่งกายสุภาพ ใช้เสื้อมีแขน ประกอบด้วยหมวก ผ้าผูกคอ เครื่องหมายหมู่ เครื่องหมายนายหมู่ รองนายหมู่ พลาธิการ และป้ายชื่อ (ห้ามสวมรองเท้าแตะ)
- ๒. แต่งกายตามสบาย คือ การแต่งกายสุภาพ (ใช้เสื้อมีแขน - ห้ามสวมรองเท้าแตะ) แต่ไม่ต้องมีหมวก ผ้าผูกคอ ส่วนเครื่องหมายอื่น ๆ ควรติดไว้เพื่อจะได้ทราบหมู่ และหน้าที่ โอกาสที่จะแต่งกายตามสบายเป็นการเรียนตอนกลางคืน หรือเมื่อเลิกจากฝึกอบรมประจำวันแล้ว

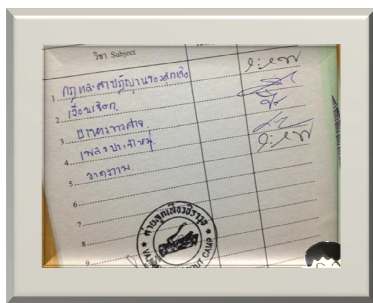
๔. การใช้สมุดจดวิชา

หน้าที่ ๑	บอกให้ทราบถึงการฝึกอบรม เป็นต้นว่า
การฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาด รุ่นที่.....
ระหว่างวันที่.....
ณ ค่าย.....
หน้าที่ ๒	รายชื่อคณะผู้ให้การฝึกอบรม เขียนเยื้องไปทางซ้ายเพื่อจะเหลื่อมด้านขวาของหน้ากระดาษไว้สำหรับขอลายเซ็น
หน้าที่ ๓	รายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหมู่ ปฏิบัติเช่นเดียวกับหน้าที่ ๒
หน้าที่ ๔	ข้อความสำคัญของประธานผู้กล่าวเปิด หรือผู้รายงานที่เป็นใจความสำคัญ
หน้าที่ ๕	ตารางการฝึกอบรม

หน้าที่ ๖ เป็นหน้าที่ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องบันทึกเกี่ยวกับคำบรรยายของผู้บรรยายแต่ละวิชา ควรจะมีรูปแบบ ดังนี้

หัวข้อบรรยาย

- ผู้บรรยายคือใคร
- วัน/เดือน/ปี ที่บรรยาย ควรเขียนที่มุมทางซ้ายแต่ละหน้า ต่อจากนั้นแต่ละบรรทัดควรมีหัวข้อย่อกลงไปตามลำดับ
- สมุดโน้ตวิชาเหมือนกระเจกเงาของแต่ละคน วันสุดท้ายวิทยากรประจำหมู่มีหน้าที่ตรวจและให้ข้อคิดเห็นในสมุดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- ปกหลังด้านในสมุดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม กำหนดให้มีการสอบในเรื่องคำปณิธานและกฎของลูกเสือ การสเกตภาพประจำวัน ข้อควรจำของผู้เข้ารับการฝึกอบรม หรือสิ่งที่ควรนำไปปฏิบัติ

สมุดลูกเสือ

๕. การจัดหมู่

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคน ใช้ผ้าผูกคอของการฝึกอบรมตามที่กำหนดและติดเครื่องหมายประจำหมู่นอกจากนี้ ผู้อำนวยการฝึกอบรมจะเป็นผู้กำหนดให้มีการแต่งกายแบบจำลอง ตามโอกาสอันสมควร

อัตรากำลังของหมู่เป็นไปตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาชีพพิเศษ

เวลา ๑๒.๐๐ น. เปลี่ยนหน้าที่ภายในหมู่ เพื่อทุกคนจะเรียนรู้ความรับผิดชอบภายในหมู่ระหว่างการฝึกอบรม

๖. การปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในระหว่างการฝึกอบรม

- เวลา ๐๘.๐๐ น. พิธีเปิดรอบเสาธง
- เวลา ๐๘.๓๐ น. การฝึกอบรม/กิจกรรม
- เวลา ๑๑.๓๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา ๑๒.๓๐ น. การฝึกอบรม/กิจกรรม
- เวลา ๑๖.๐๐ น. ปิดการฝึกอบรม

๗. การเตรียมจัดสถานที่รับประทานอาหาร และการจัดการฝึกอบรม

เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการฝึกกำหนด

๘. การตรงต่อเวลาและการรักษาความสะอาด

เป็นไปตามตารางการฝึกอบรมและข้อกำหนด

๙. การรักษาพยาบาล

เป็นหน้าที่ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องปฏิบัติและรักษาตัวเอง และค่ายฝึกอบรมจะต้องจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการและให้ความสะดวกตลอดเวลาการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและสบายใจ

๑๐. หน้าที่หมู่บริการ

ให้เป็นไปตามข้อกำหนดเพื่อความเหมาะสมแต่ละสถานที่ในการฝึกอบรม โดยจะกำหนดหมู่บริการประจำวัน และหน้าที่หมู่บริการแต่ละวันจะสิ้นสุดเวลา ๑๘.๐๐ น.

หมู่บริการมีหน้าที่ในการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑๐.๑ การเตรียมและซักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาในตอนเช้าเวลา ๐๘.๐๐ น. และซักธงลงเวลา ๑๘.๐๐ น. การซักธงขึ้นและซักธงลง ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ

๑๐.๒ การทำความสะอาดสถานที่ที่ใช้ร่วมกัน เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องเรียน บริเวณรอบเสาธง

๑๐.๓ การจัดสถานที่เกมเฌิบ การเตรียมสถานที่ การทำความสะอาดหลังการเล่นเฌิบ

๑๐.๔ การช่วยเหลือจัดอุปกรณ์ เตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้ในการฝึกอบรมตามที่วิทยากรกำหนด

๑๐.๕ หน้าที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมาย

๑๑. แนวปฏิบัติเมื่อวิทยากรเข้า - ออก ในการให้ความรู้

๑๑.๑ เมื่อวิทยากรเข้าบรรยายแต่ละวิชา ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมยืนตรง แสดงความเคารพ (วันทยหัตถ์) พร้อมกล่าวคำว่า “สวัสดีครับ/ค่ะ” เอามือลง และนั่งลงที่เดิม

๑๑.๒ เมื่อวิทยากรจบคำบรรยายแต่ละรายวิชา ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมยืนตรง แสดงความเคารพ (วันทยหัตถ์) พร้อมกล่าวคำว่า “ขอบคุณครับ/ค่ะ” เอามือลงและนั่งลงที่เดิม

๑๒. การรักษาสิ่งของมีค่า

ขอให้แต่ละหมู่ไปฝากไว้ที่วิทยากรประจำหมู่ และ/หรือ หากค่ายฝึกอบรมมีสถานที่รับฝากของมีค่าที่ปลอดภัย ให้นำไปฝากไว้ ณ ที่นั้น ทั้งนี้ เมื่อเกิดการสูญหาย เพื่อนสมาชิกผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะเกิดความไม่สบายใจ

๑๓. กิจกรรมยามว่าง (SPARE TIME ACTIVITY)

เป็นที่ยอมรับกันว่า กิจกรรมยามว่างเป็นอุปกรณ์ในการฝึกอบรมอย่างได้ผลดี เพราะ

๑๓.๑ กิจกรรมยามว่างช่วยให้ผู้อำนวยความสะดวกสามารถประเมินผลความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าได้รับความรู้มากน้อยเพียงไร หากเห็นว่ายังมีอะไรบกพร่อง ควรจะสอนอะไรเพิ่มเติมให้

๑๓.๒ ฝ่ายผู้เข้ารับการฝึกอบรมเอง ก็ปรารถนาจะทดสอบความรู้ของตนว่าได้รับความรู้ไปมากน้อยเพียงไร และมีโอกาสที่จะเสาะหาความรู้ ความเข้าใจจากวิทยากรในประเด็นที่ตนเองยังไม่เข้าใจ

๑๓.๓ กิจกรรมยามว่างเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะทำให้คณะผู้ให้การฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรมปรับตัวเข้าหากัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีการหารือในการแก้ปัญหาอื่น ๆ ทำให้เกิดความสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้น

ข้อควรระลึกถึงมีว่า เมื่อใดให้กิจกรรมยามว่างแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปทำแล้ว ควรให้มีระยะเวลาเพียงพอที่ทุกคนจะศึกษาหาความรู้ ทำความเข้าใจกับกิจกรรมยามว่างที่ให้ไปก่อน แล้วจึงนัดหมายให้มาทำการทดสอบ

การทำกิจกรรมยามว่างนั้น เป็นเรื่องของผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละคนที่จะไปศึกษาหาความชำนาญเพิ่มเติม ถ้าสงสัย จะถามหรือขอคำแนะนำจากเพื่อนสมาชิกหรือวิทยากร

กิจกรรมยามว่าง อาจจัดให้มีในเรื่อง ต่อไปนี้

๑. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
๒. การสเกตภาพ
๓. กิจกรรมหรือทักษะอย่างอื่นที่ผู้อำนวยการฝึกจะเห็นสมควร

๑๔. การวัดผลหรือประเมินผลในระหว่างการฝึกอบรม

ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมผ่านหรือไม่ผ่านการฝึกอบรม พิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

๑๔.๑ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะขาดการฝึกอบรมไม่เกิน ๓ ชั่วโมง และต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการฝึกอบรมเป็นผู้พิจารณาเป็นราย ๆ โดยจัดทำบันทึกขออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านวิทยากรประจำหมู่

๑๔.๒ ระบบหมู่

๑๔.๓ ความตั้งใจและสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในระหว่างการฝึกอบรม

๑๔.๔ การสอบกิจกรรมยามว่าง

๑๔.๕ สมุดจดรายวิชา

๑๔.๖ ผู้อำนวยการฝึกอบรม เป็นผู้ประเมินจากการสังเกตพิจารณาของวิทยากรประจำหมู่ และวิทยากรอื่น ๆ

การปฐมนิเทศเพื่อชี้แจงแนะนำ

หีบอุปกรณ์

แบบสังเกตพฤติกรรมการฟังบรรยาย

หมู่.....

ลำดับ	พฤติกรรม	คุณภาพการปฏิบัติ		
		๓	๒	๑
๑	มีความกระตือรือร้นให้ความสนใจในการฟังบรรยาย			
๒	มีส่วนร่วมในการสาธิตและปฏิบัติ			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ เท่ากับ ดี ให้ ๓ คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง เท่ากับ พอใช้ ให้ ๒ คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งหรือน้อยครั้ง เท่ากับ ปรับปรุง ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๕ - ๖	ดี
๓ - ๔	พอใช้
๒	ปรับปรุง

ขอบข่ายรายวิชา

รูปแบบการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมสร้างความคุ้นเคยให้กับสมาชิกผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงออกและมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ อันจะเป็นผลต่อการฝึกอบรม และดำเนินไปด้วยความราบรื่นและรวดเร็วยิ่งขึ้น

กิจกรรม	วัตถุประสงค์
ละลายพฤติกรรม (Ice Break)	เพื่อสร้างความคุ้นเคย ทำความรู้จักกันให้มากยิ่งขึ้น
กระบวนการกลุ่ม (Group Process)	เพื่อสร้างกระบวนการทำงานร่วมกับกลุ่ม
การสร้างและการทำงานเป็นทีม (Team Building and Team Work)	เพื่อสร้างทีมงานให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน เน้นการปลุกพลัง เตรียมความพร้อมกับการแข่งขัน และทำให้สมาชิกในทีมได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน
การพัฒนาศักยภาพ (Golden Chain Development)	เพื่อให้เกิดการยอมรับความแตกต่าง เปิดใจยอมรับ ซึ่งกันและกัน เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ลูกเสือสำรองสามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

วัตถุประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ลูกเสือสำรองสามารถ

๑. สร้างความสัมพันธ์และอยู่ร่วมกันในค่ายฝึกอบรมอย่างมีความสุข
๒. ปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม
๓. ทำความรู้จักตัวตนของกันและกันให้มากที่สุด
๔. มีความกระตือรือร้น
๕. กล้าแสดงออกในเวลาที่ถูกต้องเหมาะสม

วิธีสอน/กิจกรรม

๑. นำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กิจกรรมหรือเพลงที่สนุกสนานประกอบกิจกรรม เช่น เจอะกัน เพลงสวัสดี เพลงเข้าวันหนึ่งวันนั้น และแสดงท่าทางประกอบเพลง เพื่อกระตุ้นให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่อไป เช่น

- ฝึกปรบมือตามจังหวะ ๑ ครั้ง, ๒ ครั้ง, ๓ ครั้ง,, ๑๐ ครั้ง
- ฝึกปรบมือตามคำสั่ง เช่น ถ้าวิทยากรชี้มือไปทางกลุ่มใดให้ตบมือเป็นชุด พร้อมส่งเสียง “เฮ้”
- นัดหมายสัญลักษณ์ท่าทางเมื่อวิทยากรกล่าวข้อความ เช่น วิทยากรถามว่าพร้อมมั๊ย ๑

ให้ลูกเสือปรบมือ ๓ ครั้ง ตบตัก ๓ ครั้ง กำมือชูขึ้น ๒ ครั้ง แล้วแปลงเสียงว่า พร้อมแล้ว ๑

๒. จัดกิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์เพื่อความเป็นหนึ่งเพื่อสร้างความคุ้นเคย โดยใช้เพลง เกม

๓. ดำเนินกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทำความรู้จักกันตั้งแต่ ๒, ๔, ๖, ๘, ๑๐ คน การจับกลุ่มสนทนาซักถามข้อมูลส่วนตัวซึ่งกันและกัน โดยใช้เพลง สลับเกม กิจกรรมที่ใช้ควรให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เปลี่ยนพฤติกรรม ดังนี้

- มีการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้มีความสัมพันธ์กันกับจังหวะเพลง
- เน้นความสนุกสนานเพลิดเพลิน ตื่นตัวแต่มีสาระและเป็นการสร้างบรรยากาศให้กับสมาชิก
- มีการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม
- มีปฏิสัมพันธ์ความเป็นมิตรไมตรีต่อกัน
- ได้ทำความรู้จักตัวตนของกันและกันให้มากที่สุด
- ส่งเสริมให้กับสมาชิกได้แสดงออกในทางที่ดี
- เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติให้กับสมาชิก
- เกิดเสริมสร้างความศรัทธาเริ่มสร้างสรรค์

๔. วิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรมสรุปกิจกรรมองค์ประกอบการมีสัมพันธภาพที่ดี

สื่อการสอน

๑. ใบความรู้ที่ ๑ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
๒. ใบความรู้ที่ ๒ เพลงประกอบการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
๓. วีดิทัศน์

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๒. เครื่องมือวัดผล : แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๓. เกณฑ์การประเมิน : มีผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

เนื้อหาวิชา

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

ใบความรู้ที่ ๑ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

การกำหนดรูปแบบ

การกำหนดรูปแบบและวิธีการของกลุ่มสัมพันธ์ออกเป็นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้วิทยากรสามารถวางแผนจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจถึงลักษณะของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขอสรุปรูปแบบของกลุ่มสัมพันธ์เป็น ๔ รูปแบบ ดังนี้

๑. กิจกรรมกลุ่ม

๒. เกม

๓. เพลง

๔. เพลงประกอบจังหวะท่าทาง

ซึ่งในทางปฏิบัติการจัดกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการฝึกอบรมแต่ละครั้ง วิทยากรจะจัดทั้ง ๔ รูปแบบควบคู่กัน เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศของการฝึกอบรม และให้การดำเนินการฝึกอบรมบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดให้มากที่สุด ต่อไปนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดของกลุ่มสัมพันธ์พอสังเขป ดังนี้

กิจกรรมกลุ่ม

เป็นวิธีการที่ใช้กับกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกระทำกิจกรรมร่วมกัน หรือมีการแสดงออกร่วมกันภายใต้จุดมุ่งหมายบางประการ เช่น ฝึกทักษะมนุษยสัมพันธ์ ฝึกการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม การทำความเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เป็นต้น และลักษณะของกิจกรรมส่วนใหญ่ จะเป็นการเสริมสร้างความรู้สึกสร้างสรรค์ ประสบการณ์ และสร้างทัศนคติที่ดีงามต่อกัน โดยมุ่งเน้นให้สมาชิกเรียนรู้ด้วยการกระทำ และขั้นตอนสุดท้ายของกิจกรรม จำเป็นจะต้องมีการติชม (Feedback) เพื่อให้สมาชิกเกิดการหยั่งรู้ (Insight) ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมกลุ่มสามารถทำได้หลายวิธี แล้วแต่ความเหมาะสมของสถานการณ์ ดังนี้

๑. การแสดงบทบาทสมมติ (Role - Playing)

เป็นวิธีการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อการฝึกอบรม โดยจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงบทบาทในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เหมือนใช้ชีวิตจริง ๆ โดยวิทยากรจะกำหนดโครงเรื่องที่สมมุติขึ้นมา แล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสวมบทบาทนั้น ๆ และแสดงออกตามความรู้สึกของตนเองที่แสดงพฤติกรรมของตนเองอย่างลึกซึ้ง และเป็นการช่วยพัฒนาทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งอาจช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้วยการแสดงบทบาทนี้

๒. กรณีตัวอย่าง (Case Study)

เป็นวิธีการที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาเรื่องราว ซึ่งรวบรวมจากเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษา วิเคราะห์ อภิปรายร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ ภายใต้สถานการณ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด วิธีการนี้เหมาะที่จะใช้กับขนาดของกลุ่มที่ไม่ใหญ่นัก เพราะสมาชิกจะช่วยกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างทั่วถึง และเรื่องที่มอบหมายให้ศึกษานั้น ต้องมีรายละเอียดมากพอที่จะช่วยให้สมาชิกมองเห็นจุดสำคัญของปัญหาและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อช่วยในการพิจารณาว่า วิธีการนั้นนอกจากจะเป็นการฝึกให้สมาชิกรู้จักวิเคราะห์ อภิปราย และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันแล้ว ยังเป็นการช่วยให้สมาชิกรู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ได้รับอย่างถี่ถ้วนและอย่างมีเหตุผล

๓. สถานการณ์จำลอง (Simulation)

เป็นวิธีการที่วิทยากรจำลองสถานการณ์จริง หรือสร้างเสริมสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ และมีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ มากที่สุด เพื่อจะเข้าใจถึงที่มาของพฤติกรรมแต่ละบุคคล และทำให้คนเรามีการแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

๔. ละครสั้น (Skit or Dramatization)

เป็นวิธีการที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทดลองแสดงบทบาทตามบทที่เขียนหรือกำหนดให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมตามบทที่กำหนด โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเองเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้น วิธีการนี้เป็นวิธีที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีประสบการณ์ ในการที่จะเข้าใจในความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งความเข้าใจนี้มีส่วนเสริมสร้างความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนี้การที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีโอกาสแสดงละครร่วมกัน เป็นการช่วยฝึกให้เกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกัน และฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

๕. การระดมสมอง (Brain Storming)

เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความรู้ในระดับเดียวกัน มีความสนใจหรือปฏิบัติงานในลักษณะคล้ายคลึงกัน มาร่วมกันแสดงความคิดเห็นในเรื่องเดียวกัน โดยวิทยากรจะต้องคอยกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนเกิดการคิดสร้างสรรค์ (Creative) โดยไม่คำนึงว่า ความคิดนั้นจะเป็นอย่างไร ถูกต้องหรือไม่ ความคิดทุกอย่างจะต้องได้รับการยอมรับจากกลุ่มทั้งสิ้นสุดท้ายจึงค่อยสรุปผล

นอกจากการจัดกิจกรรมกลุ่มทั้ง ๕ ประเภท ตามที่กล่าวไว้ข้างต้น วิทยากรยังสามารถจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ตามที่ได้วางแผนไว้ โดยมีลำดับขั้นตอนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไป ดังนี้

๑. กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างความรู้จักคุ้นเคย

เป็นกิจกรรมเริ่มต้นที่ใช้ในการฝึกอบรมหรือเรียกว่า “การละลายพฤติกรรม” (Ice Breaker) ซึ่งมีอยู่หลายกิจกรรม วิทยากรสามารถเลือกใช้โดยพิจารณาความสัมพันธ์ของสมาชิกที่เข้ารับการฝึกอบรมว่าเคยรู้จักกันมาก่อนหรือไม่ มาจากหน่วยงานเดียวกันหรือต่างหน่วยงาน กิจกรรมสร้างความรู้จักคุ้นเคย จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดกิจกรรมกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป เพราะสมาชิกจะเกิดความรู้สึกว่ามีส่วนร่วม มีความยึดมั่นในกลุ่ม มีความอบอุ่นมั่นใจ ปรับตัวได้ในเวลารวดเร็ว และมีความผูกมัดที่จะทำกิจกรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายของการเรียนรู้ตามที่คาดหวังต่อไป

ตัวอย่าง : กิจกรรม “ความเหมือนที่แตกต่าง”

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้สมาชิกที่เพิ่งจะมาพบกัน ได้ทำความรู้จักชื่อและสถานที่ทำงานของกันและกัน
๒. เพื่อก่อให้เกิดความรู้จักคุ้นเคยกันของสมาชิกในเวลาอันรวดเร็ว
๓. เพื่อก่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นกันเอง

ขนาดของกลุ่ม

ไม่จำกัดจำนวน

เวลาที่ต้องใช้

ประมาณ ๓๐ นาที และสามารถยืดหยุ่นตามจำนวนสมาชิกของกลุ่ม

อุปกรณ์ที่ใช้

ไม่มี

สถานที่

ภายในห้องเรียนหรือห้องประชุม

กระบวนการ

๑. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมยืนกระจายให้เต็มพื้นที่

๒. รอบที่ ๑ เมื่อได้ยินสัญญาณ GO ให้สมาชิกรีบค้นหาคู่ที่คิดว่ามีอะไรที่ชอบเหมือนกันใช้เวลาประมาณ ๑ นาที ในการใช้คำถามต่าง ๆ เพื่อค้นหาคนที่ชอบเหมือนเรา เมื่อได้ยินสัญญาณ Stop ให้หยุดการค้นหา ตัวอย่างคำถามเช่น คุณชอบรับประทานอาหารถ้วยเดียวเหมือนฉันไหม ช่วยกันสรุปว่า ๒ คน มีสิ่งที่ชอบเหมือนกันอย่างไร

๓. รอบที่ ๒ เมื่อได้ยินสัญญาณ GO ให้สมาชิกรีบค้นหาคู่ที่คิดว่ามีรูปร่างเหมือนกับเราใช้เวลาประมาณ ๑ นาที ในการใช้คำถามต่าง ๆ เพื่อค้นหาคนที่รูปร่างเหมือนเรา เมื่อได้ยินสัญญาณ Stop ให้หยุดการค้นหา ตัวอย่างคำถามเช่น คุณมีส่วนสูงเท่าฉันมั๊ย คุณมีรูปหน้ากลมเหมือนฉันมั๊ย ช่วยกันสรุปว่า ๒ คน มีรูปร่างที่คล้ายคลึงกันที่รายการ

๔. รอบที่ ๓ เมื่อได้ยินสัญญาณ GO ให้สมาชิกรีบค้นหาคู่ที่เราคิดว่าเราชอบมากที่สุดใช้เวลาประมาณ ๑ นาที ในการใช้คำถามต่าง ๆ เพื่อทำความรู้จักกับเขาให้มากที่สุด เมื่อได้ยินสัญญาณ Stop ให้หยุดการค้นหา ตัวอย่างคำถามเช่น คุณชื่ออะไร คุณมาจากไหน คุณมีพี่น้องกี่คน คุณเกิดวันอะไร

๕. รอบที่ ๔ เมื่อได้ยินสัญญาณ GO ให้สมาชิกรีบค้นหาคู่ที่เราคิดว่าแตกต่างกับเรามากที่สุดใช้เวลาประมาณ ๑ นาที ในการใช้คำถามต่าง ๆ เพื่อหาข้อแตกต่างระหว่างเรากับเขา เมื่อได้ยินสัญญาณ Stop ให้หยุดการค้นหา

๖. รอบที่ ๕ เมื่อได้ยินสัญญาณ GO ให้สมาชิกรีบจับกลุ่มกับเพื่อนที่มีความชอบเหมือนกันมีอะไรคล้าย ๆ กัน กลุ่มละ ๕ คน ทำความรู้จักกันให้มากขึ้น ภายในเวลา ๒ นาที

สรุปข้อคิด

๑. วิทยากรให้สมาชิกช่วยกันสรุปจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนี้ ว่าสมาชิกได้รับอะไรบ้าง

๒. ให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายว่าได้ข้อคิดหรือประสบการณ์อย่างไรบ้าง ต่อกิจกรรมที่ผ่านมา

๓. วิทยากรสรุปตอนท้ายว่า การที่สมาชิกแต่ละคนมาจากสถานที่แตกต่างกัน และต้องมาเข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันในช่วงเวลาหนึ่ง บางคนอาจเกิดความรู้สึกขาดความมั่นใจ ว่าเหว อึดอัดใจ เมื่อมีโอกาสได้รู้จักเพื่อนใหม่ในเวลาอันรวดเร็ว ความรู้สึกที่ไม่ดีจะลดลงไป นอกจากนี้ในการที่เราจะทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้อื่นนั้น เราควรจะได้ทราบถึงคุณลักษณะประจำตัวของเขาด้วย เพื่อจะก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่น

๒. กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจตนเองและผู้อื่น

ที่กล่าวว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม (Social Animal) หรือสัตว์เมือง เป็นความจริงที่ไม่มีใครปฏิเสธ เพราะมนุษย์มีสัญชาตญาณที่จะต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันก็จะเกิดเป็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ถ้ามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก็จะอยู่ร่วมกันด้วยความอบอุ่น แต่ถ้าเกิดความขัดแย้งขึ้นมา ปัญหาต่าง ๆ ก็จะตามมาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งมักเกิดจากความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน และไม่ไว้วางใจกัน ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วบุคคลใดที่มีความสับสนในตนเอง ไม่เข้าใจตนเองก็必将มีความรู้สึกเช่นนี้กับผู้อื่น เพราะฉะนั้น กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถที่จะช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้ง

ความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันของบุคคลที่อยู่ร่วมในองค์กรเดียวกัน ซึ่งจริง ๆ แล้วอาจมีอยู่ด้วยกันหลายกิจกรรม แต่ขอเสนอในส่วนที่จะก่อให้เกิดผลอย่างชัดเจน ดังนี้

ตัวอย่าง : กิจกรรม “บิงโกมนุษย์”

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้สมาชิกรู้จักและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น
๒. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของมนุษย์เรามากยิ่งขึ้น
๓. เพื่อให้สมาชิกสามารถเปรียบเทียบถึงความแตกต่างระหว่างสิ่งต่าง ๆ ที่มองเห็นอย่างผิวเผินกับสภาพที่แท้จริงจากการมองเห็น

ขนาดของกลุ่ม

จำกัดจำนวน

เวลาที่ต้องใช้

ประมาณ ๓๐ นาที

อุปกรณ์ที่ใช้

แผ่นบิงโกมนุษย์

สถานที่

ภายในห้องเรียนหรือห้องประชุม

วิธีเล่น

๑. วิทยากรอธิบายว่าแต่ละคนจะมีคุณลักษณะที่ไม่เหมือนใคร และคุณลักษณะที่มีร่วมกับคนอื่น ๆ
๒. แจกแผ่นบิงโกมนุษย์และปากกาให้ผู้เล่นทุกคน
๓. วิทยากรแนะนำกติกากับผู้เล่น ว่าแผ่นบิงโกจะบรรยายลักษณะพิเศษที่หลาย ๆ คนมีให้ผู้เล่นไปตามหาบุคคลที่มีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ แล้วให้บุคคลนั้นบันทึกชื่อของตัวเองไว้ในช่องที่ตรงกับคุณลักษณะที่กำหนดด้วยลายมือของเขาเอง
๔. เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่ม ให้ผู้เล่นทุกคนปฏิบัติการค้นหา โดยวิธีการสอบถามข้อมูลเมื่อพบแล้วในเจ้าของคุณลักษณะ
๕. เมื่อตามหาบุคคลตามลักษณะที่กำหนดให้ตรงกันตามแนวนอน แนวตั้ง หรือแนวทแยงมุมได้แล้ว ให้ตะโกนคำว่า “บิงโก”
๖. ให้จับกลุ่มกับคนที่บิงโกในเวลาใกล้เคียงกันให้ได้กลุ่มละ ๕ คน นับเป็นวงกลมแล้วแบ่งปันสิ่งที่พวกเขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับผู้อื่น

สรุปข้อคิด

๑. วิทยากรให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อ ดังนี้
 - ๑.๑ ผู้เล่นมีวิธีค้นหาข้อมูลตามคุณลักษณะที่กำหนดให้ในเวลาจำกัด ได้อย่างไร
 - ๑.๒ มีคุณลักษณะพิเศษข้อใดที่ผู้เล่นไม่สามารถหาบุคคลได้
 - ๑.๓ มีคุณลักษณะพิเศษข้อใดบ้างที่ไม่ได้ถูกกำหนดไว้ในบิงโกมนุษย์นี้

๒. วิทยาการสรุปข้อคิดเพิ่มเติมว่าคนเราเกิดมามีทั้งที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันหรือที่เรียกว่าความแตกต่างระหว่างบุคคล เหมือนกัน เช่น ในความรู้สึกร้อน หนาว หิว เจ็บปวด รัก โกรธแค้น โลก ดีใจ เสียใจ เคียดแค้น ฯลฯ และมีสิ่งแตกต่างกัน เช่น พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม สังคม ประสบการณ์ เพศ วิทยาศาสตร์ ภูมิหลัง ครอบครัว ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และรูปร่างหน้าตา ฯลฯ แต่เราสามารถทำงานร่วมกันได้ ภายใต้นโยบายเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งเราจะต้องศึกษาทำความเข้าใจให้แจ่มชัดตรงกัน เปรียบเสมือนดนตรีวงใหญ่ บรรเลงเพลงด้วยโน้ตเพลงเดียวกัน ประสานเสียงกันได้เป็นอย่างดีเพราะด้วยเครื่องดนตรีหลากหลาย เราคงต้องการให้สวนดอกไม้ของเราเต็มไปด้วยดอกไม้หลากสี พันธุ์ไม้หลายประเภท แต่จัดวางอยู่ในที่ที่เหมาะสมได้อย่างสวยงาม เป็นระเบียบ สะอาดใจ สบายตา

ตัวอย่างแผ่นบิงโกมนุษย์

เกิดเดือนเดียวกับเรา	ถนัดซ้าย	ตัดฟัน	มีความสามารถด้านดนตรี
.....			
นักกีฬา	ชอบนั่งร้องเกาหลี่	ส่วนสูงเกิน ๑๑๐ ซม.	เพศหญิงผมสั้น
.....			
รู้มากกว่า ๒ ภาษา	เป็นลูกคนเดียว	สวยที่สุดในห้อง	ชอบดูวง
.....			
บ้านทำนา	กินแกง	ลูกกำพร้า	เกิดปี พ.ศ. เดียวกัน
.....			

๓. กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

การดำเนินชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการของมนุษย์ที่รู้จักสร้างสรรค์ตนเองและสังคมตลอดมาทุกยุคทุกสมัย การปรับปรุงเปลี่ยนชีวิตความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ได้อาศัยผลผลิตทางด้านความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากแรงดลใจ เกิดจากการคิดแก้ปัญหา และเกิดจากความตั้งใจที่จะปรับปรุงชีวิตและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ผลผลิตทางด้านความคิดสร้างสรรค์ต้องอาศัยทั้งความคิดฝัน ความคิดจินตนาการ บวกด้วยความอดสาหะ พากเพียร มุมานะ ไม่ยอมเลิกล้มความคิดง่าย ๆ จนกระทั่งคิดได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์เป็นทักษะทางสติปัญญาที่สำคัญของสมาชิกในสังคมที่ต้องการความเจริญก้าวหน้า ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สำหรับนำไปใช้ประกอบการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในองค์กร

ตัวอย่าง : กิจกรรม “ความคิดพิชิตความสำเร็จ”

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้สมาชิกเห็นความสำคัญของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๒. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์
๓. เพื่อฝึกให้สมาชิกทำงานร่วมกัน เพื่อหาทางแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ขนาดของกลุ่ม

ไม่จำกัดจำนวน แต่ให้เพียงพอต่อการแบ่งกลุ่มย่อยได้

เวลาที่ต้องใช้

ประมาณ ๑ ชั่วโมง

อุปกรณ์ที่ใช้

๑. รูปภาพสี่เหลี่ยมจัตุรัส ภาพห้าเหลี่ยม และภาพจุดดำ ๙ จุด จำนวนเท่ากับสมาชิกหรือใช้แผ่นใสฉายให้แก่สมาชิกเห็นได้ทั่วถึง
๒. คลิปหนีบกระดาษตัวเล็ก ๑ ตัว

สถานที่

ภายในห้องเรียนหรือห้องประชุม

วิธีเล่น

๑. วิทยากรจัดให้สมาชิกแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ ๖ คน และให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดตั้งชื่อกลุ่มของตนและสร้างคำขวัญประจำกลุ่มด้วย โดยให้ใช้วิธีระดมสมองและตกลงใจกันเองว่า จะใช้ชื่อใดและใช้คำขวัญประจำกลุ่ม
๒. วิทยากรชูคลิปหนีบกระดาษให้สมาชิกทุกคนดูอย่างทั่วถึงและให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่า “เราจะใช้คลิปหนีบกระดาษนี้ทำอะไรได้บ้าง” ขอให้ช่วยกันคิดและเขียนลงในกระดาษก่อนแล้วจึงรวบรวมกันในกลุ่ม โดยดูว่ากลุ่มใดจะคิดได้มากที่สุดภายในเวลา ๒๐ นาที และหลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มเตรียมตัวแทนที่จะออกมาเสนอต่อกลุ่มใหญ่

สรุปข้อคิด

วิทยากรสรุปเพิ่มเติมถึงความหมายของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และย้ำว่าการที่คนเราจะพัฒนาตนเองให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นั้น จะต้องอาศัยปัจจัยหลัก ๔ ประการ คือ

๑. เป็นผู้มีความใฝ่ฝัน เห็นประโยชน์และความสำคัญที่จะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๒. รู้จักใช้เทคนิควิธีการคิดแบบสร้างสรรค์
๓. เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง
๔. มีใจสู้ อดทน ไม่ท้อถอยง่าย ๆ หากลองปฏิบัติแล้วไม่ได้ผลหรือได้ผลช้า

๔. กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเพื่อการแก้ปัญหา

มนุษย์ทุกเพศทุกวัยต่างก็ประสบ “ปัญหา” ด้วยกันทุกคนไม่ว่าเวลาใดก็เวลาหนึ่ง จึงดูเหมือนว่าปัญหากับมนุษย์เป็นของคู่กัน ปัญหาส่วนใหญ่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เช่น ปัญหาส่วนตัว ปัญหาครอบครัว ปัญหาเพื่อนร่วมงาน ปัญหาจากผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งปัญหาจากสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

กิจกรรมกลุ่มต่อไปนี้จะช่วยเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการตัดสินใจ เพื่อการแก้ปัญหาให้แก่บุคคลทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ที่ต้องร่วมมือกันตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์การให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ตัวอย่าง : กิจกรรม “ถูกต้องไม่ถูกใจ”

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อฝึกทักษะการตัดสินใจเป็นรายบุคคลอย่างมีเหตุผล
๒. เพื่อให้สมาชิกเปรียบเทียบถึงผลของการตัดสินใจเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

ขนาดของกลุ่ม

ไม่จำกัดจำนวน แต่อย่างน้อยไม่ควรต่ำกว่า ๑๐ คน

เวลาที่ต้องใช้

ประมาณ ๓๐ นาที

อุปกรณ์ที่ใช้

กระดาษเขียนรายชื่อเพื่อนเก่าในโลกใบใหม่สำหรับสมาชิกคนละ ๑ แผ่น หรือเขียนแผ่นใสฉายให้สมาชิกทุกคนเห็นอย่างทั่วถึง

สถานที่

ภายในห้องเรียนหรือห้องประชุม

วิธีเล่น

๑. แบ่งผู้เล่นออกเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๗ - ๙ คน แจกกระดาษ ปากกา กลุ่มละ ๑ ชุด
๒. เริ่มเล่น วิทยากรตั้งโจทย์ ข้อที่ ๑ เช่น ถ้าพูดถึงทะเล แต่ละกลุ่มนึกถึงอะไรบ้าง
๓. ให้แต่ละกลุ่มคิดคำตอบภายในเวลาที่กำหนดให้ ให้ตอบได้ ๗ คำตอบ
๔. วิทยากรเฉลยคำตอบ มี ๑๐ คำตอบ แต่ละคำตอบจะมีคะแนนไม่เท่ากัน ให้แต่ละกลุ่ม

รวบรวมคะแนนของกลุ่มตัวเอง

๕. วิทยากรตั้งคำถามอีก ๒ - ๓ คำถาม แต่ละกลุ่มรวบรวมคะแนนที่ได้ทั้งหมด

ตัวอย่างคำถาม

ไปทะเลนึกถึงอะไร

๑. ชุบน้ำ	๕	คะแนน
๒. หอย	๔	คะแนน
๓. ทราาย	๓	คะแนน
๔. แวนตาดำ	๔	คะแนน
๕. รถจักรยาน	๒	คะแนน
๖. เรือกล้วย	๒	คะแนน
๗. ร่มกันแดด	๕	คะแนน
๘. ต้นมะพร้าว	๔	คะแนน
๙. สายลม	๑	คะแนน
๑๐. เต็มผ้าใบ	๓	คะแนน

ถ้าคิดถึงผลไม้ก็นึกถึงอะไร

๑. ฝรั่ง	๕	คะแนน
๒. แตงโม	๑	คะแนน
๓. มะม่วง	๒	คะแนน
๔. ขนุน	๔	คะแนน
๕. มังคุด	๓	คะแนน
๖. พุเรียน	๑	คะแนน
๗. ลองกอง	๕	คะแนน

๘. กลัวย	๒	คะแนน
๙. ขนุน	๓	คะแนน
๑๐. ละมุด	๔	คะแนน

ข้อเสนอแนะ

๑. คะแนนใน ๑๐ คำตอบ ควรแบ่งเป็นข้อละ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ คะแนน อย่างละ ๒ คำตอบ ข้อใดเป็นคำตอบที่ง่าย เด็กก็ทำได้ง่ายให้คะแนนน้อย ข้อใดที่เป็นคำตอบที่ยากหรือเด็กก็ไม่ได้ให้คะแนนมาก

๒. ผู้นำกิจกรรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์ของเกมนี้ และชมเชยผู้ร่วมแข่งขันว่าคำตอบที่คิดได้เป็นคำตอบที่ถูกต้อง แต่อาจไม่ตรงใจผู้นำกิจกรรมเหมือนชื่อเกมการแข่งขัน

๓. หลังจากเฉลยแต่ละข้อ ผู้นำควรถามคำตอบซึ่งไม่ได้คะแนน อาจเป็นคำตอบที่น่าสนใจนำไปเป็นตัวอย่างในครั้งต่อไป

๔. วิทยากรเปิดโอกาสให้สมาชิกอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่าได้รับประสบการณ์และข้อคิดใดบ้างจากกิจกรรมนี้

สรุปข้อคิด

วิทยากรสรุปข้อคิดเพิ่มเติมว่าการตัดสินใจใด ๆ ควรตั้งอยู่บนความมีเหตุผล พิจารณาถึงแนวทางเลือกหลาย ๆ แนว แล้วนำมาเปรียบเทียบหรือชั่งน้ำหนักแล้วตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด และที่สำคัญที่สุด การตัดสินใจเลือกสิ่งใด ๆ ไม่ควรเลือกด้วยความเพ้อฝันหรือด้วยอคติ แต่ควรจะต้องคำนึงถึงว่าสามารถนำไปปฏิบัติแก้ไขปัญหาได้จริง

๕. กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะผู้นำ

ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มเป็นอย่างมาก ผู้นำที่มีคุณสมบัติที่ดีและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้เหมาะสม ก็ย่อมจะสามารถพากลุ่มให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเป็นผู้นำที่มีความสามารถนั้น ไม่ได้เป็นคุณสมบัติที่สั่งสมมาจากกรรมพันธุ์ แต่ความสามารถในการเป็นผู้นำถือว่าเป็นทักษะที่สามารถเรียนรู้ได้ ฝึกฝนได้ เป็นความสามารถที่ต้องอาศัยทั้งศาสตร์ซึ่งต้องเรียนรู้ และเป็นศิลปะซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ และถ้ามีพรสวรรค์เป็นเครื่องเสริมเพียงเล็กน้อยก็จะทำให้ได้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง : กิจกรรม “ผู้นำอยู่ไหน”

จุดมุ่งหมาย

๑. ฝึกความเป็นผู้นำผู้ตาม
๒. เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน พึงพอใจ
๓. ช่วยพัฒนาให้ผู้เล่นเป็นคนช่างสังเกต
๔. ช่วยให้เกิดความคล่องตัว ประสาทตา หู มือ เท้า สามารถทำงานได้อย่างสัมพันธ์กัน

ขนาดของกลุ่ม

ไม่จำกัดจำนวน แต่อย่างน้อยไม่ควรต่ำกว่า ๑๐ คน

เวลาที่ต้องใช้

ประมาณ ๓๐ นาที

อุปกรณ์ที่ใช้

ไม่มี

สถานที่

ภายในห้องเรียนหรือห้องประชุม

วิธีเล่น

๑. เลือกผู้เล่นคนหนึ่งที่จะเป็นผู้ตามหาผู้นำออกไปนอกห้อง ๑ คน เราจะเรียกบุคคลนี้ว่านักสืบ
๒. ผู้เล่นที่เหลือตกลงเลือกผู้นำ ๑ คน หน้าที่ของผู้นำคือแสดงท่าทาง เช่น ประหม่อมือ ตบไหล่ ยกแขน ให้ผู้เล่นคนอื่นปฏิบัติตาม โดยที่ต้องระวังไม่ให้นักสืบจับได้
๓. เมื่อนัดหมายเรียบร้อยแล้ว ให้ไปเชิญนักสืบเข้ามา ผู้นำทำท่าทางต่าง ๆ ไปเรื่อย นักสืบทำหน้าที่ค้นหาผู้นำ ให้เวลา ๒ นาที
๔. ถ้าทายถูกจะเปลี่ยนมาเป็นผู้เล่นบ้าง ผู้เล่นอาจเปลี่ยนเป็นนักสืบบ้าง

ใบความรู้ที่ ๒

เพลง สวัสดิ์

สวัสดิ์ สวัสดิ์ วันนี้เรามาพบกัน เธอกับฉันพบกันสวัสดิ์

เพลง ระบายไก่

ระบายไก่ ขอไข่ ขอขวด คอควาย พวกเราลูกเสือไทย (ซ้ำ)
ออกกำลังกายสายเอว (สายหัว, สายไหล่) ไปมา

เพลง เพื่อนรัก

เพื่อนเอ๋ยเพื่อนรัก	ฉันเคยรู้จักเพื่อนรักอยู่ไหน
ลุกขึ้นยืนแล้วจ้องมองไป	เอ๊ะนั่นยังไ้ คนชื่อ.....นั่นเอง

เพลง ทะเล

ทะเล ทะเล ทะเล	ทะเล ทะเล ทะเล
ทะเล ทะเล ทะเล	ทะเล ทะเล ทะเล
ลั่น หลั่น ลา หลั่น ลั่น ลา ลั่น หลั่น ลา หลั่น ลั่นลา	

เพลง The sun

The sun The sand The sea The sea The sand The sun
ลั่น หลั่น ลา หลั่น ลั่น ลา ลั่น หลั่น ลา หลั่น ลั่น ลา

เพลง กระโดด

กระโดด ๆ ๆ กระโดดให้พร้อมเพรียงกัน
กระโดดเพื่อสร้างพลัง กำลังให้แก่พวกเรา
ลั่น หลั่น ลา หลั่น ลั่น ลา ลั่น หลั่น ลา หลั่น ลั่น ลา

เพลง สัมความทุกข์

สัมความทุกข์สนุกให้เต็มอิ่ม	มานั่งยิ้มหัวเราะชอบใจ
สัมความทุกข์สนุกให้เต็มอิ่ม	มานั่งยิ้มหัวเราะชอบใจ
อิ อิ อิ อิ	ฮะ ฮะ ฮะ ฮะ

เพลง เฮฮาอบรม

เราอยู่คนละหมู่บ้าน เรามาอบรมด้วยกัน ไม่มีใครเย้ยหยัน ว่าเรานั้นไม่สามัคคี
อยู่ด้วยกันผูกมิตรไมตรี เย็นวันนี้กินข้าวด้วยกัน คืนวันนี้เรานอนด้วยกัน
วันพรุ่งนี้เราเรียนด้วยกัน

เพลง โตเรม่อน

โอ้เจ้าโตเรมอน โตเรมอน โตเรมอน
โอ้เจ้าโตเรมี โตเรมี โตเรมี
ข้างหน้าคือซูเปอร์แมน ข้างหน้าคือซูเปอร์แมน บินถลาเล่นลม
อ้าย ย้าย ยาย ยา อ้าย ย้าย ยาย ยา

เพลง สวัสดิ์

สวัสดิ์แบบไทย	แล้วก็ไปแบบสากล
สวัสดิ์ทุก ๆ คน	แบบสากลแล้วก็แบบไทย

เพลง เข้าวันหนึ่ง

เข้าวันหนึ่ง วันนั้น	วันหนึ่ง วันนั้น	เจ็ดนาฬิกา
เธอกระโดดเข้ามา	และบอกว่ารัก	รักฉันคนเดียว
ฉันก็บอกว่ารัก	ก็บอกว่ารัก	รักเธอคนเดียว
คนอื่นจะไม่แลเหลียว	จะไม่แลเหลียว	ให้เสียเวลา

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์โดยใช้เกม

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรม
วิชากลุ่มสัมพันธ์

หมู่.....

คำชี้แจง ให้คะแนนตรงกับพฤติกรรมของผู้รับการฝึกอบรม

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
		ดีมาก (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
๑	มีปฏิสัมพันธ์สร้างความเป็นมิตรไมตรี				
๒	มีการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม				
๓	มีความกระตือรือร้น				
๔	กล้าแสดงออกในเวลาที่ถูกต้องเหมาะสม				

เกณฑ์การประเมิน

๑๕ - ๑๖	คะแนน	ดีมาก
๑๒ - ๑๔	คะแนน	ดี
๙ - ๑๑	คะแนน	ปานกลาง
๐ - ๘	คะแนน	ต้องปรับปรุง

เกณฑ์การตัดสิน

๙ - ๑๐	คะแนน	ผ่าน
ได้ต่ำกว่า ๘	คะแนน	ไม่ผ่าน

เกณฑ์การให้คะแนน

หัวข้อที่ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
๑. มีปฏิสัมพันธ์ สร้างความเป็น มิตรไมตรี	มีพฤติกรรมที่ แสดงออกถึง ความปฏิสัมพันธ์ สร้างความเป็น มิตรไมตรีสม่ำเสมอ ตลอดเวลา	มีพฤติกรรมที่ แสดงออกถึง ความปฏิสัมพันธ์ สร้างความเป็น มิตรไมตรีสม่ำเสมอ เป็นส่วนใหญ่	มีพฤติกรรมที่ แสดงออกถึง ความปฏิสัมพันธ์ สร้างความเป็น มิตรไมตรีสม่ำเสมอ บางครั้ง	ไม่มีพฤติกรรมที่ แสดงให้เห็นว่ามี ความปฏิสัมพันธ์ สร้างความเป็น มิตรไมตรี
๒. มีการ ปฏิบัติงาน ร่วมกันเป็นทีม	ให้ความร่วมมือ ในการทำงานที่ ได้รับมอบหมาย จนเสร็จทุกครั้ง	ให้ความร่วมมือ ในการทำงานที่ ได้รับมอบหมายจน เสร็จเป็นส่วนใหญ่	ให้ความร่วมมือ ในการทำงานที่ ได้รับมอบหมาย จนเสร็จเป็นบางครั้ง	ไม่ให้ความร่วมมือ ในการทำงาน
๓. มีความ กระตือรือร้น	มีพฤติกรรมที่ แสดงออกถึง ความกระตือรือร้น สม่ำเสมอตลอดเวลา	มีพฤติกรรมที่ แสดงออกถึง ความกระตือรือร้น สม่ำเสมอ เป็นส่วนใหญ่	มีพฤติกรรมที่ แสดงออกถึง ความกระตือรือร้น สม่ำเสมอบางครั้ง	ไม่มีพฤติกรรมที่ แสดงให้เห็นว่ามี ความกระตือรือร้น
๔. กล้าแสดงออก ในเวลาที่ถูกต้อง เหมาะสม	มีพฤติกรรมที่ แสดงออกถึง การกล้าแสดงออก สม่ำเสมอตลอดเวลา	มีพฤติกรรมที่ แสดงออกถึง การกล้าแสดงออก สม่ำเสมอ เป็นส่วนใหญ่	มีพฤติกรรมที่ แสดงออกถึง การกล้าแสดงออก สม่ำเสมอบางครั้ง	ไม่มีพฤติกรรมที่ แสดงให้เห็นถึง การกล้าแสดงออก

ขอบข่ายรายวิชา

๑. ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง
๒. แปลความหมายของคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง
๓. ท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง
๔. การประพฤติปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง
๕. ความหมายของ “ความซื่อสัตย์สุจริต” และ “ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่”
๖. การปฏิบัติตนในเรื่อง “ความซื่อสัตย์สุจริต” และ “ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่”

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ลูกเสือสำรองดำเนินการจัดกิจกรรม ที่นำไปสู่คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรองได้

วัตถุประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้เรียน ลูกเสือสำรองสามารถ

๑. บอกความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรองได้
๒. ท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรองได้ถูกต้อง
๓. ประพฤติปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณของลูกเสือสำรองได้
๔. เข้าใจความหมายของคำว่า “ความซื่อสัตย์สุจริต” และ “ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่”
๕. ปฏิบัติตนในเรื่อง “ความซื่อสัตย์สุจริต” และ “ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่” ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง

เหมาะสมกับวัย

วิธีสอน/กิจกรรม

นำเข้าสู่บทเรียน

๑. วิทยากรนำภาพพระราชกรณียกิจของพระบาทพระเจ้าอยู่หัว ที่พระองค์ทรงรักและห่วงใยประชาชนชาวไทย มาสนทนากับผู้เข้ารับการฝึกอบรม
๒. ปลุกฝังให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์

ขั้นตอนการสอน

๑. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน ตรวจแบบทดสอบ แจ้งผลการทำแบบทดสอบ
๒. วิทยากรนำเสนอเรื่อง ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของคำปฏิญาณ กฎคติพจน์ของลูกเสือสำรอง ความซื่อสัตย์สุจริต และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยบูรณาการเข้าด้วยกัน
๓. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมฝึกทบทวนคำปฏิญาณ กฎและคติพจน์ของลูกเสือสำรอง โดยการท่อง
๔. ให้ผู้รับการฝึกอบรมฝึกร้องเพลงกฎลูกเสือสำรอง
๕. ให้แต่ละหมู่ส่งตัวแทนจับสลากใบงาน วิทยากรนำลูกเสือไปปฏิบัติงานตามใบงาน ณ บริเวณสนามฝึกอบรม (ป่าดงพงพี) โดยการกำหนดสถานที่ให้แต่ละหมู่ปฏิบัติงาน แต่ละหมู่ลงมือปฏิบัติงานตามใบงานที่ได้รับมอบหมายในเวลาที่กำหนด

๖. เมื่อปฏิบัติเรียบร้อยแล้วตามเวลาที่กำหนดให้แล้ว ในขั้นตอนการนำเสนองานให้ทุกหมู่มารวมกัน ณ จุดศูนย์กลาง วิทยากรพาลูกเสือทุกหมู่ไปยังจุดปฏิบัติงานเรียงตามลำดับตามใบงาน เมื่อถึงฐานปฏิบัติงาน ให้หมู่ที่ได้รับมอบหมายนำเสนอในงานในเวลาที่กำหนดให้ จนครบทุกหมู่

๗. วิทยากรนำเสนอเพลงความซื่อสัตย์ ให้ผู้รับการฝึกอบรมฝึกร้อง

๘. วิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรมสรุปบทเรียนร่วมกัน วิทยากรฝากข้อคิดในเรื่อง คำปฏิญาณ กฎ คติพจน์ ความซื่อสัตย์ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ขั้นประเมินผล

๑. ประเมินผลงานจากใบงาน

๒. ทำแบบทดสอบหลังเรียน ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อการสอน

๑. ใบความรู้ที่ ๑ คำปฏิญาณ กฎและคติพจน์ของลูกเสือสำรอง

๒. ใบความรู้ที่ ๒ ความซื่อสัตย์

๓. ใบความรู้ที่ ๓ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๔. ใบความรู้ที่ ๔ เพลงประกอบการสอน

๕. ภาพพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

๖. ใบงานกิจกรรมที่ ๑ - ๘

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

๒. เครื่องมือวัดผล : แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

๒.๑ แบบประเมินแบบทดสอบก่อน หลังเรียน

๒.๒ แบบประเมินใบงานกิจกรรมที่ ๑ - ๘

๒.๓ แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมิน : มีผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ใบความรู้ที่ ๑ คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสำรอง

เรื่องที่ ๑ คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง

คำปฏิญาณของลูกเสือ หมายถึง การให้คำมั่นสัญญาของตนเองว่าจะประพฤติปฏิบัติตามคำพูดที่กล่าวไว้ทุกประการด้วยความสุจริตใจ

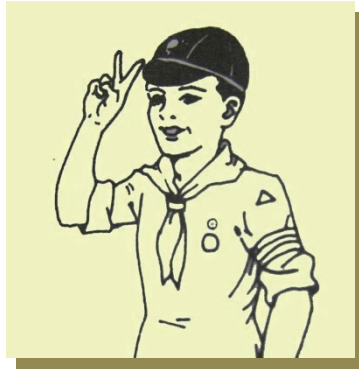
คำปฏิญาณของลูกเสือสำรองมี ๒ ข้อ ดังนี้

ข้าสัญญาว่า

ข้อ ๑ ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ ๒ ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน

ภาพการแสดงรหัสของลูกเสือสำรอง
ทุกครั้งทีกล่าวคำปฏิญาณลูกเสือสำรองต้องแสดงรหัส

ความหมายของคำปฏิญาณลูกเสือสำรอง

ข้อ ๑ ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

หมายถึง จะเคารพ ยึดมั่น และเทิดทูนไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยจะประพฤติตนตามขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของไทย พร้อมทั้งจะปกป้องคุ้มครองสถาบันทั้ง ๓ นี้ โดยยอมเสียสละเลือดเนื้อและชีวิตตามโอกาสอันพึงกระทำได้

ข้อ ๒ ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน

หมายถึง จะยึดมั่นในการปฏิบัติตามกฎของลูกเสือสำรอง และจะช่วยเหลือผู้อื่นตามโอกาสทุกวัน โดยจะปฏิบัติตามแบบแผนและระเบียบของลูกเสือ

เรื่องที่ ๒ กฎของลูกเสือสำรอง

กฎ หมายถึง ข้อกำหนดที่ตั้งขึ้นแล้วนำไปปฏิบัติ เพื่อเป็นการสร้างวินัยที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม

กฎของลูกเสือสำรอง มี ๒ ข้อ ดังนี้

ข้อ ๑ ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่

ข้อ ๒ ลูกเสือสำรองไม่ตามใจตนเอง

ความหมายของกฎลูกเสือสำรอง

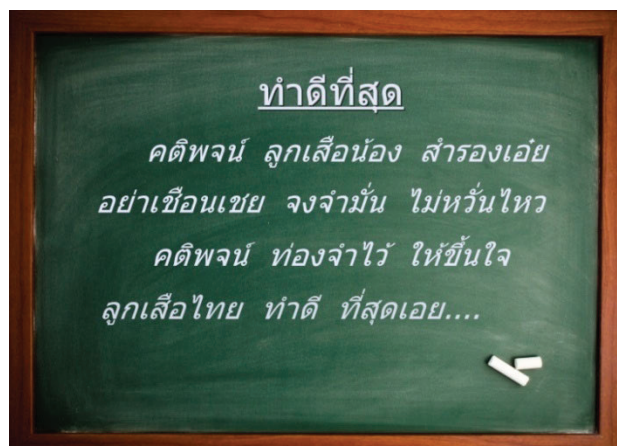
ข้อ ๑ ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่

หมายถึง ลูกเสือรุ่นพี่นั้นได้ผ่านการฝึกอบรมวิชาลูกเสือมาก่อน ย่อมทราบถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี ระเบียบ การบำเพ็ญประโยชน์และการปฏิบัติต่าง ๆ ของลูกเสือเป็นอย่างดี ลูกเสือรุ่นน้องจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดูแบบอย่างที่ดีของรุ่นพี่

ข้อ ๒ ลูกเสือสำรองไม่ตามใจตนเอง

หมายถึง ลูกเสือสำรองจะต้องสำนึกอยู่เสมอว่าเราเป็นเพียงลูกเสือสำรองเท่านั้น ยังมีเรื่องราวต่าง ๆ ที่ลูกเสือสำรองยังไม่มีรู้ การกระทำใด ๆ ในสิ่งที่ตนเองไม่รู้จะก่อให้เกิดผลเสียแก่ตัวเองและขบวนการลูกเสือ การปฏิบัติตนไม่ควรทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามใจตนเอง เพราะจะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่หมู่คณะและกิจการลูกเสือ

คติพจน์ลูกเสือสำรอง ทำดีที่สุด

ใบความรู้ที่ ๒ ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์ คือ การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น รวมตลอดทั้งต่อหน้าที่การงานและคำมั่นสัญญา ความประพฤติที่ตรงไปตรงมา และจริงใจในสิ่งที่ถูกที่ควร ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม รวมไปถึงการไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง นอกจากนี้แล้วความซื่อสัตย์สุจริตยังรวมถึง การรักษาคำพูดหรือคำมั่นสัญญา และการปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเองด้วยความรับผิดชอบและด้วยความซื่อสัตย์ ไม่แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้องด้วยการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ซึ่งความซื่อสัตย์สุจริตนี้จะดำเนินไปด้วยความตั้งใจจริง เพื่อทำหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จลุล่วงด้วยความระมัดระวังและเกิดผลดีต่อตนเองและสังคม

พฤติกรรมที่แสดงว่ามีความซื่อสัตย์ มีดังนี้

๑. ตรงต่อเวลานัดหมายแล้วมาตามนัด และตรงเวลามาโรงเรียนตรงเวลาไม่มาสาย
๒. ไม่พูดปด พูดความจริงเสมอ
๓. ไม่หน้าไหว้หลังหลอก ต่อหน้าทำอย่างหนึ่งและลับหลังทำอีกอย่างหนึ่ง
๔. ยอมรับผิดเมื่อทำผิด ไม่ใส่ร้ายความผิดให้กับผู้อื่น
๕. จ่ายเงินทุกครั้งเมื่อซื้อสิ่งของ ขึ้นรถประจำทางหรือโดยสารยานพาหนะอื่น ๆ หรือใช้บริการอื่น ๆ

ที่ต้องเสียเงินค่าบริการ

๖. ไม่หยิบฉวยสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตน จะใช้สิ่งของผู้อื่นต้องขออนุญาตก่อน
๗. ไม่ลอกการบ้านเพื่อน ไม่แอบอ้างผลงานเพื่อนเป็นผลงานตัวเอง ไม่ลอกคำตอบเพื่อน

ใบความรู้ที่ ๓ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่สมบูรณ์แบบนั้น คือ ความเต็มใจที่จะให้ทั้งตัวตนของเราและทุกสิ่งที่มีไปโดยมิได้หวังในสิ่งตอบแทนกลับมา ในชีวิตของคนเรานั้นการแบ่งปัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ย่อมนำผลสู่ความสำเร็จทั้งสิ้น

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ยิ่งแบ่งปันไปมากเท่าใด จะรู้สึกถึงความอุดมที่มีมากขึ้นในชีวิต เมื่อใดที่เราสามารถให้อย่างอิสระ ด้วยการกระทำแห่งรักที่ไร้ข้อแม้ ไม่คาดหวังใด ๆ เมื่อนั้น เราจะรู้สึกได้ถึงสัมผัสแห่งอิสระและได้สละสิ่งที่ยึดมั่นถือมั่นที่คอยหลอกให้เราเชื่อในข้อจำกัด นี่คือขีดความสามารถที่จะเป็นผู้ให้โดยปราศจากเงื่อนไข และยอมรับในสิ่งใดที่พบพานในชีวิตนั้นมาจากแหล่งที่ไร้ขีดจำกัดและไม่เคยเลยที่จะรู้สึกถึงความขาดแคลน เพราะเรารู้ว่า ตัวเราเป็นส่วนหนึ่งของกระแสสนับสนุนที่ไร้จุดสิ้นสุด

โลกของเราทำงานอยู่ได้ด้วยหลักแห่งการให้และรับ เราหายใจเข้าเป็นออกซิเจนและหายใจออกเป็นคาร์บอนไดออกไซด์ และพืชใช้คาร์บอนไดออกไซด์ที่ได้มาและปล่อยออกซิเจนกลับคืนสู่ชั้นบรรยากาศ ในห่วงโซ่อาหารทั้งหมดคือเรื่องราวของการให้และเอาชีวิต และการให้คืนกลับอีกครั้งในวงจรที่ร้อยเรียงไร้จุดสิ้นสุด กระบวนการนี้เป็นไปในระดับจิตวิญญาณด้วยเช่นกัน เราส่งความรักและความกรุณาออกไป และได้รับกลับคืนมาเป็นสิบเท่า นี่ล่ะ คือวิถีทางแห่งจักรวาล

เรื่องราวสำคัญก็คือ ถ้าเราไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในยามยากแค้น ยังไงก็ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในยามมั่งมีเช่นกัน หัวใจแห่งการเผื่อแผ่ คือหัวใจไม่มีขีดจำกัดในการเผื่อแผ่กับผู้อื่น และไม่หวังแม้รางวัลหรือการยอมรับ คิดถึงทุกสิ่งที่เราจะทำเพื่อคนอื่นได้ในแต่ละวัน เพื่อฝึกตนในเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เช่น พุดคุยกับเพื่อนบ้านที่ไว้หว่ ให้อาหารแมวที่หลงทางมา เปิดประตูให้คนที่เดินตามเรามา จ่ายค่าทางด่วนให้รถคันที่ตามมา เต็มน้ำมันให้รถของแฟน และอื่น ๆ อีกมากมาย

ดังนั้น ควรเก็บความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของเราไว้เป็นส่วนตัว โดยไม่จำเป็นต้องคุยโวถึงจิตใจที่เผื่อแผ่ของเราลองพยายามให้ผู้อื่นมากกว่าที่เราคิดจะให้ได้ และใช้ความพยายามมากขึ้นกว่าปกติ หรือใช้เวลานั่งฟังลูก ๆ มากขึ้น โอบกอดคู่รักของเราอย่างเต็มเปี่ยมไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกแทนที่จะแค่สวมกอดเฉย ๆ ให้ทิป ๕๐ บาทเพิ่มแก่แม่บ้านที่ดูแลเราเป็นอย่างดีระหว่างที่พักโรงแรม อะไรก็ตามที่ถือว่าเป็นขีดจำกัดของการให้ของเราให้ลองก้าวไปไกลเกินกว่านั้น ทราบดีว่าการทำเช่นนี้จะต้องไม่ทำให้เราต้องลำบากมากมายอะไรในชีวิตจริง นอกจากนี้ เราจะสามารถฝึกเรื่องนี้ด้วยการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ตัวเองได้ด้วย เช่น สั่งอาหารในเมนูที่มีราคาแพงกว่าเดิม หรือยอมให้ตนได้สัมผัสผัสความหิวหิวของการทำสปาเดือนละครั้ง

เมื่อใดที่มองจุดมุ่งหมายในชีวิตของเราในแง่ของวัตถุ จะพบว่าสิ่งที่ทำอย่างเดียวในชีวิต คือการให้ผู้อื่น เราไม่สามารถยึดติดได้กับทุกสิ่งในจักรวาลที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่สามารถอ้างสิทธิในสิ่งใด เพราะทุกสิ่งนั้นสิ้นไหลเปลี่ยนผ่านไปตลอดเวลา การเอื้อเฟื้อและบริการผู้อื่นด้วยความรักที่ไร้ข้อแม้ คือวิถีทางที่จะพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีกว่าในขณะที่อยู่ในร่างมนุษย์

เป้าหมายของการนำความสำเร็จมาสู่ชีวิตของเรา ก็คือการบริการผู้อื่นให้เต็มที่ยิ่งกว่าเดิมและละทิ้งสิ่งที่เคยครอบงำและเห็นแก่ตัวเอาไว้ข้างหลัง ความสมบูรณ์พูนสุขในชีวิต แท้จริงแล้วต่างเชื่อมโยงเข้ากับชีวิตและความสมบูรณ์พูนสุขในชีวิตผู้อื่น และท้ายที่สุดแล้ว ผลประโยชน์ของเราเองนั้นแยกไม่ออกเลยจากผลประโยชน์ของผู้อื่น ด้วยการเปลี่ยนจุดมุ่งหมายในชีวิตของเราให้เป็นการมอบตัวตนเพื่อผู้อื่นและทั้งความคิดเห็นแก่ตนเอาไว้เบื้องหลัง เราจะค้นพบกับเรื่องน่าชื่นของความสำเร็จในชีวิต นั่นคือยิ่งคุณเลือกที่จะให้และบริการผู้อื่นมากเพียงใด ความสุขสมบูรณ์และความสำเร็จจะกลับมาสู่ชีวิตเรามากขึ้นเท่านั้น

ปัญหาเดียวที่อาจเผชิญในการนำความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มาใช้ในชีวิต คือปัญหาการให้โดยนำเงื่อนไขมาใช้ บังคับกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หรือร้องขอสิ่งอื่นตอบแทน หรือแม้แต่คาดหวังถึงคำขอบคุณ หมายถึงตอนนั้นกำลังใช้มันแบบมีเงื่อนไข แทนที่จะเป็นความรักที่ไร้ข้อแม้ การใช้เงื่อนไขพวกนี้ทำให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่นั้นไร้ความหมาย การไม่ให้เลยนั้นดีกว่าการให้ที่ปราศจากรักแบบจำใจ

ใบความรู้ที่ ๔
เพลงประกอบการสอน

เพลง ความซื่อสัตย์

ทำนอง หลงเสียงนาง

คำร้อง ศิริณี บุญปัทมภ์

(สร้อย) หล่า ลา ลา ลา

ความซื่อสัตย์ปฏิบัติอย่างเที่ยงตรง
อคติ คดโกง จงหลีกเลี่ยง

ลูกเสือจงมีใจไม่ลำเอียง
ปฏิบัติเที่ยงธรรมต่อหน้าที่

(สร้อย) หล่า ลา ลา ลา

อีกอย่าใช้เล่ห์กลแบบคนพาล
ลูกเสือไทยรับผิดชอบในหน้าที่

จงทำงานให้เต็มถูกต้องดี
เป็นคนดี ต้องมีความซื่อสัตย์

(สร้อย) หล่า ลา ลา ลา

เพลง ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์
หาว่าใครไม่มี
มีความรู้ท่วมหัว
คดโกงแล้วใคร

เป็นสมบัติของผู้ดี
ชาตินี้เอาดีไม่ได้
เอาตัวไม่รอดถมไป
จะรับไว้ให้ร่วมการงาน

เพลง กฎลูกเสือสำรอง

ลูกเสือสำรองร่วมใจ
สำรองทำตามรุ่นพี่ (ซ้ำ)
หลั่น หล่า หลั่น หล่า หลั่น หล่า

คำร้อง จิราภรณ์ ภูอุดม

ท่องกฎกันไว้จำให้ขึ้นใจ (ซ้ำ)
สำรองคนดีไม่ตามใจตนเอง
ลูกพระบิดาไม่ตามใจตนเอง

แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre - test)

คำชี้แจง จง ☐ ล้อมรอบตัวอักษร ก. ข. หรือ ค. ที่เป็นคำตอบที่ถูกต้อง

๑. คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง หมายถึงข้อใด

- ก. คำเตือนของผู้กำกับ
- ข. คำสั่งของผู้กำกับ
- ค. การให้คำสัญญาว่าจะทำตามที่พูด

๒. หัวใจของลูกเสือ ที่ลูกเสือทุกคนต้องจดจำและนำไปปฏิบัติ คือข้อใด

- ก. คำปฏิญาณ
- ข. กฎ
- ค. กฎและคำปฏิญาณ

๓. คำปฏิญาณของลูกเสือสำรองมีกี่ข้อ

- ก. ๑ ข้อ
- ข. ๒ ข้อ
- ค. ๓ ข้อ

๔. ภาพใดไม่ตรงกับความหมายของคำปฏิญาณข้อที่ ๒ ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน

- ก. ข.
- ค.

๕. จากภาพสิ่งที่ลูกเสือปฏิบัติสื่อถึงคุณธรรมข้อใด

- ก. ความซื่อสัตย์
- ข. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ค. ความมีระเบียบวินัย

๖. จากภาพสิ่งที่ลูกเสือปฏิบัติสื่อถึงคุณธรรมข้อใด

- ก. ความซื่อสัตย์
- ข. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ค. ความมีระเบียบวินัย

๗. ใครปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ

- ก. ต้อยเดินข้ามถนนโดยใช้สะพานลอย
- ข. นิดออกไปเล่นโดยไม่ทำการบ้าน
- ค. น้อยออกไปอยู่ค่ายพักแรมกับรุ่นพี่

๘. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตรงกับคำปฏิญาณหรือกฎของลูกเสือสำรองข้อใด

- ก. คำปฏิญาณข้อ ๑
- ข. คำปฏิญาณข้อ ๒
- ค. กฎข้อ ๑

๙. กฎของลูกเสือสำรอง มีไว้เพื่ออะไร

- ก. ปฏิบัติ
- ข. ท่องจำ
- ค. เขียนปิดประกาศ

๑๐. ข้อใดเป็นการปฏิบัติตามคติพจน์ของลูกเสือสำรองที่ว่า “**ทำดีที่สุด**”

- ก. แเบ้งค์นำลูกนกที่ตกจากรังไปปฐมพยาบาล แล้วนำไปไว้ที่รังตามเดิม
- ข. อ้มเก็บเงินได้ จึงนำไปซื้อขนมรับประทาน เมื่อเงินเหลือจึงนำไปส่งครู
- ค. จีบจูงคุณยายข้ามถนน แล้วขอเงินไปซื้อข้าวกลางวันรับประทาน

เฉลย ๑. ค ๒. ค ๓. ข ๔. ค ๕. ข ๖. ก ๗. ก ๘. ข ๙. ก ๑๐. ก

แบบทดสอบหลังเรียน (Post - test)

คำชี้แจง จง ☐ ล้อมรอบตัวอักษร ก, ข หรือ ค ที่เป็นคำตอบที่ถูกต้อง

๑. คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง หมายถึงข้อใด

- ก. การให้คำสัญญาว่าจะทำตามที่พูด
- ข. คำเตือนของผู้กำกับ
- ค. คำสั่งของผู้กำกับ

๒. หัวใจของลูกเสือ ที่ลูกเสือทุกคนต้องจดจำและนำไปปฏิบัติ คือข้อใด

- ก. กฎและคำปฏิญาณ
- ข. กฎ
- ค. คำปฏิญาณ

๓. คำปฏิญาณของลูกเสือสำรองมีกี่ข้อ

- ก. ๓ ข้อ
- ข. ๑ ข้อ
- ค. ๒ ข้อ

๔. ภาพใดไม่ตรงกับความหมายของคำปฏิญาณข้อ ๒ ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน

๕. จากภาพสิ่งที่ลูกเสือปฏิบัติสื่อถึงคุณธรรมข้อใด

- ก. ความมีระเบียบวินัย
- ข. ความซื่อสัตย์
- ค. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๖. จากภาพสิ่งที่ลูกเสือปฏิบัติสื่อถึงคุณธรรมข้อใด

- ก. ความมีระเบียบวินัย
- ข. ความซื่อสัตย์
- ค. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๗. ใครปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ

- ก. นิดออกไปเล่นโดยไม่ทำการบ้าน
- ข. น้อยออกไปอยู่ค่ายพักแรมกับรุ่นพี่
- ค. ต้อยเดินข้ามถนนโดยใช้สะพานลอย

๘. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตรงกับคำปฏิญาณหรือกฎของลูกเสือสำรองข้อใด

- ก. กฎข้อ ๑
- ข. คำปฏิญาณข้อ ๑
- ค. คำปฏิญาณข้อ ๒

๙. กฎของลูกเสือสำรอง มีไว้เพื่ออะไร

- ก. เขียนปิดประกาศ
- ข. ปฏิบัติ
- ค. ท่องจำ

๑๐. ข้อใดเป็นการปฏิบัติตามคติพจน์ของลูกเสือสำรองที่ว่า “**ทำดีที่สุด**”

- ก. จีบจุณคุณยายข้ามถนนแล้วขอเงินไปซื้อข้าวกลางวันรับประทาน
- ข. แเบ้งค้นำลูกนกที่ตกจากรังไปปฐมพยาบาลแล้วนำไปไว้ที่รังตามเดิม
- ค. อ้มเก็บเงินได้จึงนำไปซื้อขนมรับประทานเมื่อเงินเหลือจึงนำไปส่งครู

เฉลย ๑. ก ๒. ก ๓. ค ๔. ก ๕. ค ๖. ข ๗. ค ๘. ค ๙. ข ๑๐. ข

ใบงานกิจกรรมที่ ๑

ตามคำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง ทั้ง ๒ ข้อ ลูกเสือ เนตรนารี จะมีวิธีปฏิบัติตนอย่างไร ให้ตรงกับคำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง ปฏิบัติงานในเวลา ๑๐ นาที ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

คำปฏิญาณข้อ ๑

.....

วิธีปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณข้อที่ ๑

๑.....

๒.....

๓.....

๔.....

๕.....

คำปฏิญาณข้อ ๒

.....

วิธีปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณข้อที่ ๒

๑.....

๒.....

๓.....

๔.....

๕.....

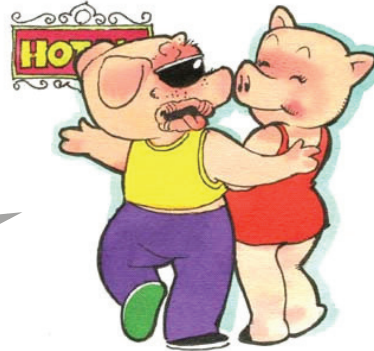
ใบงานกิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง

ให้ลูกเสือพิจารณาภาพและบทสนทนาด้านล่าง พร้อมวางแผนปฏิบัติงาน ในเวลา ๑๐ นาที
ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

น้องต้นข้าวจ๋า เรารักกัน
พี่เคยผ่านการเป็นลูกเสือสำรอง
พี่กายจะทำดีที่สุดเพื่อน้อง
เข้าโรงแรมกันนะจ๊ะน้อง

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าพี่กายจะทำดีที่สุดตามคติพจน์เพื่อน้องต้นข้าว ควรปฏิบัติตนกับ
น้องต้นข้าวอย่างไร และควรพาน้องต้นข้าวไปที่ใด โดยวาดภาพใหม่พร้อมระบายสีให้สวยงาม

ใบงานกิจกรรมที่ ๓

ให้ลูกเสือพิจารณาบทกลอนด้านล่าง แล้วตอบว่าตรงกับคำปฏิญาณหรือกฎข้อใด และตรงกับภาพภาพใด ปฏิบัติงานในเวลา ๑๐ นาที ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ภาพที่ ๑

ภาพที่ ๒

ภาพที่ ๓

ภาพที่ ๔

กลอนบทที่ ๑

ลูกเสือต้องยึดมั่นหมั่นฝึกฝน ปฏิบัติตนตามกฎจดจำไว้
อุทิศตนเพื่อผู้อื่นอย่างว่องไว มีน้ำใจประพடுத்தมีสุขจริง
ตรงกับคำปฏิญาณ หรือ กฎ ข้อที่ และตรงกับภาพที่.....

กลอนบทที่ ๒

กฎลูกเสือข้อหนึ่งต้องยึดถือ ให้เลื่องชื่อลือระบิลถิ่นไหนไหน
ไม่ทำตามใจตนเองไม่เกรงใคร เชื่อคำสอนมันไว้จะได้ดี
ตรงกับคำปฏิญาณ หรือ กฎ ข้อที่ และตรงกับภาพที่.....

กลอนบทที่ ๓

ลูกเสือไทยจงรักภักดีชาติ เทิดพระศาสนาเกริกไกรในสยาม
มหากษัตริย์ชนครีธาสง่างาม บทนิยามไตรรงค์ของเรา
ตรงกับคำปฏิญาณ หรือ กฎ ข้อที่ และตรงกับภาพที่.....

กลอนบทที่ ๔

กฎลูกเสือข้อหนึ่งซึ่งบ่งชี้ ทำตามพี่ที่ได้ฝึกฝน
รักษาระเบียบจำวินัยใส่กมล ปฏิบัติตนตามพี่สั่งอย่างตั้งใจ
ตรงกับคำปฏิญาณ หรือ กฎ ข้อที่ และตรงกับภาพที่.....

ใบงานกิจกรรมที่ ๔

ให้ลูกเสื่อ่านบางส่วนของนิทาน เรื่อง ความซื่อสัตย์ แล้วช่วยกันระดมสมองแต่งนิทานเรื่องนี้ให้จบ พร้อมบอกข้อคิดที่ได้รับจากนิทานเรื่องนี้ ปฏิบัติงานในเวลา ๑๐ นาที ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

นิทานเรื่องความซื่อสัตย์

เด็กชายข้าวเหนียวกับเด็กชายข้าวเจ้าเป็นเพื่อนกัน วันหนึ่งทั้งสองชวนกันไปเที่ยวบ้านเพื่อนที่ชื่อข้าวปั้น ระหว่างทางเด็กชายคนหนึ่งพบกระเป๋าเงินใบหนึ่งตกอยู่ข้างทาง เขาจึงชวนเพื่อนเดินเข้าไปดูและเก็บมันขึ้นมา เมื่อเปิดดูก็พบว่าข้างในมีเงินอยู่จำนวนมาก ข้าวเหนียวดีใจมาก เขาร้องดัง ๆ ว่า “เงิน ๆ ๆ เรารวยแล้ว” แต่ข้าวเจ้าได้แต่เพียงยืนดูเฉย ๆ แล้วเขาก็พูดขึ้นว่า “แต่มันเป็นเงินของคนอื่นนะ บางทีเจ้าของเขาอาจตามหามันอยู่ก็ได้ เราไปหาเจ้าของมันไม่ดีกว่าหรือ” ข้าวเหนียวรู้สึกเสียดายเงิน เขาอยากเอามันไปซื้อของต่าง ๆ ที่อยากได้ตั้งมากมาย จึงตอบเพื่อนไปว่า “ของที่หล่นอยู่ ใครพบก็ต้องเป็นของคน ๆ นั้นซิ เราพบก็ต้องเป็นของเราซิ” พูดจับข้าวเหนียวก็เก็บกระเป๋าเงินไว้ในเป้ที่กลางหลังของเขา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า.....

.....

.....

.....

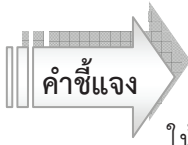
.....

.....

.....

.....

ใบงานกิจกรรมที่ ๕

ให้ลูกเสือศึกษานิทาน เรื่อง สวรรค์ นรก แล้วช่วยระดมสมองสรุปประเด็นตามหัวข้อที่กำหนดให้ ปฏิบัติงานในเวลา ๑๐ นาที ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

เรื่องมีอยู่ว่า นางฟ้าได้ปรากฏตัวต่อหน้าเด็กวัย ๑๐ ขวบคนหนึ่ง บอกว่า "หนูอยากไปเที่ยวสวรรค์กับนรกไหม" เด็กคนนั้นเคยได้ยินแต่เรื่องสวรรค์ที่มีนางฟ้าเทวดาแต่งตัวสวยงาม ที่วิมานทิพย์ให้อยู่มีอาหารทิพย์ให้ทาน ส่วนนรกก็น่ากลัวแต่สัตว์ประหลาดสองเท้าถูกทิ่มแทงด้วยของแหลมคม ไม่ก็อยู่ในกระทะทองแดง โดนถูกลงโทษตามบาปที่ก่อไว้ ก็เลยอยากรู้ว่าของจริงเป็นอย่างไร จึงตกลงมากับนางฟ้า เมื่อมาถึงสถานที่แห่งหนึ่ง นางฟ้าบอกว่า "ถึงนรกแล้ว" เด็กน้อยมองไปเจอคนผอม ๆ ตัวเหลืองซีดนั่งอยู่หน้าส้วมอาหารที่ดูแล้วน่ากินที่สุดในโลก ทุกคนกำลังพยายามเอาอาหารนั้นใส่ปากแต่ก็ทำไม่ได้ เพราะมีกติกา ห้ามใช้มือหยิบ ให้ใช้ได้แต่ช้อนที่มีด้ามยาวเป็นเมตรเท่านั้น พวกนั้นต่างพยายามเอาช้อนตักอาหารเข้าปากตัวเอง แต่อาหารก็พาลจะหล่นเสียก่อนทุกครั้ง ไม่มีตนไหนได้กินอาหารอันแสนจะโอชะนั้นเลย จนต้องอยู่ในสภาพผอมโซ เห็นของดีอยู่ตรงหน้าแต่ไม่สามารถจะเอาเข้าปากตัวเองได้ ทรมาณเป็นที่สุด จากนั้นนางฟ้าก็พาเด็กน้อยไปยังอีกสถานที่หนึ่งที่สะอาดสะอ้าน เต็มไปด้วยผู้คนที่มีหน้าตาผิวพรรณสวยงาม สมบูรณ์ดี แล้วนางฟ้าก็บอกว่า "นี่ไงสวรรค์" สถานที่ก็สวยเป็นระเบียบ ผู้คนก็ยิ้มแย้มต่อกันดี มีแต่ความสุขให้เห็น ส่วนอาหาร เด็กน้อยดูแล้ว อยากรักเป็นอาหารชนิดเดียวกับในนรก ไม่มีผิด แถมทุก ๆ คนในนั้นต่างก็ตักอาหารอันน่าโอชะด้วยช้อนที่มีด้ามยาวเป็นเมตรเช่นเดียวกับในนรกเหมือนกัน แต่จะต่างกันตรงที่ทุก ๆ คนตักอาหารแล้วเอาไปป้อนให้คนที่นั่งอยู่ตรงข้าม ทุก ๆ คนในนั้นจึงอ้วนหนาสำราญโดยทั่วกัน มีแต่ความสุขทั้งกายและใจอย่างเต็มที่เห็น

เด็กน้อยจึงคิดว่าการแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน คือการทำให้ที่ที่เราอยู่เป็นสวรรค์เหมือนกัน

จากนิทานเรื่องนี้ ลูกเสือเคยประพฤติหรือปฏิบัติตนในเรื่องการแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับคนใน
ครอบครัวหรือให้กับผู้อื่นอย่างไรบ้าง และเมื่อได้ปฏิบัติแล้วรู้สึกอย่างไร

สิ่งที่เคยปฏิบัติ

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.
๖.
๗.
๘.
๙.
๑๐.

และเมื่อปฏิบัติแล้วรู้สึกอย่างไร

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.
๖.
๗.
๘.
๙.
๑๐.

ใบงานกิจกรรมที่ ๖

คำชี้แจง

จากตัวละครในนิยายเมคสี่ที่กำหนดให้ ให้ลูกเสือช่วยระดมสมอง สรุปลักษณะนิสัยของตัวละครที่กำหนดให้ว่า ตัวใดอยู่ในฝ่ายธรรม ตัวใดอยู่ในฝ่ายอธรรม และใช้เหตุการณ์ใดเป็นเหตุผลในการแบ่งฝ่าย ปฏิบัติงานในเวลา ๑๐ นาที ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

(ตัวละคร)

อาเคล่า เมคสี่ บาลู บาเคียล่า ตาบากิ อิ๊กกี้ คา บันดาลึก
แซร์คาน พญาหัตถิ มัง พรานบันเดโอ หมาแดง จิล

ระดมสมองสรุปลักษณะนิสัยของตัวละคร

ใบงานกิจกรรมที่ ๗

ให้สมาชิกศึกษานิทาน เรื่อง เมล็ดพันธุ์แห่งความซื่อสัตย์ ให้เข้าใจ วางบทบาทตัวละครให้ตรงกับนิทานที่กำหนดให้ ดำเนินการฝึกซ้อม ในเวลา ๑๐ นาที เพื่อนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

นิทานเรื่องเมล็ดพันธุ์แห่งความซื่อสัตย์

มีเศรษฐีคนหนึ่งมีสุขภาพแข็งแรงดี มีกิจการที่เจริญก้าวหน้า เมื่อคิดจะหาลูกหลานไว้สืบทอดกิจการของตน จึงมอบเมล็ดพันธุ์พืชแก่ลูกที่มีทั้งหมด ๗ คน คนละ ๑ เมล็ด โดยบอกให้แต่ละคนนำไปปลูกไว้เมื่อถึงวันเกิดก็ให้นำผลผลิตที่ได้มามอบให้แก่ตน วันเวลาผ่านไป ดอกไม้ของลูก ๆ ต่างพากันเติบโตออกดอกสวยงามสะพรั่ง...คงเหลือแต่เด็กชายสมบูรณ์เท่านั้น ซึ่งไม่มีสิ่งใดเติบโตออกจากกระถางเลย แม้ว่าจะหมั่นรดน้ำพรวนดินเพียงใดก็ตาม เศรษฐีเดินทางตรวจตราพร้อมรอยยิ้มอย่างมีความสุข จนกระทั่ง...เด็กชายสมบูรณ์ถือกระถางเปล่าพร้อมกับน้ำตาที่ไหลพรากลงออกมาเป็นทางด้วยความเสียใจที่ไม่สามารถนำดอกไม้สดมาให้พ่อของเขาได้ แต่เศรษฐีกลับยิ้มอย่างมีความสุขยิ่งกว่า เศรษฐีกล่าวอย่างยินดีปรีดาว่า ลูกเอ๋ย...สิ่งที่เจ้ามอบให้พ่อนั้นมีค่ายิ่งกว่าดอกไม้ทั้งหมดนี้นัก...เพราะสิ่งที่พ่อต้องการ...คือความซื่อสัตย์...และมอบทรัพย์สินสมบัติให้แก่สมบูรณ์ เพราะเมล็ดทุกเมล็ดที่เขาให้ไปนั้น เขาได้เอาไปควั่นจนสุกแล้วจึงมอบให้แก่ลูก ๆ ** นี่คือนิทานเรื่องเมล็ดพันธุ์แห่งความซื่อสัตย์ **

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า คนเรานั้นถ้าเราเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์อยู่ในตัวอยู่แล้ว จึงไม่ต้องกังวลในเรื่องใดทั้งสิ้น ความซื่อสัตย์เป็นเครื่องหมายของคนดี เด็ก ๆ ทุกคนควรมีเมล็ดพันธุ์แห่งความซื่อสัตย์...เติบโต...แผ่กิ่งก้านสาขา...อยู่ในจิตใจของเขา มีความเกรงกลัวและละอายต่อการกระทำความผิดทั้งปวงอยู่ในจิตใจ ในขณะเดียวกัน...เขาควรมีวินัย...และการแบ่งปันกับผู้คนทุกคน...โดยจะยังรักษาความสุขของตนเองไว้ได้ เขาควรจะยืนอยู่บนโลกใบนี้ได้ด้วยความสง่างาม อดทนต่อความผิดหวังทั้งมวล และแข็งแกร่ง...พอที่จะยืนหยัดต่อไปแม้ในวันที่จะต้องต่อสู้ด้วยตัวของเขาเอง

ใบงานกิจกรรมที่ ๘

คำชี้แจง

ให้ลูกเสือจัดทำหนังสือพิมพ์ ชื่อ “โปรงใส” จากอุปกรณ์ที่เตรียมไว้ให้ โดยคอลัมน์ที่จัดทำจะเป็นในรูปข่าวบันเทิง กีฬา หรือใด ๆ ก็ได้ แต่เนื้อหาในคอลัมน์ต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคำปฏิญาณ กฎของลูกเสือสำรอง ความซื่อสัตย์และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ปฏิบัติงานในเวลา ๑๐ นาที เพื่อนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

กิจกรรมแสดงถึงความโปรงใสจากหนังสือพิมพ์

กิจกรรมแสดงการทำความดี

กิจกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และช่วยเหลือกันทำงาน

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรม

ชื่อวิชา ลูกเสือช่อสะอาดกับกับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง
หมู่.....

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	๔	๓	๒	๑
๑. การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในกลุ่ม				
๒. การวางแผนการทำงานร่วมกัน				
๓. การให้ความร่วมมือของสมาชิก				
๔. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการแสดงความคิดเห็น				
๕. การแก้ปัญหาภายในกลุ่ม				
รวม (ผลรวมทุกช่อง)				
รวมเฉลี่ย				

ค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินผลการบริหารโครงการ (คะแนนผลรวม ÷ ๕) =

คะแนนเฉลี่ย ๓.๐๐ - ๔.๐๐ แสดงว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับ ดี

คะแนนเฉลี่ย ๒.๐๐ - ๒.๙๙ แสดงว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับ พอใช้

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๙๙ แสดงว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปรับปรุง

สรุปผลการประเมินกิจกรรม ☐ ระดับดี ☐ ระดับพอใช้ ☐ ระดับปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ขอบข่ายรายวิชา

๑. ความมุ่งหมายการแสดงเจียบ
๒. สถานที่ที่ใช้แสดง
๓. การเตรียมการก่อนการเริ่มการแสดง
๔. การจับฉลากบทบาทตัวละคร
๕. การจัดที่นั่งเกมเจียบเป็นรูปครึ่งวงกลม
๖. เลือกประธานในการจับฉลากการแสดง
๗. แต่งตั้งกรรมการอย่างน้อย ๓ คน เพื่อให้คะแนนการแสดงแต่ละกลุ่ม
๘. กำหนดการหรือการแสดงเจียบ
๙. การเปรียบอริยาบถของผู้เข้าร่วมการแสดง
๑๐. พิธีปิด

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ลูกเสือสำรองสามารถเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนเกมเจียบได้

วัตถุประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ลูกเสือสำรองสามารถ

๑. จัดหาหรือแต่งกายตามบทบาทที่ได้รับได้อย่างเหมาะสม
๒. ปฏิบัติตามขั้นตอนการแสดงเจียบได้
๓. นำความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมที่ได้รับจากการแสดงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วิธีสอน/กิจกรรม

กิจกรรมย่อยที่ ๑ (๓๐ นาที)

๑. วิทยากรอธิบายความหมาย ประโยชน์ ขั้นตอนการแสดงเจียบ
๒. วิทยากรแสดงบทบาทสมมติให้ลูกเสือดู และทายว่าวิทยากรแต่ละคนแสดงเป็นอะไร และเมื่อดูภาพรวมทั้งหมดชื่อเรื่องอะไร
๓. หากลูกเสือทายไม่ถูก วิทยากรแสดงให้ดูใหม่อีกครั้ง และถามคำถาม
๔. วิทยากรให้ลูกเสือทุกคนจับฉลากคนละ ๑ ใบ แล้วกลับเข้าที่เพื่อเตรียมตัวแสดง โดยห้ามสมาชิกบอกชื่อตัวละครที่จับสลากได้ซึ่งกันและกัน
๕. เตรียมสลากรสำหรับประธาน
๖. เตรียมบุคคลที่จะเป็นประธานกรรมการให้คะแนนชุดที่แสดง โดยประกอบด้วย ประธาน ๑ คน และกรรมการให้คะแนนอีก ๓ คน
๗. เตรียมสถานที่นั่งสำหรับประธานและกรรมการให้คะแนน
๘. นัดหมายเวลาในการเข้าร่วมการแสดงเจียบ
๙. ให้ลูกเสือที่จะแสดงจับสลากแล้วให้จัดหาเครื่องแต่งกาย และแต่งกายตามตัวละครที่จับสลากเท่าที่สามารถจะทำได้ (ตามกำหนดเวลาที่กำหนด)

กิจกรรมที่ ๒ (๙๐ นาที)

๑. ลูกเสือทุกคนมานั่งประจำที่บริเวณรอบที่แสดง
๒. พิธีกรอ่านนำกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อม ชักข้อมวิธีการแสดงอีกครั้ง แนะนำประธานในพิธี รวมถึงคณะกรรมการให้คะแนนทั้ง ๓ ท่าน
๓. พิธีกรเชิญประธานและให้ประธานจับฉลากหมายเลขการแสดง
๔. พิธีกรดำเนินการตามขั้นตอนของการแสดงเงียบ จนลูกเสือแสดงครบทุกคนหรือทุกหมู่
๕. ประธานประกาศผลเกมเงียบ
๖. ผู้ชนะการแสดงจะเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ให้แสดงใหม่อีกครั้งหนึ่ง
๗. พิธีกรเชิญประธานมอบรางวัลแก่ลูกเสือหรือหมู่ที่ได้รับคะแนนเป็นอันดับ ๑, ๒, ๓
๘. เมื่อเสร็จสิ้นการแสดงเงียบ พิธีกรเชิญประธานในพิธีให้โอวาทเพื่อเป็นสิริมงคล พร้อมทั้งปิดการแสดง

สื่อการสอน

๑. อุปกรณ์การแต่งกาย
๒. เครื่องเสียง
๓. ใบความรู้ที่ ๖ เรื่องเกมเงียบ

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๒. เครื่องมือวัดผล : แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๓. เกณฑ์การประเมิน : มีผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

เนื้อหาวิชา

เกมเงียบ

การแสดงเงียบของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๑. ความหมาย

เกมเจียบ หมายถึง การออกท่าทางตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายโดยไม่มีการพูดหรือเปล่งเสียง แต่สามารถสื่อความหมายให้ผู้ดูทราบ และทายถูกต้อง

๒. ประโยชน์ของเกมเจียบ

เกมเจียบนี้ เพื่อให้ผู้นำนันทนาการที่ได้เข้ารับการฝึกอบรมได้นำวิธีการไปฝึกอบรมสมาชิกให้เกิดประโยชน์และคุณค่า ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อให้สมาชิกเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินผ่อนคลายความเครียด
๒. เพื่อเป็นการทดสอบความทรงจำของสมาชิกที่เคยพบเห็นมา
๓. เพื่อปลูกฝังในด้านการพิจารณา การสังเกตและความจำ
๔. เพื่อเป็นการส่งเสริมการแสดงออกเพิ่มความกล้าหาญ เป็นการแก้ความอาย

๓. ขั้นตอนเกมเจียบ

เพื่อให้การแสดงเจียบดำเนินไปด้วยความสนุกสนาน ควรจะดำเนินการ ดังนี้

๑. การเตรียมการ

๑.๑. ผู้กำกับจัดทำสลากขึ้นมา และกำหนดการแสดงออกไว้เท่ากับจำนวนของลูกเสือ หรืออาจให้ลูกเสือจับกลุ่มกันออกมาแสดงเจียบ ตามเนื้อเรื่องที่กำหนดไว้ เช่น ลิเก ตำรวจจับผู้ร้าย คนตาบอด เป็นต้น

๑.๒. ให้ลูกเสือออกมาจับฉลากคนละ ๑ ใบ หรือกลุ่มละ ๑ ใบ แล้วกลับเข้าที่เพื่อเตรียมตัวแสดง โดยห้ามสมาชิกบอกชื่อตัวละครที่จับสลากได้ซึ่งกันและกัน

๑.๓ การเตรียมสลากสำหรับประธานจับ โดยการเขียนสลากลำดับการแสดง เพื่อให้ประธานจับว่าชุดใดจะแสดงก่อน

๑.๔ เตรียมบุคคลที่จะเป็นประธาน กรรมการให้คะแนนชุดที่แสดง โดยประกอบด้วยประธาน ๑ คน และกรรมการให้คะแนนอีก ๓ คน

๑.๕ เตรียมสถานที่นั่งสำหรับประธานและกรรมการให้คะแนน

๑.๖ ให้สมาชิกที่จะแสดงจับสลาก เมื่อจับสลากแล้ว

๑.๖.๑ ให้จัดหาเครื่องแต่งกายและแต่งกายตามตัวละครที่จับสลาก เท่าที่สามารถจะทำได้ (ตามกำหนดเวลาที่กำหนด)

๑.๖.๒ เมื่อถึงกำหนดเวลาให้ทุกคนมารวมกัน ณ ที่แสดง

๒. เริ่มการแสดง

๒.๑ พิธีกรจะให้ประธานจับสลากขึ้นมาว่า หมายเลขใดที่ต้องแสดงก่อน โดยเรียกหมายเลขจะไม่เรียกชื่อตัวละคร

๒.๒ หมายเลขตัวละครที่ถูกเรียกออกมาแสดง ให้ยืนทำความเคารพประธาน โดยการคำนับ แล้วเริ่มแสดงบทบาทตัวละครที่ได้รับมอบหมาย

๒.๓ เมื่อมีการแสดงบทบาทของตัวละครไปพอควร พิธีกรจะสั่งหยุด (โดยใช้สัญญาณนกหวีด)

๒.๔ สมาชิกที่แสดงบทบาทตัวละครอยู่นั้น เมื่อได้ยินสัญญาณนกหวีดหยุด จะต้องทำท่าทางที่กำลังแสดงอยู่ค้างไว้

๒.๕ สมาชิกผู้ชมผู้ใดต้องการจะทายว่า สมาชิกที่แสดงนั้นเขาแสดงอะไร ให้ใช้วิธีการยกมือพิธีกรก็จะให้ทาย

๒.๕.๑ เมื่อสมาชิกผู้ชมทายแล้วว่าแสดงอะไร พิธีกรจะถามผู้แสดงว่าถูกไหม

๒.๕.๒ ถ้าทายถูกต้อง ให้ผู้แสดงพยักหน้าแล้วทำความเคารพประธาน และกลับไปยังที่นั่ง สมาชิกคนอื่น ๆ จะปรบมือให้

๒.๕.๓ ถ้าทายผิด ผู้แสดงก็จะใช้วิธีการส่ายหน้าแล้วแสดงบทบาทตามตัวละครเหมือนเดิมต่อไป เพื่อให้สมาชิกผู้ชมทายใหม่

๒.๖ สมาชิกที่ออกมาแสดงแล้ว จะต้องอยู่ในชุดการแสดงนั้นตลอดไปจนกว่าจะสิ้นสุดรายการ

๓. คณะกรรมการให้คะแนน

๓.๑ คณะกรรมการให้คะแนนจะพิจารณาว่าสมาชิกผู้แสดงคนใดแสดงได้ดีที่สุด อาจจะให้คะแนนเป็นชุดหรือเป็นบุคคล แล้วแต่บทบาทที่แสดง

๓.๒ เกณฑ์การให้คะแนนของคณะกรรมการ แบ่งเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๓.๒.๑ พิจารณาจากการแต่งกายที่เข้ากับบทบาท ๑๐ คะแนน

๓.๒.๒ พิจารณาจากการเตรียมอุปกรณ์ประกอบการแสดง ๑๐ คะแนน

๓.๒.๓ พิจารณาจากการแสดงออกได้เหมือนหรือคล้าย ๑๐ คะแนน

๔. สิ้นสุดการแสดง

๔.๑ คณะกรรมการจะรวมคะแนนว่าบุคคลใดได้คะแนนเป็นที่ ๑, ๒, ๓ และมีรางวัลให้

๔.๒ ชุดแสดงหรือตัวละครที่ได้คะแนนเป็นอันดับ ๑, ๒, ๓ ก่อนที่จะมารับรางวัลจากประธาน จะต้องแสดงใหม่อีกครั้ง

๔.๓ ก่อนเสร็จสิ้นการแสดงเจียบ ควรเชิญประธานในพิธีให้โอวาทเพื่อเป็นสิริมงคล พร้อมทั้งปิดการแสดง

๕. เรื่องที่ควรนำมาแสดง

ในการกำหนดตัวละคร เพื่อให้สมาชิกผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่จับสลากไปแล้วสามารถที่จะไปเตรียมหรือทำสิ่งต่อไปได้สะดวก

๕.๑. เครื่องแต่งกาย

๕.๒. อุปกรณ์การแสดง

๕.๓. ลักษณะท่าทาง (บทบาท) ที่จะแสดงออกได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

๕.๔. เรื่องที่แสดงหรือตัวละครที่แสดง ควรเป็นเนื้อเรื่อง หรือตัวละครที่สมาชิกเคยเรียนรู้หรือมีประสบการณ์จำได้จากเรื่องต่าง ๆ

๖. ตัวอย่างเรื่องหรือตัวละครที่ควรแสดง

- อาชีพต่าง ๆ เช่น ตำรวจ หมออดู หมอนวด แพทย์ คนขายหนังสือพิมพ์ หมอตำแย
- นิทานอีสป เช่น กระจ่ายกับเต่า เทพารักษ์กับคนตัดไม้
- โฆษณาทีวี เช่น ขายสบู่ แป้ง นม
- เลียนแบบ เช่น สัตว์ต่าง ๆ
- ลิเก เช่น จันทโครพ ฤๅษี โจรป่า โมรา

- ดาราที่ชอบ เช่น นักร้อง นักแสดง นักเต้น ทางเครื่อง
- คนบ้า เช่น บ้าสมบัติ บ้าแต่งตัว บ้าหอบฟาง
- นิยายอิงประวัติศาสตร์ เช่น พันท้ายนรสิงห์ สงครามยุทธหัตถี ศักดิ์บางระจัน ผู้ชนะสิบทิศ
- ประเพณีต่าง ๆ เช่น บวชนาค สงกรานต์
- พ็อนรำ เช่น พ็อนเล็บ รำวง ระบำแขก มโนราห์ เชิงต่าง ๆ
- นักจิตรกร เช่น เขียนภาพ ปั้น สลัก
- การแต่งกายชาติต่าง ๆ เช่น จีน ลาว ญี่ปุ่น
- นักกีฬา เช่น ตะกร้อ ฟุตบอล วอลเลย์บอล
- คนพิการ ขอทาน ตาบอด ขาเป่
- วรรณคดี เช่น สังข์ทอง พระอภัยมณี อิเหนา
- อบายมุขต่าง ๆ คนตีมสุรา คนติดยาเสพติด
- การแสดงต่าง ๆ เช่น โขน จั้ว

๗. การปฏิบัติตนในขณะชมการแสดงเงียบ

๗.๑ ปรบมือให้เกียรติผู้แสดง

๗.๒ ตั้งใจชมการแสดง

๗.๓ ไม่เล่นหรือลุกขึ้นเดินไปมาในขณะชมการแสดง

๗.๔ ฝึกสังเกตและทายว่าเพื่อนแสดงเป็นอะไรหรือเรื่องอะไร

๗.๕ สำรองและนำข้อบกพร่องต่าง ๆ มาพัฒนาการแสดงของตน

ตาราง แสดงการให้คะแนนเกมเงียบ

ชื่อคณะกรรมการที่ให้คะแนน.....

หมายเลขแสดง/ชื่อชุด	คะแนนที่ให้	การแต่งกาย (๑๐)	อุปกรณ์ (๑๐)	บทบาท ที่แสดงออก (๑๐)	รวม (๓๐)	ลำดับที่
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						
๖.						
๗.						

ลงชื่อ.....กรรมการผู้ตัดสิน

รูปภาพ แสดงตัวอย่างสลาก

๑
พระอภัยมณี

๒
ผีเสื้อสมุทร

ภาพการแสดงเงียบของผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย

ประธานประกาศผล

มอบรางวัล

แบบประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม

ชื่อวิชา การแสดงเจียบ

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
		๔	๓	๒	๑
๑	แสดงได้เหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับ				
๒	อุปกรณ์ประกอบการแสดงและเครื่องแต่งกาย				
๓	เนื้อหามีความเหมาะสม				
๔	การมีส่วนร่วมของสมาชิก				
รวม					

.....
(.....)
ผู้กำกับลูกเสือ

เกณฑ์การประเมินผล

หัวข้อที่ประเมิน	ระดับคุณภาพ / คะแนน			
	ดีมาก (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
๑. แสดงได้เหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับ	ทุกคนแสดงได้สมบทบาท	แสดงไม่สมบทบาท ๑ คน	แสดงไม่สมบทบาท ๒ คน	แสดงไม่สมบทบาท ๓ คนขึ้นไป
๒. อุปกรณ์ประกอบการแสดงและเครื่องแต่งกาย	๑. ประยุกต์การแต่งกาย ๒. ประยุกต์อุปกรณ์ ๓. การแต่งกายสอดคล้องกับเรื่องที่แสดง	ปฏิบัติได้ ๒ ข้อใน ๓ ข้อ	ปฏิบัติได้ ๑ ข้อใน ๓ ข้อ	ปฏิบัติไม่ได้เลย
๓. เนื้อหาที่มีความเหมาะสม	๑. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ๒. จิตอาสา ๓. ความซื่อสัตย์ ๔. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ๕. หลักเศรษฐกิจพอเพียง	ปฏิบัติได้ ๔ ข้อ	ปฏิบัติได้ ๓ ข้อ	ปฏิบัติได้ ๒ ข้อ
๔. การมีส่วนร่วมของสมาชิก	ทุกคนมีส่วนร่วม	สมาชิก ๑ คนไม่ให้ความร่วมมือ	สมาชิก ๒ คนไม่ให้ความร่วมมือ	สมาชิก ๓ คนขึ้นไปไม่ให้ความร่วมมือ

ชื่อวิชา ลูกเสือสำรองข้อสะอาดกับการรู้จักเคารพกฎหมาย

ขอบข่ายรายวิชา

๑. สิทธิ หน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ
๒. การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในประเทศไทย

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ลูกเสือสำรองมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของชาติได้

วัตถุประสงค์

- เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ลูกเสือสำรองสามารถ
๑. บอกลักษณะของการเป็นคนดี
 ๒. ระบุสิทธิ หน้าที่ที่ถูกต้องตามกฎหมายได้
 ๓. นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

วิธีสอน/กิจกรรม

๑. นำเข้าสู่บทเรียน โดยการให้ลูกเสืออ่านบทกลอนสุภาพที่เกี่ยวกับการปลูกฝังให้เด็ก ๆ ศึกษาเล่าเรียน เช่น

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย
ความรู้เรายังด้อยเร่งศึกษา
เมื่อเติบโตใหญ่เราจะได้มีวิชา
เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน
ได้ประโยชน์หลายสถานเพราะการเรียนรู้
จงพากเพียรไปเถิดจะเกิดผล
ถึงลำบากตรากตรำก็จำทน
เกิดเป็นคนควรหมั่นขยันเอย

๒. ครูให้ลูกเสือแสดงความคิดเห็นว่า บทกลอนดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายสำคัญอย่างไร และขณะนี้ลูกเสือปฏิบัติตามบทกลอนนี้อย่างไรบ้าง

๓. ครูเชื่อมโยงให้ลูกเสือเข้าใจว่า การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและประเทศชาติ แต่ตนเอง สังคม และประเทศชาติจะเจริญมิได้ หากเยาวชนไม่รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง

๔. กิจกรรมฝึกกระดาษ

๕. ครูแบ่งลูกเสือออกเป็นหมู่ละ ๘ คน หรืออาจใช้หมู่เดิมก็ได้ แล้วให้ลูกเสือแต่ละหมู่ช่วยกันทำใบงานที่ ๑ เรื่อง สิทธิ โดยปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

- ๕.๑ ลูกเสือแต่ละหมู่จับคู่กันเป็น ๒ คู่ แต่ละคู่ช่วยกันคิดคำตอบในใบงานและตรวจสอบความถูกต้อง

- ๕.๒ ลูกเสือ ๒ คู่ มารวมกันเป็นหมู่ ผลัดกันตรวจสอบความถูกต้องในใบงาน

๖. ลูกเสือช่วยกันเฉลยคำตอบของเรื่อง สิทธิ ในใบงาน สมาชิกในหมู่แต่ละหมู่ตรวจใบงานด้วยความซื่อสัตย์

๗. แบ่งลูกเสือออกเป็นหมู่ โดยใช้หมู่เดิมก็ได้ แล้วให้ลูกเสือแต่ละหมู่ช่วยกันทำใบงานที่ ๕.๒ เรื่อง หน้าที่ โดยปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

๗.๑ ลูกเสือแต่ละหมู่จับคู่กันเป็น ๒ คู่ แต่ละคู่ช่วยกันคิดคำตอบในใบงานและตรวจสอบความถูกต้อง

๗.๒ ลูกเสือ ๒ คู่ มารวมกันเป็นหมู่ ผลัดกันตรวจสอบความถูกต้องในใบงาน

๘. ลูกเสือช่วยกันเฉลยคำตอบของ เรื่อง หน้าที่ ในใบงาน สมาชิกในหมู่แต่ละหมู่ตรวจใบงานด้วยความซื่อสัตย์

๙. ชมเชย/ให้รางวัล หมู่ที่ทำใบงานถูกต้องทุกข้อ

๑๐. ผู้สอนและลูกเสือช่วยกันสรุปความสำคัญและประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิ หน้าที่

สื่อการสอน

๑. ศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง สิทธิและเสรีภาพ
๒. ศึกษาใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง หน้าที่ปวงชนชาวไทย
๓. ศึกษาใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง กิจกรรมฉีกกระดาษ
๔. สื่อ Power Point เนื้อหาสาระ
๕. เพลง
๖. วิดีทัศน์

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๒. เครื่องมือวัดผล : แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๓. เกณฑ์การประเมิน : มีผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

เนื้อหาวิชา

๑. สิทธิ
๒. หน้าที่
๓. คุณลักษณะของพลเมืองที่ดี

ใบความรู้ที่ ๑ สิทธิและเสรีภาพ

สิทธิ คือ สิ่งที่ไม่รัฐพร่าง ซึ่งมีอยู่ในตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิดหรือเกิดขึ้นโดยกฎหมาย เพื่อให้มนุษย์ได้รับประโยชน์ และมนุษย์จะเป็นผู้เลือกใช้สิ่งนั้นเอง โดยไม่มีผู้ใดบังคับได้ เช่น สิทธิในการกิน การนอน สิทธิในการครอบครอง สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในเกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในการเลือกอาชีพ ถิ่นที่อยู่ การเดินทาง แต่สิทธิบางอย่างมนุษย์ได้รับโดยกฎหมายกำหนดให้มี เช่น สิทธิในการมีการใช้ทรัพย์สิน สิทธิในการร้องทุกข์ เมื่อตนถูกระทำละเมิดกฎหมาย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ อธิบายความหมาย “สิทธิ” ไว้ว่า “ความสำเร็จ หรืออำนาจที่จะกระทำการใด ๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย”

เสรีภาพ เป็นคำที่ถูกใช้เคียงคู่กับคำว่า “สิทธิ” เสมอว่า “สิทธิเสรีภาพ” จนเข้าใจว่ามีความหมายอย่างเดียวกัน แท้จริงแล้ว คำว่า “เสรีภาพ” หมายถึง อำนาจการตัดสินใจด้วยตนเองของมนุษย์ที่จะเลือกดำเนินพฤติกรรมของตนเอง โดยไม่มีบุคคลอื่นใดอ้างหรือใช้อำนาจแทรกแซงเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้น และเป็นการตัดสินใจด้วยตนเองที่จะกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย แต่การที่มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม แล้วแต่ละคนจะตัดสินใจกระทำการหรือไม่กระทำการสิ่งใดนอกเหนือจากต้องปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ย่อมต้องคำนึงถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม ดังเช่น ศิลาจารึกหลักที่ ๑ สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช บ่งบอกถึงเรื่องเสรีภาพในการประกอบอาชีพไว้อย่างน่าสนใจว่า “เจ้าเมืองบ่เอาจากบ่ในไพร่ลู่ทาง เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ใครจักใคร่ค้าช้าง ค้า ใครจักใคร่ค้าม้า ค้า ใครจะใคร่ค้าเงือนค้าทอง ค้า ...”

สิทธิและเสรีภาพ จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการบ่งชี้ว่าสังคมหรือบ้านเมืองใด มีความสงบสุข มีสันติ ความเป็นประชาธิปไตย หรือไม่

สิทธิเด็ก เป็นสิทธิสากล (Universal Rights) และเป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Rights) ที่ต้องได้รับการรับรองและคุ้มครอง ซึ่งเด็กในที่นี้หมายถึงมนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ยกเว้นผู้ที่แต่งงานที่ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศ

เด็กทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กที่ด้อยโอกาสในลักษณะใดก็ตาม เช่น เด็กพิการ เด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน เด็กถูกทารุณกรรม เด็กที่ถูกใช้แรงงานอย่างผิดกฎหมาย และโสเภณีเด็ก จะต้องได้รับสิทธิพื้นฐาน ๔ ประการดังนี้

๑. สิทธิในการมีชีวิต เด็กทุกคนเมื่อเกิดมาแล้ว มีสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ไม่ว่าจะเกิดมามีร่างกายที่สมบูรณ์หรือไม่ก็ตาม โดยเด็กที่เกิดมาต้องได้รับการจดทะเบียนการเกิด มีสิทธิที่จะได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีที่สุด ทั้งด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ ที่พักอาศัย โภชนาการและการบริการทางการแพทย์เมื่อป่วยไข้ โดยบิดามารดา ญาติพี่น้อง หรือรัฐ เพื่อให้อยู่รอดและเจริญเติบโต สิทธิในการมีชีวิต เช่น สิทธิรับวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ สิทธิที่จะได้รับอาหารในปริมาณที่เพียงพอและสะอาด สิทธิที่จะได้รับปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น

๒. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากกฎหมาย เป็นสิทธิที่เด็กได้รับปกป้องคุ้มครองจากการทารุณกรรมทุกรูปแบบ เช่น

- การทารุณกรรมทางร่างกาย เป็นการกระทำต่อร่างกายเด็กที่เกิดจากการถูกทำโทษที่รุนแรงเกินไป ทำให้เด็กได้รับความเจ็บปวด เกิดบาดแผลหรือรอยฟกช้ำ เช่น เขียนตี ตบ ตะ ค่อย กระชาก กักขัง จับมัด

- การทารุณกรรมทางด้านจิตใจ เป็นการกระทำที่แสดงด้วยวาจาหรือท่าทาง ทำให้เด็กรู้สึกขาดความรัก น้อยใจ เสียใจ เกิดความหวาดระแวง เกิดความรู้สึกไม่ดีต่อตนเอง เช่น การดูต่ำ ตะคอก ประจาน ซึ่งการกระทำดังกล่าวมีความรุนแรงมากกว่าการว่ากล่าวตักเตือนหรือสั่งสอนโดยปกติ

- การล่วงเกินทางเพศ เป็นการกระทำที่หาประโยชน์ทางเพศกับเด็ก โดยที่เด็กไม่รู้สึกลัว เตือนร้อนเพราะไม่เข้าใจว่าเกิดอะไรขึ้น แต่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ผิดปกติ เช่น การแอบดูเด็กขณะอาบน้ำ การมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก

- การใช้แรงงานเด็ก เป็นการแสวงหาผลประโยชน์จากการทำงานของเด็ก ทำให้เด็กขาดการเรียนรู้ การศึกษา การพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ ศีลธรรมและสังคมของเด็ก ในปัจจุบันกฎหมายแรงงานของไทยกำหนดตามพระราชบัญญัติ

๓. สิทธิในด้านพัฒนาการ เด็กทุกคนจะได้รับสิทธิให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สังคม รวมถึงความต้องการ ความพึงพอใจ และความสุขของเด็ก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมครอบครัว ของโรงเรียน และสังคมที่เด็กอยู่ได้อย่างมีความสุข ได้มีโอกาสเล่น พักผ่อน ได้รับข้อมูลข่าวสาร มีอิสระในการคิดและการแสดงออก ได้รับการกล่อมเกลาทางด้านจิตใจ ความรู้ ความคิดที่เหมาะสมกับวัย ที่สำคัญที่สุด เด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี

๔. สิทธิในการมีส่วนร่วม เป็นสิทธิที่ให้ความสำคัญกับการแสดงออกทั้งในด้านความคิดและการกระทำของเด็ก ในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่อาศัยอยู่ รวมทั้งสิทธิในการปกป้องเรียกร้องผลกระทบที่เกิดกับชีวิตความเป็นอยู่ของเด็ก ด้วยการอนุญาตให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และสามารถแสดงความคิดเห็นโดยไม่กระทบสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

ใบความรู้ที่ ๒ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

หน้าที่ หมายถึง การกระทำหรือการละเว้นการกระทำ เพื่อประโยชน์โดยตรงของการมีสิทธิ หน้าที่เป็นสิ่งที่บังคับให้มนุษย์ในสังคมต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคมหรือกฎหมายบัญญัติไว้ จะไม่ปฏิบัติตามไม่ได้ ส่วนสิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งที่มนุษย์มีอยู่แต่จะใช้หรือไม่ก็ได้

หน้าที่ของประชาชนชาวไทย

๑. บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

๓. บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุผลอันสมควร ย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

๔. บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร

๕. บุคคลมีหน้าที่เสียภาษีให้รัฐ

๖. บุคคลมีหน้าที่ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม ปกป้องและสืบสานวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗. บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชน

คุณลักษณะของพลเมืองที่ดี ของประเทศชาติและสังคมโลก

๑. เคารพกฎหมายและปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสังคม

เมื่อพลเมืองทุกคนปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสังคม และบทบัญญัติของกฎหมาย เช่น ไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือไม่กระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนด ก็จะทำให้รัฐไม่ต้องเสียงบประมาณในการป้องกันปราบปรามและจับกุมผู้ที่กระทำความผิดมาลงโทษ นอกจากนี้ยังทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบสงบสุขทุกคน อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ไม่หวาดระแวง คิดร้ายต่อกัน

๒. เป็นผู้ที่มีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ทุกคนย่อมมีอิสระ เสรีภาพในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ซึ่งการรู้จักการใช้เหตุผลในการดำเนินงาน จะทำให้ช่วยประสานความสัมพันธ์ ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีงามต่อกัน

๓. ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่

เมื่อมีความขัดแย้งกันในการดำเนินกิจกรรมอันเกิดจากความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และจำเป็นต้องตัดสินใจปัญหาด้วยการใช้เสียงข้างมากเข้าช่วย และมติส่วนใหญ่ตกลงว่าอย่างไร ถึงแม้ว่าจะไม่ตรงกับความคิดของเรา เราก็ต้องปฏิบัติตาม เพราะเป็นมติของเสียงส่วนใหญ่นั้น

๔. เป็นผู้นำมีน้ำใจประชาธิปไตยและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ผู้ที่มีความเป็นประชาธิปไตยนั้น จะต้องมีความเสียสละในเรื่องที่จำเป็นเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม และรักษาไว้ซึ่งสังคมประชาธิปไตย เป็นการส่งผลต่อความมั่นคงและความก้าวหน้าขององค์กร ซึ่งสุดท้ายแล้ว ผลประโยชน์ดังกล่าวก็ย้อนกลับมาสู่สมาชิกของสังคม เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถึงแม้ว่าเราจะมีอาชีพบางอย่างที่มีรายได้ตลอดเวลา เช่น ค้าขาย แต่ก็ยอมเสียเวลาค้าขายเพื่อไปลงสิทธิเลือกตั้ง บางครั้งเราต้องมึน้ำใจช่วยเหลือกิจกรรมส่วนรวม เช่น การสมัครเป็นกรรมการเลือกตั้ง หรือสมาคมบำเพ็ญประโยชน์ส่วนรวม

๕. เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

ควรรู้จักเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เช่น บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด แต่ต้องไม่เป็นการพูดแสดงความคิดเห็นที่ใส่ร้ายผู้อื่นให้เสียหาย

๖. มีความรับผิดชอบต่อนอง สังคม ชุมชน ประเทศชาติ

ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ย่อมต้องมีการทำงานเป็นหมู่คณะ จึงต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในงานนั้น ๆ ให้สมาชิกแต่ละคนนำไปปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายไว้อย่างเต็มที่

๗. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครอง

ในสังคมประชาธิปไตยนั้น สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครอง เช่น การเลือกตั้ง

๘. มีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง

ช่วยสอดส่องพฤติกรรมมั่วสุมของเยาวชนในสถานบันเทิงต่าง ๆ ไม่หลงเชื่อข่าวลือคำกล่าวร้ายโจมตี ไม่มองผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับเราเป็นศัตรู รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยสันติวิธี

๙. มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามหลักธรรม

ทุกคนควรมีศีลธรรมไว้เป็นหลักในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้ดำเนินไปอย่างเหมาะสม ถึงแม้จะไม่มีบทลงโทษใด ๆ ก็ตาม

หน้าที่พลเมือง

พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย คือ คนที่ยึดหลักประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนอยู่ในจริยธรรมที่ดีงาม ประพฤติตนในกรอบของสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของการเป็นพลเมือง รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี การมองเห็นคุณค่าของวิถีประชาธิปไตยจะช่วยให้สังคมมีความมั่นคง ปลอดภัย และสงบสุขมากขึ้น วิถีประชาธิปไตยของพลเมืองดี มีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

๑. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ได้แก่ การลดความเห็นแก่ตัวและเสียสละร่างกายและใจเพื่อทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ช่วยกันดูแลรักษาทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติ เช่น ตู้โทรศัพท์สาธารณะ ห้องสมุดประจำหมู่บ้าน ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ป่าไม้ แม่น้ำลำธาร รวมทั้งช่วยกันตักเตือนหรือห้ามปรามบุคคลไม่ให้ทำลายสาธารณสมบัติหรือสิ่งแวดล้อม

๒. วินัย ได้แก่ การฝึกกาย วาจา และใจ ให้สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดีงาม เพื่อให้การปฏิบัติงานและการอยู่ร่วมกันของกลุ่มในสังคมนั้นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๓. ความรับผิดชอบหน้าที่ ได้แก่ การเอาใจใส่ ตั้งใจ และมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนอย่างเต็มความสามารถ ทั้งนี้ เพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายตรงตามระยะเวลาที่กำหนด

๔. ความอดทน ได้แก่ การมีจิตใจหนักแน่น เยือกเย็น ไม่หุนหันพลันแล่น สามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมให้เป็นปกติ เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาหรือสิ่งที่ไม่พึงพอใจ

๕. การประหยัดและอดออม ได้แก่ การรู้จักใช้จ่ายตามความจำเป็นอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย รู้จักเก็บออมเอาไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น ใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ของตน

๖. การมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ได้แก่ การมีจิตใจเปิดเผย รู้จักรู้แพ้ รู้ชนะ และให้อภัยกันและกัน ทำงานในลักษณะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่แข่งขันหรือแก่งแย่งชิงดีกัน

๗. ความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ มีความจริงใจ ไม่มีอคติ ปฏิบัติตน ปฏิบัติงานตรงไปตรงมาตามระเบียบปฏิบัติ ไม่ใช่เล่ห์เหลี่ยมหรือกลโกง ไม่ทำแบบ “คนในข้อ งอในกระดูก” นอกจากนี้ การทำงานต้องอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจและมีไมตรีจิตต่อกัน ไม่หวาดระแวงแครงใจกัน หรือไม่เชื่อถือผู้อื่นนอกจากตนเอง

๘. การอนุรักษ์ความเป็นไทย ได้แก่ มีจิตสำนึกในความเป็นไทย เช่น พุด เขียน และใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยและนำความเป็นไทยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งคิดค้นปรับปรุงดัดแปลงความเป็นไทยให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่จริง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนถ่ายทอดความเป็นไทย สืบต่อไปยังคนรุ่นหลังได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

พลเมืองของแต่ละประเทศย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของประเทศนั้น บุคคลต่างสัญชาติที่เข้าไปอยู่อาศัยซึ่งเรียกว่าคนต่างด้าว ไม่มีสิทธิเท่าเทียมกับพลเมืองและมีหน้าที่แตกต่างออกไป เช่น อาจมีหน้าที่เสียภาษี หรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นตามที่กฎหมายของแต่ละประเทศบัญญัติไว้

สิทธิและหน้าที่เป็นสิ่งที่คู่กัน เมื่อมีสิทธิก็ต้องมีหน้าที่ พลเมืองของทุกประเทศมีทั้งสิทธิและหน้าที่ แต่จะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกฎหมายของประเทศนั้น ๆ และแน่นอนว่าประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิมากกว่าการปกครองในระบอบอื่น เพราะมีสิทธิที่สำคัญที่สุด คือ สิทธิในการปกครองตนเอง

พลเมืองดี หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่พลเมืองได้ครบถ้วน ทั้งกิจที่ต้องทำและกิจที่ควรทำ

หน้าที่ หมายถึง กิจที่ต้องทำหรือควรทำ เป็นสิ่งที่กำหนดให้ทำหรือห้ามมิให้กระทำ ถ้าทำก็จะก่อให้เกิดผลดี เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว หรือสังคมส่วนรวมแล้วแต่กรณี ถ้าไม่ทำหรือไม่ละเว้นการกระทำตามที่กำหนด จะได้รับผลเสียโดยตรง คือ ได้รับโทษหรือถูกบังคับ เช่น ปรับ จำคุก หรือประหารชีวิต เป็นต้น โดยทั่วไปสิ่งที่ระบุกิจที่ต้องทำ ได้แก่ กฎหมาย

กิจที่ควรทำ คือ สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำหรือละเว้นการกระทำ ถ้าไม่ทำหรือละเว้นการกระทำจะได้รับผลเสียโดยทางอ้อม เช่น ได้รับการดูหมิ่นเหยียดหยาม หรือไม่คบค้าสมาคมด้วย ผู้กระทำการที่ควรทำจะได้รับนับการยกย่องสรรเสริญจากคนในสังคม โดยทั่วไปสิ่งที่ระบุกิจที่ควรทำ ได้แก่ วัฒนธรรมประเพณี

พลเมืองดีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของชาติ คำสั่งสอนของพ่อแม่ ครู อาจารย์ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน รู้จักรับผิดชอบชั่วดีตามหลักจริยธรรม และหลักธรรมของศาสนา มีความรอบรู้ มีสติปัญญา ขยันขันแข็ง สร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

ความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม มีความสำคัญต่อประเทศ เช่น

๑. ทำให้สังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาไปได้อย่างมั่นคง
๒. ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
๓. ทำให้เกิดความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ
๔. สมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

แนวทางการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

แนวทางการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นสมาชิกที่ดี มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
๒. การเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน
๓. การเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน

คุณธรรมของการเป็นพลเมืองดี

๑. การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
๒. การมีระเบียบวินัยและรับผิดชอบต่อหน้าที่
๓. รับฟังความคิดเห็นของกันและกันและเคารพในมติของเสียงส่วนมาก
๔. ความซื่อสัตย์สุจริต
๕. ความสามัคคี
๖. ความละเอียดและเกรงกลัวในการกระทำชั่ว
๗. ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง
๘. การส่งเสริมให้คนดีปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ

จริยธรรมของการเป็นพลเมืองดี

คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง ความดีที่ควรประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ คุณธรรม จริยธรรมที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ได้แก่

๑. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง การตระหนักในความสำคัญ
ของความเป็นชาติไทย การยึดมั่นในหลักศีลธรรมของศาสนา และการจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

๒. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การยึดมั่นในการอยู่ร่วมกันโดยยึดระเบียบวินัย เพื่อความ
เป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม

๓. ความกล้าทางจริยธรรม หมายถึง ความกล้าหาญในทางที่ถูกที่ควร

๔. ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมเสียผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่นหรือสังคมโดยรวม
ได้รับประโยชน์จากการกระทำของตน

๕. การเสียสละ หมายถึง การยอมเสียผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่นหรือสังคมโดยรวมได้รับ
ประโยชน์จากการกระทำของตน

๖. การตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงานตรงตามเวลาที่ได้รับมอบหมาย

การส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

การที่บุคคลปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยแล้ว ควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคคลอื่น
ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยด้วย โดยมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

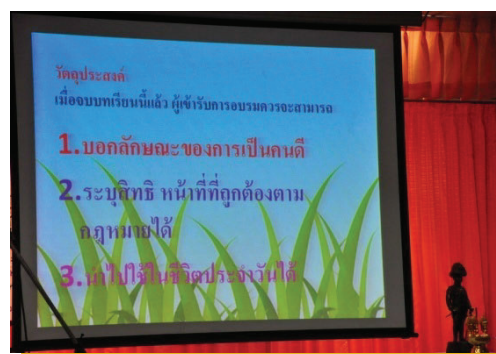
๑. การปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย โดยยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมของ
ศาสนาและหลักการของประชาธิปไตยมาใช้ในวิถีการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนรอบข้าง

๒. เผยแพร่ อบรม หรือสั่งสอนบุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในสังคม ให้ใช้หลักการทาง
ประชาธิปไตย เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน

๓. สนับสนุนชุมชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยการบอกเล่า
เขียนบทความเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน

๔. ชักชวนหรือสนับสนุนคนดี มีความสามารถในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมือง หรือ
กิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชน

๕. เป็นหูเป็นตาให้กับรัฐหรือหน่วยงานของรัฐในการสนับสนุนคนดี และกำจัดคนที่เป็นภัยกับ
สังคม การสนับสนุนให้ผู้อื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยควรเป็นจิตสำนึกที่บุคคลพึงปฏิบัติ
เพื่อให้เกิดประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

วิทยากรบรรยายและชี้แจงวัตถุประสงค์

ใบความรู้ที่ ๓ กิจกรรมฉีกกระดาษ

กิจกรรมฉีกกระดาษ

๑. ครูให้ลูกเสื่อนั่งเป็นวงกลมตามหมู่สี
๒. ครูแจกกระดาษ A4 กลุ่มละหนึ่งแผ่น
๓. ครูให้ลูกเสื่อนฉีกกระดาษแบ่งกันคนละหนึ่งชิ้นจากกระดาษที่แจกให้ โดยบอกว่าให้สมาชิกภายในหมู่มีกระดาษคนละหนึ่งชิ้น
๔. ครูให้ลูกเสื่อช่วยกันนำกระดาษที่ตนเองถือต่อเป็นรูป ดังนี้
 - ต้นไม้
 - ปลา
 - บ้าน
 - ภูเขา
 - ภาพอิสระตามที่สมาชิกภายในหมู่คิด
๕. ครูให้ลูกเสื่อแต่ละหมู่ช่วยกันสรุปว่า ได้ข้อคิดอะไรจากการทำครั้งนี้
๖. ครูช่วยเสริมความรู้โดยเปรียบเทียบกับสิทธิ หน้าที่ ความเป็นพลเมืองตามกฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตามจุดมุ่งหมายของลูกเสื่อซอสะอาด

กิจกรรมฉีกกระดาษ

ใบงานกิจกรรมที่ ๑
ลูกเสือสำรองขอสะอาดกับการรู้จักเคารพกฎหมาย “สิทธิ”

ชื่อหมู่/กลุ่ม.....

คำชี้แจง ให้สมาชิกภายในหมู่จับคู่กันแล้วดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอธิบาย เรื่อง สิทธิ
๒. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบันทึกลงในใบงานตามหัวข้อที่กำหนดให้

๑. สิทธิ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. สิทธิพื้นฐานสำหรับเด็ก มีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานกิจกรรมที่ ๒
ลูกเสือสำรองขอสะอาดกับการรู้จักเคารพกฎหมาย “หน้าที่”

ชื่อหมู่/กลุ่ม.....

คำชี้แจง ให้สมาชิกภายในหมู่ร่วมกันดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอภิปราย เรื่อง หน้าที่
๒. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบันทึกลงในใบงานตามหัวข้อที่กำหนดให้

๑. หน้าที่ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. คุณลักษณะพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลก ประกอบไปด้วย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรม

ชื่อวิชา ลูกเสือสำรองข้อสะอาดกับการรู้จักเคารพกฎหมาย

หมู่.....

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	๔	๓	๒	๑
๑. การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในกลุ่ม				
๒. การวางแผนการทำงานร่วมกัน				
๓. การให้ความร่วมมือของสมาชิก				
๔. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการแสดงความคิดเห็น				
๕. การแก้ปัญหาภายในกลุ่ม				
รวม (ผลรวมทุกช่อง)				
รวมเฉลี่ย				

ค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินผลการบริหารโครงการ (คะแนนผลรวม ÷ ๕) =

คะแนนเฉลี่ย ๓.๐๐ - ๔.๐๐ แสดงว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับ ดี

คะแนนเฉลี่ย ๒.๐๐ - ๒.๙๙ แสดงว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับ พอใช้

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๙๙ แสดงว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปรับปรุง

สรุปผลการประเมินกิจกรรม ☐ ระดับดี ☐ ระดับพอใช้ ☐ ระดับปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ขอบข่ายรายวิชา

๑. จิตอาสา
๒. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ลูกเสือสำรองมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ จิตอาสาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)

วัตถุประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ลูกเสือสำรองสามารถ

๑. บอกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้
๒. ระบุนิคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของจิตอาสา ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้
๓. ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วิธีสอน/กิจกรรม

๑. นำเข้าสู่บทเรียนโดยการดูวิดีโอทัศน์/เกม/ร้องเพลงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ เช่น รักชาติ ความซื่อสัตย์ มีวินัย หน้าที่เด็กไทย กฎลูกเสือ ๑๐ ข้อ แล้วแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็น ๘ กลุ่ม (๓๐ นาที) ศึกษาใบความรู้ที่ ๑ ให้แต่ละหมู่ส่งตัวแทนจับสลากว่าจะได้ปฏิบัติงานตามใบงานกิจกรรมที่ ๑ หรือใบงานกิจกรรมที่ ๒ ในเวลา ๑๐ นาที ส่งตัวแทนนำเสนอในเวลา ๓ นาที

๒. ให้แต่ละหมู่ปฏิบัติงานตามใบงานกิจกรรมที่ ๓ คือ ช่วยกันแต่งนิทานเกี่ยวกับจิตอาสา (กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์) โดยกำหนดเนื้อเรื่องให้มี ชายหนุ่ม ๑ คน ชายแก่ ๑ คน หญิงแก่ ๒ คน เด็กชาย ๓ คน เด็กหญิง ๓ คน ลูกสุนัข ๓ ตัว (กลุ่มละ ๑๐ นาที) ตามใบงานกิจกรรมที่ ๓

สื่อการสอน

๑. ใบความรู้ที่ ๑ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. ใบความรู้ที่ ๑ จิตสาธารณะ
๓. วิดีทัศน์ เกม
๔. เพลงที่เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ
๕. ใบงานกิจกรรมที่ ๑ - ๓

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๒. เครื่องมือวัดผล : แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๓. เกณฑ์การประเมิน : มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

เนื้อหาวิชา

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ จิตอาสา (การบำเพ็ญประโยชน์)

ใบความรู้ที่ ๑ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระบุ ดังนี้

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๑.๑ รักชาติ คำว่า ชาติ หมายถึง ประเทศและแผ่นดินที่มีประชาชนยึดครอง มีเขตแดนหรืออาณาเขตที่แน่นอน มีการปกครองเป็นสัดส่วน มีผู้นำเป็นผู้ปกครองประเทศและประชาชนทั้งหมดด้วยกฎหมายที่ประชาชนในชาตินั้น ๆ กำหนดขึ้น เช่น ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีอาณาเขต มีเนื้อที่ประมาณ ๕๑๓,๑๑๕ ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณกว่า ๖๔ ล้านคน (พ.ศ. ๒๕๕๗) มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติของตนเอง สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษเป็นเวลายาวนาน

ผู้ที่จะมีความรักชาติได้นั้น ต้องมีคุณธรรมประจำกาย วาจา ใจ คือ ความกตัญญู กตเวที หมายถึงผู้ที่มีคุณของแผ่นดินแล้วตอบแทนคุณแผ่นดิน ดังนั้น เราต้องรักชาติ คำว่า รักชาติ หมายถึงต้องรักษาแผ่นดินไทย อันเป็นแผ่นดินเกิด ที่บรรพบุรุษของไทยมีความทุกข์ยากลำบาก ต้องเสียสละเลือดเนื้อและชีวิตเพื่อปกป้องรักษาไว้ให้ลูกหลานไทยได้มีแผ่นดินอยู่อาศัยมาจนถึงปัจจุบันนี้ เพราะฉะนั้น ทุกคนต้องรักชาติ ช่วยกันปกป้องรักษาชาติไว้ไม่ให้รุกรานศัตรูมารุกราน หรือมาทำร้ายทำลายด้วยประการใด ๆ ก็ตาม ต้องต่อสู้ป้องกันแผ่นดินนี้ไว้ด้วยเลือดเนื้อและชีวิต เพื่อให้ลูกหลานได้อยู่อาศัยต่อไป ต้องทำนุบำรุงสร้างชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองให้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขสืบไป นี่คือ ผู้ที่รักชาติ

ผู้ที่ไม่รักชาติ หมายถึง ผู้ที่ไม่มีคุณธรรม ความกตัญญู กตเวที ประจำกาย วาจา ใจ เนรคุณต่อชาติ เช่น ขายชาติ ททรยศต่อชาติ เป็นไส้ศึกให้ौरราชศัตรูเข้ามาทำร้ายทำลายแล้วยึดครองประเทศชาติ สร้างความแตกแยกให้คนในชาติ นำความเสื่อมเสียมาให้ประเทศชาติบ้านเมือง นี่คือ ผู้ที่ไม่รักชาติ

๑.๒ รักศาสนา คำว่า ศาสนา หมายถึง คำสอนขององค์พระศาสดาแต่ละพระองค์ เช่น

- ศาสนาคริสต์ คือ คำสอนของพระเยซูเจ้า
- ศาสนาอิสลาม คือ คำสอนของพระอัลลอฮ์ มีศาสดาชื่อมุฮัมมัด นับถือพระเจ้าองค์เดียวคือ พระอัลลอฮ์
- ศาสนาพุทธ คือ คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

● ศาสนาอื่น ๆ ก็คือ คำสอนขององค์ศาสดาแต่ละพระองค์ตามศาสนาหรือลัทธิความเชื่อของศาสนานั้น ๆ

ศาสนา มีไว้เพื่ออะไร

- ศาสนาทุกศาสนามีไว้เพื่อสอนให้มนุษย์ละชั่ว ประพฤติดี
- ศาสนาพุทธ มีไว้เพื่อสอนให้มนุษย์ละชั่ว ทางกาย วาจา ใจ ให้ประพฤติแต่ความดี ด้วยกาย วาจา ใจ แล้วชำระจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสทั้งสามอย่าง คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ที่ครอบงำจิตใจให้หมดสิ้นไป

หลักของพระพุทธศาสนามีอะไรบ้าง หลักของพระพุทธศาสนา มีไว้เพื่อให้พุทธศาสนิกชนปฏิบัติตาม โดยแบ่งลำดับขั้นจากระดับต้นถึงระดับสูง คือ ทาน ศีล สมาธิ และปัญญา

ทาน คือ การให้ แบ่งได้ ๔ ประเภท ดังนี้

๑. อามิสทาน คือ การให้ทรัพย์สินเงินทองแก่ผู้ที่ควรให้ เช่น พระภิกษุ สามเณร พ่อแม่ ครู อาจารย์ ผู้ยากจน และผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น (ให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ)

๒. วิทยาทาน คือ การให้วิชาความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด เพื่อให้สามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว (ให้วิद्याทานด้วยความบริสุทธิ์ใจ)

๓. อภัยทาน คือ การให้อภัยสำหรับผู้ที่มีความประพฤติผิดพลาดบางครั้งบางโอกาส ด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม เราควรให้อภัย ไม่ถือโทษโกรธเคือง ไม่อาฆาตพยาบาทปองร้าย (ให้อภัยด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อให้เขามีโอกาสกลับตัวกลับใจเป็นคนดีต่อไป)

๔. ธรรมทาน คือ การให้พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแก่ผู้อื่น เพื่อให้ละเว้นจากการทำความชั่ว แล้วทำความดีด้วยกาย วาจา ใจ และชำระจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสทั้งสามอย่าง คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้หมดไปจากจิตใจ ให้ธรรมะเป็นทานเหนือการให้สิ่งใด ๆ (ให้ธรรมทาน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ)

ศีล คือ ข้อควรเว้นจากการทำชั่วทางกาย วาจา (ไม่คลุมถึงใจ ต้องมีคุณธรรมประจำใจ) ผู้ใดงดเว้นจากการทำความชั่วได้มาก กาย วาจา ก็จะสะอาดปราศจากความชั่ว ส่วนผู้ใดทำผิดศีลมาก กาย วาจา ก็จะมีมลทิน มัวหมอง ไม่บริสุทธิ์ แล้วแต่ผู้ใดจะนำศีล หมวดใดมารักษา กาย วาจา ให้สมควรแก่ตน ดังนี้

ศีล ๕ (สำหรับพุทธศาสนิกชนทั่วไป)

ศีล ๘ (สำหรับ อุบาสก อุบาสิกา)

ศีล ๑๐ (สำหรับสามเณร)

ศีล ๒๒๗ (สำหรับพระภิกษุ)

ในที่นี้จะขออธิบายถึง ศีล ๕ และธรรม ๕ ประการเท่านั้น ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ศีลข้อที่ ๑ ปาณาติปาตา เวระมณีสิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

ห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามทรมานสัตว์ ห้ามเบียดเบียนสัตว์

ธรรมประกอบศีลข้อที่ ๑ มีเมตตา คือ ความรัก มีกรุณา คือ ความสงสาร

ศีลข้อที่ ๒ อทินนาทานา เวระมณีสิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

ห้ามลักทรัพย์ของผู้อื่นมาเป็นของตน

ธรรมประกอบศีลข้อที่ ๒ มีสัมมาอาชีวะ ประกอบอาชีพสุจริต

ศีลข้อที่ ๓ กาเมสุมิจฉาจารา เวระมณีสสิกขาปะทัง สะมาทียามิ

ห้ามประพฤติดิในกาม ห้ามเป็นขู้สุสมกับสามีหรือภรรยาผู้อื่น

ธรรมประกอบศีลข้อที่ ๓ มีความสำรวมในกาม พอใจในคู่ครองของตน

ศีลข้อที่ ๔ มุสาวาทา เวระมณีสสิกขาปะทัง สะมาทียามิ

ห้ามพูดเท็จ หลอกลวง ห้ามพูดส่อเสียด พูดเพ้อเจ้อ พูดคำหยาบ

ธรรมประกอบศีลข้อที่ ๔ มีสัจจะ พูดแต่ความจริง พูดเรื่องที่ดีมีประโยชน์

ศีลข้อที่ ๕ สุราเมระยะมัชชะ ปะมาทัฏฐานา เวระมณีสสิกขาปะทัง สะมาทียามิ

ห้ามดื่มสุรา เครื่องดองของเมา หรือเสพยาเสพติดให้โทษต่าง ๆ

ธรรมประกอบศีลข้อที่ ๕ มีสติอันรอบคอบ ระลึกรู้ผิดชอบ ชั่วดี

สมาธิ หมายถึง การทำจิตให้สงบ มั่นคง อยู่ที่ได้ที่หนึ่ง จิตเป็นนามธรรมมีหน้าที่คิด เหตุที่ต้องคิดสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนให้ฝึกสมาธิ เพราะพระองค์ท่านรู้ว่าตามธรรมชาติจิตใจของมนุษย์มีกิเลส ความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นเครื่องปรุงแต่งจิตให้ฟุ้งซ่านอยู่ตลอดเวลา พระองค์ท่านจึงทรงหาอุบายให้ใช้สติควบคุมจิตให้สงบ โดยการฝึกสมาธิ แล้วนำมาพิจารณาไตร่ตรองคำสอน จนเกิดปัญญา ปัญญา คือ ความรู้ หรือความรอบรู้ ที่ได้มาจากการศึกษามีอยู่ ๒ อย่างด้วยกัน คือ ปัญญาทางโลก และปัญญาทางธรรม

๑. ปัญญาทางโลก คือ การศึกษาหาความรู้จากโรงเรียน หรือสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม ที่สัมผัสได้ เช่น การเรียนรู้เรื่องต้นไม้ พืชชนิดต่าง ๆ การเรียนรู้ ดิน ฟ้า อากาศ หรือเชื้อโรค การเรียนรู้เรื่องช่างฝีมือและศิลปะ เป็นต้น เพื่อนำมาประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว หรือสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับประเทศชาติบ้านเมือง ถ้าท่านได้ศึกษาอย่างละเอียดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ท่านก็จะเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญ ในเรื่องนั้น ๆ ที่ทางโลกเรียกว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญ ในแต่ละสาขาอาชีพ นี่คือนิยามปัญญาทางโลก

๒. ปัญญาทางธรรม คือ การเรียนรู้จากคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งพระองค์ทรงสอนให้เรารู้จักตัวเองว่า อะไรเป็นรูป อะไรเป็นนาม เช่น ตัวตนของเรา ประกอบไปด้วย ธาตุ ๔ (ดิน น้ำ ลม ไฟ) ชันธ์ ๕ (รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ)

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสรู้แจ้งเห็นจริง ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต จึงทรงวางหลักพระพุทธศาสนาไว้ ๔ ประการ คือ ทาน ศีล สมาธิ ปัญญา เพื่อให้มนุษย์ได้ประพฤติปฏิบัติตาม พระองค์ท่านตรัสสอนให้มนุษย์ให้ทาน นำศีลมารักษากาย วาจา เจริญสมาธิและวิปัสสนาเพื่อให้เกิดปัญญา จะได้มีคุณสมบัติทั้ง ๔ ประการติดตัวตามตนไปในชาติหน้าหรือชาติต่อ ๆ ไป เมื่อไปเกิดเป็นมนุษย์อีกจะส่งผลให้มีฐานะร่ำรวย มีรูปร่างหน้าตา สวยงาม และมีปัญญาดี อันจะเกื้อหนุน เอื้ออำนวยให้สามารถปฏิบัติธรรมในขั้นสูงขึ้นไป จนรู้แจ้งเห็นจริงตาม พระองค์ท่าน เราต้องรักและเคารพนับถือบูชาพระพุทธศาสนา เพราะพระพุทธเจ้าทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ พระบริสุทธิคุณ พระปัญญาธิคุณ หมายถึง พระพุทธองค์ทรงมีความสงสารสรรพสัตว์ทั้งโลกด้วยความบริสุทธิ์ใจ และมีปัญญาเป็นเลิศ รู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรม พระพุทธองค์จึงมีคำสอนมากมายถึง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ เพื่อเป็นอุบายให้มนุษย์นำมาประพฤติปฏิบัติตาม ให้ทุกคนเป็นคนดี มีความเป็นอยู่อย่างสุขสบาย ถ้าผู้ใดประพฤติปฏิบัติตามจนกิเลส ความโลภ ความโกรธ ความหลงหมดไปจากจิตใจ เข้าสู่แดนวิมุตหลุดพ้น ไม่ต้องมาเวียนว่าย ตาย เกิด อีกต่อไป

ผู้ที่รักศาสนา ต้องมีคุณธรรมประจำกาย วาจา ใจ คือ มีความกตัญญู กตเวที ต่อพระองค์ท่าน โดยการประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อให้รู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรมตามพระองค์ท่าน แล้วนำคำสอนที่รู้ตามไปสอนให้ผู้อื่น ละชั่วประพฤติดี และชำระจิตใจให้สะอาดปราศจากเครื่องเศร้าหมอง คือ

ความโลภ ความโกรธ ความหลง เราจึงต้องเคารพนับถือบูชาพระพุทธศาสนา และทำนุบำรุงให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป นี่คือนักศาสนานะ

ผู้ที่ไม่รักศาสนา หมายถึง ผู้ที่ไม่รักเคารพนับถือบูชาพระพุทธศาสนาและพระพุทธเจ้า ไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระองค์ท่าน ไม่ละชั่วประพฤติดี ไม่ชำระจิตใจให้สะอาดปราศจากกิเลส ปลดปล่อยให้ความโลภ ความโกรธ ความหลง ครอบงำจิตใจ ไม่มีการให้ทาน ไม่นำศีลและธรรมมารักษา กาย วาจา ใจ ให้สะอาด ไม่เจริญสมาธิเพื่อให้จิตสงบ ไม่วิปัสสนา คือ ไม่นำพระธรรมคำสอนมาพิจารณาเพื่อให้เกิดปัญญาที่จะเอาชนะกิเลสทั้ง ๓ อย่างได้ จึงเป็นผู้ที่มีความโลภ คือ มีความอยากได้ไม่มีที่สิ้นสุด มีความโกรธ คือ ความไม่พอใจ ความอาฆาต พยาบาท ปองร้าย มีความหลง คือ ความเข้าใจผิด มีความรักใคร่พอใจในสิ่งต่าง ๆ คิดว่าจะเป็นสุข แท้ที่จริงแล้วความโลภ ความโกรธ ความหลง ล้วนแล้วแต่เป็นเหตุของการเกิดทุกข์ทั้งสิ้น ไม่เคารพนับถือ เหยียบย่ำทำลายและอาศัยศาสนาหากินให้เกิดความเสื่อมเสีย ต่อต้านหรือบิดเบือนคำสอนของพระพุทธองค์ ให้พุทธศาสนิกชนเกิดความเสื่อมศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง นี่คือนักเนรคุณ ไม่รักไม่นับถือในพุทธศาสนา

๑.๓ รักพระมหากษัตริย์ คำว่า พระมหากษัตริย์ หมายถึง พระเจ้าแผ่นดินผู้เป็นพระประมุข (ผู้เป็นใหญ่) ของประเทศ มีหน้าที่ปกครองประชาชนพลเมืองในประเทศนั้น ๆ ให้อยู่ดีมีสุขตามกฎหมาย ตามทำนองคลองธรรม จาริตประเพณีวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ เช่น ประเทศไทยมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เป็นพระประมุขทรงปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ตามทศพิธราชธรรม

ทศพิธราชธรรม หมายถึง จริยวัตรที่พระเจ้าแผ่นดินทรงประพฤติเป็นหลักธรรมประจำพระองค์ หรือคุณธรรมผู้ปกครองบ้านเมืองที่ดี มี ๑๐ ประการ ดังนี้

๑. ทาน คือ การให้ ให้เป็นประจำเป็นปกติ เช่น ให้อาามิสทาน ให้วิทยาทาน ให้อภัยทานและให้ธรรมทาน

๒. ศีล คือ การรักษา กาย วาจา ให้เรียบร้อย หมายถึง การงดเว้นจากการทำความชั่วทางกาย ทางวาจา

๓. บริจาค คือ ความเสียสละ หมายถึง การสละทรัพย์เงินทองเป็นบางครั้งบางคราวเมื่อมีความจำเป็น เช่น บริจาคเงินสร้างสาธารณประโยชน์ หรือบริจาคเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย

๔. อาชชวะ คือ ความซื่อตรง หมายถึง ประพฤติตรงไม่เอนเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เช่น ซื่อตรงต่อหน้าที่ ซื่อตรงต่อตนเอง ไม่ทุจริตคดโกง

๕. มัทวะ คือ ความอ่อนโยน หมายถึง มีกิริยาวาจานุ่มนวล

๖. ตบะ คือ การข่มกิเลส หมายถึง ระงับยับยั้งกิเลสไว้ ไม่ยอมเป็นทาสของความโลภ ความโกรธ ความหลง

๗. อักโกธะ คือ ความไม่โกรธ หมายถึง การให้อภัย ไม่ถือโทษโกรธเคือง ไม่อาฆาตพยาบาทปองร้าย

๘. อวิหิงสา คือ ความไม่เบียดเบียน หมายถึง การมีจิตใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือเผื่อแผ่ ไม่สร้างความทุกข์ ความเดือดร้อนให้กับผู้ใด

๙. ขันติ คือ ความอดทน หมายถึง อดทนต่อความเหนื่อยยากลำบาก ทั้งกาย ทั้งใจ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และประเทศชาติบ้านเมือง

๑๐. อวิโรธนะ คือ ความไม่คลาดเคลื่อนจากธรรม หมายถึง ความไม่ประมาท ประพฤติปฏิบัติถูกต้องตามครรลองคลองธรรม

ในปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ผู้ประเสริฐยิ่ง ซึ่งพระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ทรงมีเมตตา กรุณา ต่อพสกนิกรชาวไทยอย่างหาที่สุดมิได้ ทรงปกครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ทรงยึดหลักทศพิธราชธรรม นำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของปวงชนชาวไทย นำความเจริญรุ่งเรือง ความผาสุกมาสู่พสกนิกรถ้วนหน้า นอกจากนั้น พระองค์ท่านทรงพระปรีชาสามารถจนเกียรติประวัติเลื่องลือ ไกลหาที่สุดมิได้ เป็นที่ประจักษ์แก่คนอารยประเทศทั่วโลก นำชื่อเสียงเกียรติยศ มาสู่ประเทศไทยอย่างยิ่งใหญ่

ผู้ที่รักพระมหากษัตริย์ได้ ต้องมีคุณธรรมประจำกาย วาจา ใจ คือ ความกตัญญู กตเวที รู้คุณและตอบแทนบุญคุณของพระองค์ท่าน ด้วยชีวิตจิตใจที่บริสุทธิ์ เพราะฉะนั้น ต้องรักพระมหากษัตริย์ นับว่าชาวไทยทุกคนมีความภาคภูมิใจที่ได้เกิดมาได้รับพระโพธิสมภาร มีความเป็นอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีความรู้รักสามัคคีกลมเกลียว รวมน้ำใจไทยทั้งชาติให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ประพฤติตนเป็นคนดี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และถวายความจงรักภักดี ปกป้องพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และราชบัลลังก์ นี่คือน ผู้ที่รักพระมหากษัตริย์

ผู้ที่ไม่รักพระมหากษัตริย์ หมายถึง ผู้ที่ไม่มีความจงรักภักดี ไม่มีความเคารพนับถือต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ คิดทำร้ายทำลาย จาบจ้วงล้วงละเมิด หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ และยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นทำตาม รวมไปถึงเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้าราชการทหาร ตำรวจ บางคน ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ แต่กลับปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการยับยั้งหรือปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดดังกล่าว และยังปล่อยให้มิชอบการเพื่อล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเพียงเพื่อให้กลุ่มบุคคลบางกลุ่มหรือกลุ่มของตนเอง ได้ผลประโยชน์และมีอำนาจโดยมิชอบธรรม ไม่ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์และราชบัลลังก์ ดังที่ได้กล่าวถวายคำสัตย์ปฏิญาณไว้ เพราะขาดคุณธรรม คือ ไม่มีสัจจะ ไม่มีความกตัญญูกตเวที ไม่รู้คุณ และยังไม่เคารพต่อพระองค์ท่าน นี่คือน ผู้ที่ไม่จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

สถาบันทั้ง ๓ สถาบันนี้ มีบุญคุณอย่างใหญ่หลวง เช่น ชาติ คือ แผ่นดินที่อยู่อาศัย ศาสนา คือ คำสอนของพระพุทธเจ้า สอนให้เป็นคนดี พระมหากษัตริย์ คือ ผู้ปกครองบ้านเมืองโดยธรรม เพื่อความสงบสุขของพสกนิกรชาวไทย ต้องรักชาติ รักศาสนา รักพระมหากษัตริย์ ด้วยใจอันบริสุทธิ์ จะได้อยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข

ผู้ที่ไม่รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ดูหมิ่นเหยียดหยาม เหยียบย่ำทำลาย ประณามให้เกิดความเสื่อมเสียแก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นคนชั่ว จะอยู่อย่างทุกข์ทรมานตลอดไป

๒. ชื่อสัตย์สุจริต

ความเชื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ผู้ที่มีความประพฤติตรงต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ไม่มีความลำเอียง ไม่ทุจริตคดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อม รู้หน้าที่การงานของตนเอง ปฏิบัติเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ผู้ที่จะมีความเชื่อสัตย์สุจริตได้ ต้องมีคุณธรรมประจำกาย วาจา ใจ คือ

๑. มีสัจจะ หมายถึง การคิด การพูด การทำแต่ความจริง ผู้ที่มีสัจจะ คือผู้ที่มีความจริงใจ ชื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น เช่น จะคิด จะพูด จะทำ สิ่งใดก็ต้องทำสิ่งนั้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สิ่งนั้นต้องเป็นความจริง มีประโยชน์กับตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม จะประกอบกิจการใด ๆ ก็มีความจริงจิง จริงใจต่อเนื่อง มีความซื่อตรงต่อเวลาต่อหน้าที่ มีความเชื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริตคดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความประพฤติดี ทั้งกาย วาจา ใจ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง ผู้อื่น องค์กร สังคม และประเทศชาติบ้านเมือง

๒. มีความเป็นธรรม หมายถึง มีใจเป็นกลาง มีความเป็นธรรม เป็นผู้รู้เหตุ รู้ผล รู้ผิด รู้ถูก รู้ชั่ว รู้ดี เข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ ย่อมทำถูกบ้าง ผิดบ้าง เพราะมีสติปัญญาแตกต่างกัน ผู้ที่มีใจเป็นกลาง ต้องส่งเสริมสนับสนุนผู้ที่ทำถูกทำดีแล้วให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป และให้โอกาสผู้ที่ทำผิดทำชั่ว โดยช่วยอบรมสั่งสอนให้

ปรับปรุงแก้ไขตนเอง ให้ละชั่วประพฤดี ใครผิดก็ว่าไปตามผิด ใครถูกก็ว่าไปตามถูก นี่คือ คุณสมบัติของผู้ที่มีคุณธรรมประจำใจ คือความเป็นธรรม

๓. ไม่มีอคติ หมายถึง ไม่มีความลำเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง มี ๔ ประการ คือ ไม่ลำเอียงเพราะรัก ไม่ลำเอียงเพราะเกลียด ไม่ลำเอียงเพราะกลัว และไม่ลำเอียงเพราะโง่เขลา

- ไม่ลำเอียงเพราะรัก หมายถึง คนที่เรารักทำความผิด ก็ต้องตัดสินว่าผิด คนที่เรารักทำถูก เราก็ตัดสินว่าถูก เพราะมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

- ไม่ลำเอียงเพราะเกลียด คนที่เราเกลียดทำถูก เราต้องตัดสินว่าถูก คนที่เราเกลียดทำผิด เราก็ต้องตัดสินว่าผิด เพราะมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

- ไม่ลำเอียงเพราะกลัว ผู้ที่มีอำนาจทำผิด เราก็ต้องตัดสินว่าผิด ผู้ที่มีอำนาจ มีอิทธิพลทำถูก เราก็ต้องตัดสินว่าถูก เพราะมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ไม่เกรงกลัวอำนาจอิทธิพลใด ๆ

- ไม่ลำเอียงเพราะโง่เขลา ผู้ใดที่กระทำความผิด เราต้องใช้สติปัญญาพิจารณาให้รอบคอบ ไม่หุเบาเชื่อคนง่าย ไม่ตัดสินคดีความด้วยความโง่เขลาเบาปัญญา ต้องมีความเป็นธรรม เป็นกลาง และซื่อสัตย์ต่อตนเองและหน้าที่ของตน

ผู้ที่มีคุณธรรมดังที่กล่าวมาแล้วนี้ คือ มีสัจจะ การคิด การพูด การทำแต่ความจริง มีความเป็นธรรม คือ มีใจเป็นกลาง ไม่มีอคติ คือ ไม่ลำเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง ผู้ที่มีคุณธรรมทั้ง ๓ อย่างนี้ จะเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อหน้าที่การงาน ต่อองค์กร ต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ผู้ที่มีอคติ คือ มีความลำเอียงหรือเอนเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง ไม่มีความเป็นธรรม ไม่มีความเป็นกลาง มีดังนี้

- ลำเอียงเพราะรัก คือ คนที่ตนรักทำผิด ก็ตัดสินว่าถูก
- ลำเอียงเพราะเกลียด คือ คนที่ตนเกลียดทำถูก ก็ตัดสินว่าผิด
- ลำเอียงเพราะกลัว คือ ผู้ที่มีอำนาจมีอิทธิพลทำความผิด ก็ตัดสินว่าถูก
- ลำเอียงเพราะโง่เขลา คือ จะตัดสินปัญหาใด ๆ ก็ผิด เพราะเป็นคนหุเบาเชื่อคนง่าย ไม่มีสติปัญญา ไม่มีคุณธรรม ตัดสินปัญหาต่าง ๆ ด้วยอารมณ์ ไม่มีเหตุผล ไม่มีความซื่อสัตย์ต่ออาชีพ หน้าที่การงาน ไม่มีความจริงใจต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้สังคมเสื่อมโทรม ไม่ควรเคารพนับถือ ไม่ควรคบค้าสมาคม นี่คือนักวิชาการผู้ขาดคุณธรรมทั้ง ๓ อย่าง

๓. มีวินัย

มีวินัย หมายถึงผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎระเบียบที่ตั้งไว้ให้ปฏิบัติตาม เช่น วินัยของพระพุทธศาสนา ของสถาบัน องค์กร สังคม และประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจ และตั้งใจยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับและข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม วินัย คือ ข้อบังคับให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน ที่สถาบันและองค์กรต่าง ๆ ได้กำหนดไว้

ผู้ที่จะมีวินัยได้นั้น ต้องมีคุณธรรมประจำกาย วาจา ใจ ต้องปฏิบัติตามคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า คือ สุจริต ๓ ได้แก่

๑. กายกรรม ๓ หมายถึง การประพฤติชอบทางกาย เรียกว่า “กายสุจริต” คือ

- เว้นจากการฆ่าสัตว์
- เว้นจากการลักทรัพย์
- เว้นจากการประพฤติดีกในกาม (เป็นชู้กับสามีภรรยาผู้อื่น)

๒. วชิกรรม ๔ หมายถึง การประพุดติชอบทางวาจา เรียกว่า “วชิสุจจริต” คือ

- เว้นจากการพูดเท็จ (โกหกหลอกลวง)
- เว้นจากการพูดส่อเสียด
- เว้นจากการพูดคำหยาบ
- เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

๓. มโนกรรม ๓ หมายถึง การประพุดติชอบทางใจ เรียกว่า “มโนสุจจริต” คือ

- ใจไม่คิดโลภอยากได้ของผู้อื่น
- ใจไม่อาฆาตพยาบาทปองร้ายผู้อื่น
- ใจมีความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม

ผู้ที่มีคุณธรรมทั้ง ๓ อย่างนี้ เป็นคุณธรรมที่สร้างให้ผู้นั้นมีนิสัยที่ดี มีระเบียบวินัยประจำกาย วาจา ใจ จะไม่ประพุดติผิด ทางกาย ทางวาจา ทางใจ เรียกว่าเป็นผู้ที่มีกาย วาจา ใจ อันบริสุทธิ์ เมื่อมีความบริสุทธิ์แล้ว จะไปอยู่ ณ ที่ใด สถานศึกษา สถาบัน องค์กร สังคม และประเทศใด ๆ ในโลกนี้ สามารถปฏิบัติตามขอบเขต กฎระเบียบแบบแผน ข้อบังคับอย่างเต็มที่ และตั้งใจปฏิบัติอย่างจริงจัง จริงจัง และต่อเนื่องได้อย่างสมบูรณ์ เพราะมีคุณธรรมประจำใจ ซึ่งต่างกับผู้ที่มีขาดคุณธรรมทั้ง ๓ อย่าง คือ

๑. ประพุดติผิดทางกาย คือ ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ หรือทุจริตคดโกง ประพุดติผิดในกาม (เป็นชู้กับสามี ภรรยาผู้อื่น)

๒. ประพุดติผิดทางวาจา คือ พูดเท็จ โกหก หลอกลวง พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อ

๓. ประพุดติผิดทางใจ คือ ใจคิดโลภอยากได้ของผู้อื่น ใจคิดอาฆาตพยาบาทปองร้ายผู้อื่น ใจมีความคิดเห็นผิดจากครรลองคลองธรรม ไม่มีคุณธรรมประจำใจ จึงเป็นผู้ที่ขาดระเบียบวินัย ย่อมทำผิด คิดชั่วได้ทุกอย่าง บุคคลเหล่านี้จะไปอยู่ในสถานศึกษา สถาบัน องค์กร สังคม ประเทศใด ก็ไม่สามารถประพุดติตนให้อยู่ใน ระเบียบวินัยของสถาบันนั้น ๆ ได้ ไม่เต็มใจที่จะปฏิบัติตาม และไม่ตั้งใจที่จะยึดมั่นในระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับ มีการทำผิดระเบียบวินัยอยู่เสมอ ดังที่ได้ปรากฏแล้วในสังคมปัจจุบัน นี้คือ ผู้ที่ไม่มีคุณธรรมทั้ง ๓ อย่าง ประจำใจนั่นเอง

ตัวอย่างเช่น ลูกเสือที่ได้รับการอบรมสั่งสอน และศึกษาพระธรรมคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วปฏิบัติตาม จึงมีคุณธรรมประจำใจ คือ

๑. มีความประพุดติดีทางกาย คือ ไม่ฆ่าสัตว์ นับตั้งแต่มนุษย์และสัตว์ทุกชนิด ไม่ลักขโมยทรัพย์ของผู้อื่นมาเป็นของตน ไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรหรือขณะอยู่ในวัยเรียน

๒. มีความประพุดติดีทางวาจา คือ ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียดให้ผู้อื่นเสียใจ ไม่พูดคำหยาบ คำไม่สุภาพ ไม่พูดเพ้อเจ้อ เรื่องไร้สาระ

๓. ไม่ประพุดติผิดทางใจ คือ ใจไม่คิดโลภอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตน ใจไม่คิดอิจฉาริษยา อาฆาต พยาบาท ปองร้ายผู้อื่น ใจมีความคิดเห็นถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ถูกกฎหมาย ถูกจารีตประเพณี วัฒนธรรมไทย

เพราะฉะนั้น จะต้องสร้างวินัยให้เกิดขึ้นกับตนเองเสียก่อน คือ ห้ามทำผิดทางกาย วาจา ใจ โดยนำ คำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า ทั้ง ๓ อย่าง ดังที่ได้กล่าวมาแล้วมาปฏิบัติตามให้ได้ผล คือ สามารถควบคุมกาย วาจา ใจ ไม่ให้คิดชั่ว พูดชั่ว ทำชั่ว ให้เป็นผู้ที่มีความคิดดี พูดดี ทำดี จึงเรียกได้ว่า เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยดี

๔. ใฝ่เรียนรู้

ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ผู้ที่ตั้งใจศึกษาหาความรู้ ผู้ที่จะศึกษาหาความรู้ได้สำเร็จด้วยดีนั้น ต้องมีคุณธรรมประจำกาย วาจา ใจ คือ อิทธิบาท ๔ หมายถึง คุณธรรมที่ผู้ปฏิบัติตามย่อมถึงความสำเร็จได้ตามประสงค์ ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา

๑. **ฉันทะ** คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น ตัวอย่างเช่น เด็กลูกเสือที่มีความพอใจรักใคร่ในการศึกษาเรียนรู้ เขาก็จะเอาใจใส่ขยันในการเรียน มีสติ คือ การระลึกถึงว่าขณะนี้กำลังเรียน มีสมาธิ คือ ตั้งใจมั่นอยู่กับบทเรียน ในขณะที่ครูกำลังสอน ตั้งใจฟังและจดจำในเรื่องต่าง ๆ ที่ครูกำลังอธิบาย เอาใจจดจ่อ ไม่คุย ไม่เล่น ไม่หลับในห้องเรียน มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร ไม่เกียจคร้านในการเรียน มีความรู้สึกสุข สนุกสนานในการเรียน ไม่เบื่อหน่ายในการสอนของครู ทำให้มีความรู้ เป็นคนฉลาดรอบรู้ในวิชาต่าง ๆ เพราะมีฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในการเรียน จึงมีความจริงใจ จริงจัง และเรียนอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นเด็กดีของครูอาจารย์ ของโรงเรียน และเป็นตัวอย่างที่ดีของเพื่อนลูกเสือด้วยกัน

๒. **วิริยะ** คือ ความเพียรพยายามประกอบสิ่งนั้น ๆ เช่น ลูกเสือที่มีความพอใจในการเรียนแล้ว มีความอดทนขยันหมั่นเพียรในการศึกษาหาความรู้ พยายามหมั่นทบทวนวิชาความรู้ต่าง ๆ ที่ครูสอนผ่านมาแล้ว ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ การบ้านหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูมอบหมายให้ทำ ต้องมีความอดทน ขยันหมั่นเพียร พยายามทำงานนั้นให้สำเร็จและถูกต้อง สะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย และสมบูรณ์ แม้จะมีอุปสรรคใด ๆ ก็จะไม่ท้อถอย ต้องขยันหมั่นเพียร พยายามเอาใจใส่ในวิชาความรู้ที่ครูสอน ทั้งในเวลาเรียน และนอกเวลาเรียน ผู้ใดที่มีคุณธรรมในข้อนี้ คือ วิริยะ หมายถึงความขยันหมั่นเพียร ก็จะมีความสำเร็จตามความประสงค์ในสิ่งนั้น ๆ อย่างแน่นอน

๓. **จิตตะ** คือ เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้นไม่วางธุระ (ไม่วางธุระ หมายถึง ไม่ทอดทิ้งงาน) ตัวอย่างเช่น เมื่อเรามีความพอใจ มีความเพียรในการเรียนแล้ว เราต้องตั้งใจให้มั่นคง เอาใจฝักใฝ่ในการเรียน และวิชาการต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว และที่ยังไม่ได้เรียน ไม่ผัดวันประกันพรุ่งว่าประเดี๋ยวค่อยทำ หรือพรุ่งนี้ค่อยทำก็ได้ ไม่ทำทั้งทำช้า ทำบ้างไม่ทำบ้าง ให้เกิดความเสื่อมเสียในงานนั้น ๆ เราต้องตั้งใจให้มั่นคง มีความอดทนขยันหมั่นเพียรว่า จะต้องทำงาน ขึ้นนี้ ขึ้นนั้นให้สำเร็จไปด้วยดี ความสำเร็จเกิดขึ้นเพราะมีความพอใจ มีความเพียร มีใจฝักใฝ่ในงาน และสิ่งนั้น ๆ ผู้ใดมีคุณธรรมในข้อนี้ คือจิตตะ หมายถึงมีใจฝักใฝ่ ไม่วางธุระ ก็จะมีความสำเร็จตามความประสงค์ในสิ่งนั้น ๆ

๔. **วิมังสา** หมายถึง หมั่นตรองพิจารณาหาเหตุผลในสิ่งที่ทำ ตัวอย่างเช่น การที่จะศึกษาเรียนรู้วิชาใด ๆ ลูกเสือต้องใช้สติปัญญาพิจารณา ไตร่ตรองให้ละเอียดถี่ถ้วนด้วยเหตุด้วยผล ว่าวิชาที่กำลังจะเรียน มีประโยชน์กับตนเอง สังคม ประเทศชาติบ้านเมืองอย่างไร ต้องรักและเอาใจใส่ในวิชาที่ครูสอนทุกวิชา และมีวิริยะ คือ ความขยันหมั่นเพียร ที่จะเรียนรู้วิชานั้น ๆ อย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ มีความเพียรพยายามจะแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้ผ่านไปด้วยดี และมีจิตตะ คือ ความตั้งใจมั่นเอาใจฝักใฝ่ในวิชานั้น ๆ อย่างไม่วางธุระ ไม่ทิ้งกลางคัน และต้องมีวิมังสา คือ หมั่นตรองพิจารณาหาเหตุผล ว่าถูกต้อง เรียบร้อย สมบูรณ์หรือไม่ ด้วยเหตุด้วยผลไม่เข้าข้างตนเองว่าถูกแล้วดีแล้ว ลูกเสือที่ประพฤติปฏิบัติตามคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ดังที่กล่าวมาแล้วนี้ ก็จะมีความสำเร็จในการเรียนตามความประสงค์ทุกคน

อิทธิบาท ๔ เป็นธรรมที่หนุนเนื่องกันจึงต้องปฏิบัติให้ครบทั้ง ๔ ประการ ก็จะสำเร็จประโยชน์ได้ ไม่ว่าจะเป็นงานในทางโลก หรือจะเป็นการปฏิบัติธรรม ก็สามารถสำเร็จได้ด้วยคุณธรรมทั้ง ๔ ประการ นี้คือคุณธรรมของผู้ใฝ่เรียนรู้

๕. อยู่อย่างพอเพียง

ความพอเพียง ตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ คำว่า “พอ” หมายถึง รับมาตามที่ต้องการ คำว่า “เพียง” หมายถึง รับมาเท่าที่กำหนดไว้ ไม่ให้ขาดไม่ให้เกิน ความพอเพียง หมายถึง รับไว้เท่าที่กำหนดไว้ไม่ขาดไม่เกิน การที่จะมีความพอเพียงได้ต้องมีคุณธรรม ๒ ประการ คือ รู้จักประมาณและมีความสันโดษ

๑. รู้จักประมาณ หมายความว่า รู้จักใช้ปัจจัย ๔ อย่างมีขอบเขตไม่เกินตัว ตัวอย่างเช่น รู้จักประมาณในการรับประทานอาหาร รู้จักประมาณในการใช้เงิน รู้จักประมาณในการแต่งกาย รู้จักประมาณในที่อยู่อาศัย ไม่ทำกิจการใด ๆ ที่เกินตัว เช่น รู้จักประมาณในการรับประทานอาหาร หมายถึงรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย และรับประทานแต่พอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป ถ้ามากหรือน้อยเกินไปจะทำให้เกิดอาการท้องเสียได้ รู้จักประมาณในการใช้เงิน หมายถึง การรู้จักใช้ รู้จักจ่ายในสิ่งที่จำเป็น ไม่ใช่มากเกินไปจนเกินฐานะของตน จะทำให้เกิดเป็นหนี้ มีความเดือดร้อน รู้จักประมาณในการแต่งกาย หมายถึง เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มแต่งกายตามฐานะ ไม่ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม ไม่ทำตามสังคมนิยม รู้จักประมาณในที่อยู่อาศัยหมายถึง สร้างที่อยู่อาศัยตามฐานะของตน ไม่สร้างบ้านใหญ่โตเกินฐานะเป็นเหตุให้เดือดร้อน ดังคำที่ว่า “นกน้อยทำรังแต่พอตัว” จะไม่มีความเดือดร้อน รู้จักประมาณในการทำมาหากิน หมายถึง ทำกิจการใด ๆ ไม่ให้เกินกำลังสติปัญญา กำลังทรัพย์ และกำลังกาย เพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อนภายหลัง นี่คือนักที่รู้จักประมาณ

๒. มีความสันโดษ หมายความว่า มีความมักน้อย พอใจในสิ่งที่มี ที่ได้ ที่เป็น พอใจในสิ่งที่มี เช่น มีบ้านเพียงหลังเดียวพออยู่อาศัย มีที่ดินพอทำกิน มีรถพอที่จะอำนวยความสะดวกยามเจ็บไข้ได้ป่วย หรือมีไว้ใช้ในธุรกิจบางอย่าง การมีคู่ครองเพียงคนเดียวเท่านั้นก็เพียงพอแล้ว ไม่ทะเยอทะยาน มักใหญ่ใฝ่สูง อยากมีสิ่งต่าง ๆ มากมายเกินกำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา กำลังกาย มากจนทำให้เกิดทุกข์ หรือมียศถาบรรดาศักดิ์ มีตำแหน่งหน้าที่การงานหรือมีธุรกิจใด ๆ ก็จงพอใจในสิ่งที่มี และควรทำสิ่งที่มียอยู่แล้วนั้น ให้เจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไปโดยสุจริต ไม่ทุจริตต่ออาชีพ มีน้อยก็ใช้น้อยอย่าให้เกินรายได้ที่มี มีมากก็ใช้ตามความจำเป็น เหลือไว้เพื่อเป็นทุนต่อไป ถึงแม้ใครจะมีมากกว่าเรา ก็ไม่คิดอิจฉาริษยา อนุโมทนาในบุญวาสนาในความเจริญรุ่งเรืองของท่าน นี่คือนักที่พอเพียงในสิ่งที่มี

๓. พอใจในสิ่งที่ได้ หมายถึง การทำมาหากินที่มีรายได้ประจำวัน ประจำเดือน ประจำปี จะได้มากหรือน้อย ควรพอใจในสิ่งที่ได้ รู้จักประหยัลดค้อม ใช้จ่ายแต่สิ่งที่จำเป็น ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห่อเหิม ทะเยอทะยาน มักใหญ่ใฝ่สูง ใช้จ่ายเกินรายได้ ปรนนิยมนำรายได้ต่ำ มีรายได้ก็น้อยก็ใช้จ่ายน้อย แต่ควรที่จะเหลือเก็บไว้บ้างเพื่อวันข้างหน้าจะได้มีใช้จ่ายเมื่อยามเจ็บไข้ได้ป่วย หรือถ้าหากมีมาก ก็ใช้จ่ายพอควร ต้องมีส่วนที่เหลือเก็บไว้บ้างต้องรู้จักประมาณในการบริโภคทรัพย์ เมื่อทุกคนพอใจในสิ่งที่ได้แล้ว ความโลภก็จะลดน้อยลง การเบียดเบียน ปล้น จี้ ลักทรัพย์ ทุจริตคดโกง ก็จะไม่เกิดขึ้น ถ้าทุกคนพอใจในสิ่งที่ได้ ก็จะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข บ้านเมืองก็จะไม่เดือดร้อนวุ่นวาย นี่คือนักที่พอเพียงในสิ่งที่มี ดังกลอนท่านสุนทรภู่กล่าวไว้ (พอเพียง)

๔. พอใจในสิ่งที่เป็น หมายถึง พอใจในอาชีพการงานของตน ตัวอย่างเช่น ข้าราชการ หรือนักการเมือง มียศระดับใดก็ตาม ก็พอใจในตำแหน่งหน้าที่นั้น ๆ ตั้งใจประพฤติปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด มีความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ ไม่ทุจริต คดโกง ไม่เบียดเบียนเวลาของราชการ เพื่อหาความสนุกสนานและหาประโยชน์ส่วนตน เมื่อเราประกอบแต่กรรมดี ความดีก็จะส่งผลให้ได้เลื่อนยศถาบรรดาศักดิ์ตามลำดับ โดยไม่ต้องวิ่งเต้นเสียเงินเสียทอง ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ดังที่ปรากฏแล้วในปัจจุบัน

อีกตัวอย่างหนึ่ง เป็นชาวไร่ชาวนา ก็พอใจในความเป็นชาวไร่ชาวนา จะมีไร่นามากหรือน้อย ก็พอใจในสิ่งที่มี ทำมาหากินตามกำลังสติปัญญา ตามกำลังทรัพย์ กำลังกาย มีความตั้งใจมั่น มีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทนต่อความเหนื่อยยากลำบากกาย ไม่มักใหญ่ใฝ่สูง ไม่เบียดเบียนกัน พอใจในสิ่งที่ได้ ที่มี ที่เป็น ชาวไร่ชาวนาก็อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

เป็นพ่อค้าแม่ค้า ก็มีความพอใจในอาชีพค้าขาย จะมีกิจการค้าขายใหญ่น้อยต่างก็ตาม ต้องมีความซื่อสัตย์ต่ออาชีพการงานของตน ไม่ค้ากำไรเกินควร ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค ไม่โกงตาชั่ง ไม่ค้ำของเถื่อน ไม่ค้ายาเสพติด ไม่ขายสิ่งผิดกฎหมาย ไม่ขายอาวุธ ถึงแม้จะทำให้ร่ำรวยทรัพย์สมบัติเงินทองมากเพียงใดก็ตาม ก็ไม่ยอมทุจริตต่ออาชีพของตน ถ้าทำการค้าขายโดยสุจริต ไม่ผิดกฎหมาย แม้ได้กำไรมากหรือน้อยก็พอใจ รู้จักกิน รู้จักใช้ รู้จักประหยัดอดออมให้เหมาะสมกับรายได้ ก็จะมีมีความสุขกับการเป็นพ่อค้า ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสังคมประเทศชาติบ้านเมือง นี่คือ ความพอเพียง เพราะมีคุณธรรม ๒ ประการ คือ

๑. รู้จักประมาณ

๒. มีความสันโดษ

ส่วนผู้ใดจะมีคุณธรรมมากกว่านี้ ก็ขออนุโมทนา นี่คือ ความพอใจในสิ่งที่มี ที่ได้ ที่เป็น ผู้ใดมีคุณธรรมเหล่านี้จะมีความสุขอย่างพอเพียง มีความสุขตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ประเทศชาติบ้านเมืองก็จะร่มเย็นเป็นสุขและมีความสุขเจริญรุ่งเรือง

ผู้ใดมีคุณธรรมทั้ง ๒ ประการนี้ คือ รู้จักประมาณ มีความสันโดษ จะมีชีวิตอยู่อย่างพอเพียง มีความสุขสบายตามอัตภาพ ไม่เดือดร้อน แต่ถ้าผู้ใดไม่มีคุณธรรมทั้ง ๒ ประการนี้ ไม่รู้จักประมาณและไม่มี ความสันโดษ จะมีความเป็นอยู่อย่างไม่พอเพียง จะมีแต่ความทุกข์ ความเดือดร้อนวนเวียนตลอดเวลา

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

ความมุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง มีความตั้งใจมั่นในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้ที่จะมีความมุ่งมั่นในการทำงานได้นั้น จะต้องมีความประพฤติปฏิบัติ วาจา ใจ คือ พละ ๕ หมายถึง กำลังธรรมทั้ง ๕ ที่ชื่อว่า พละ เพราะเมื่อใจมีคุณธรรมทั้ง ๕ นี้เป็นกำลังแล้ว ย่อมเข้มแข็งในการทำงาน และทำความดีต่าง ๆ ตามที่ตนปรารถนา ประกอบด้วย ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา

๑. ศรัทธา คือ ความเชื่อ หมายถึง เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ เป็นความเชื่อที่เกิดจากสติปัญญา เพราะรู้เหตุ รู้ผล ว่าเหตุใด คิด พุท ทำ แล้วส่งผลให้เกิดทุกข์ เหตุใด คิด พุท ทำ แล้วส่งผลให้เกิดสุข ไม่เชื่อตามคำบอกเล่าของผู้อื่น ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ โดยที่ยังไม่ได้พิจารณาใคร่ครวญให้ถี่ถ้วนเสียก่อน เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม เชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เชื่อผลของกรรม เชื่อว่าบุคคลที่ได้รับความสุขหรือได้รับความทุกข์ก็เป็นเพราะกรรมดี หรือกรรมชั่วของแต่ละบุคคล เชื่อว่ามนุษย์และสัตว์มีกรรมเป็นของตน เชื่อพระปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าว่าประเสริฐสุดกว่าสิ่งใดในโลกนี้ นี่คือ ศรัทธาความเชื่อที่ถูกต้อง เป็นเหตุให้เกิดพลังสติปัญญา และเป็นกำลังใจให้ทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้ที่ไม่มีศรัทธา หมายถึง ไม่เชื่อในคำสอนของพระพุทธองค์ ว่าทำดี ได้ดี ไม่เชื่อว่าชาติก่อน ชาตินี้ ชาติหน้ามีจริง ไม่เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ไม่เชื่อว่าเรามีกรรมเป็นของตน มีกรรมเป็นผู้ให้ผล มีกรรมเป็นแดนเกิด มีกรรมเป็นผู้ติดตาม มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย ผู้ที่ไม่เชื่อในคำสอนของพระพุทธองค์ จะไม่กลัวบาป กลัวโทษ สามารถทำชั่วได้ทุกอย่าง เช่น ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุทปด หลอกหลวง ดื่มสุรา เสพยาเสพติด เล่นการพนัน ทุจริตคดโกง ทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรมผิดวินัยผิดจารีตประเพณี และอื่น ๆ ได้ทุกอย่าง นี่คือ ผู้ที่ไม่มีศรัทธา ไม่เชื่อในคำสอนของพระพุทธเจ้า

๒. วิริยะ คือ ความเพียร หมายถึง ความเพียรพยายาม กล้าที่จะลงมือทำงานตามที่ตนเองชอบ ทำด้วยความมานะบากบั่น ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคใด ๆ ที่เผชิญ ทำด้วยใจที่รู้สึกสนุกกับงาน แม้จะมีอุปสรรคก็พยายามแก้ไข โดยไม่ยอมแพ้ ทำเรื่อยไปจนกว่าจะพบกับความสำเร็จ

ผู้ที่ไม่มี ความเพียรพยายาม หมายถึง ผู้ที่ไม่กล้าจะลงมือทำงาน เพราะความเกียจคร้าน ไม่มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีแต่ความท้อถอยต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ยอมพ่ายแพ้ต่ออุปสรรคต่าง ๆ จึงไม่มีความสำเร็จในการทำงานใด ๆ

๓. สติ คือ ความระลึกได้ หมายถึง ระลึกรู้อยู่ตลอดเวลาว่า ขณะนี้กำลังคิดอะไร กำลังพูดอะไร กำลังทำอะไร เช่น ครูที่กำลังสอนลูกเสือในวิชาใดวิชาหนึ่ง ก็ต้องใช้สติระลึกอยู่ตลอดเวลา ว่าครูจะต้องนำวิชาความรู้ต่าง ๆ มาสอนและถ่ายทอดให้ลูกเสือ ต้องใช้สติควบคุมจิตใจอยู่กับเรื่องราวที่กำลังสอน เพื่อให้ลูกเสือเข้าใจและมีความรู้ตามในเรื่องนั้น ๆ ครูท่านใดที่มีสติควบคุมจิตใจในขณะที่ทำการสอน จะทำให้ลูกเสือมีความรู้ความฉลาดเพิ่มขึ้น เป็นเหตุให้เกิดพลังและความมุ่งมั่น ทำให้การสอนของครูนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ส่วนครูที่ขาดสติ เหม่อลอย ระลึกรู้ไม่ได้ ขณะที่ทำการสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง ทำให้การสอนวิชานั้นคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง เป็นเหตุให้ลูกเสือไม่ได้รับความรู้ ความฉลาดจากครู นั่นคือ ครูที่ขาดสติ เด็กลูกเสือก็เช่นกัน ต้องมีสติระลึกว่าครูกำลังสอนเรื่องอะไร ก็จะจำได้และเข้าใจเป็นอย่างดี ขณะที่เด็กขาดสติระลึกไม่ได้ว่ากำลังเรียน แต่กลับเล่นไม่สนใจในวิชาที่ครูสอน ทำให้ไม่มีความรู้ในวิชานั้น

๔. สมานะ คือ ความตั้งใจมั่น หมายถึง ใช้สติควบคุมจิตใจให้คิดอย่างเดียว ตั้งใจมั่นจดจ่ออยู่กับงานที่กำลังทำ หรือทำด้วยความตั้งใจ งานนั้นย่อมสำเร็จได้โดยง่าย แต่ถ้าขาดสมานะ คือ ไม่แน่วแน่ ลังเล สองจิตสองใจ ความผิดพลาดก็เกิดขึ้นได้โดยง่าย สมานะจึงเป็นกำลังของใจให้มีความตั้งใจมั่นในการทำงานให้เป็นไปโดยสม่ำเสมอจนกว่าจะสำเร็จ เพราะใจมีสมานะตั้งมั่นในการทำงาน จิตไม่ฟุ้งซ่าน

๕. ปัญญา คือ ความรอบรู้ หมายถึง ความรอบรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม ในสิ่งที่ควรรู้ เช่น รู้เหตุ รู้ผล รู้ว่าเหตุใดทำแล้วเกิดทุกข์ รู้ว่าเหตุใดทำแล้วเกิดสุข ผู้มีสติปัญญาก็จะเลือกทำแต่สิ่งที่เกิดสุข หลีกเลี่ยงเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ และยังได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อให้เกิดปัญญามากขึ้น เป็นพลังส่งเสริมให้มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะมีปัญญา

ผู้ที่ไม่มีปัญญา หมายถึง ผู้ที่ไม่รอบรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม เป็นเหตุให้ทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม ผิดวินัยธรรม และจารีตประเพณี สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น เช่น ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ ดื่มสุรา เสพยาเสพติด เป็นต้น เพราะขาดสติ สัมปชัญญะ ขาดhiri โอตตัปปะ สามารถทำความเข้าใจได้ ทั้งกาย วาจา ใจ เพราะไม่มีปัญญาที่จะพิจารณาได้ว่าอะไรผิด อะไรถูก อะไรชั่ว อะไรดี เป็นเหตุให้เกิดความผิดพลาดในการทำงาน นำความเสื่อมเสียมาให้ตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสังคมประเทศชาติบ้านเมือง

ผู้ที่มีคุณธรรมทั้ง ๕ ข้อนี้ จะมีพลังกาย พลังใจ ส่งเสริมให้ทำงานใด ๆ ก็สำเร็จตามความปรารถนาทุกประการ และยังส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มีความคิดดี พูดดี ทำดี เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติบ้านเมืองต่อไป นั่นคือ คุณธรรมที่เป็นกำลังส่งเสริมให้ผู้ที่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

๗. รักความเป็นไทย

รักความเป็นไทย หมายถึง รักแผ่นดินไทย รักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รักพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาประจำชาติ รักพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รักพระบรมราชินีนาถฯ และรักพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ รักวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย รักเผ่าพันธุ์ความเป็นไทย

ผู้ที่รักความเป็นไทยได้นั้น จะต้องมียุทธธรรมดังนี้ คือ มีสติ สัมปชัญญะ มีหิริ โอตตัปปะ มีขันติ โสรัจจะ มีกตัญญู กตเวที และมีปัญญาที่รอบรู้ เป็นคุณธรรมประจำกาย วาจา ใจ

๑. รักแผ่นดินไทย หมายถึง มีสติ สัมปชัญญะ ระลึกได้ และรู้ตัวตลอดเวลาว่าแผ่นดินนี้เป็นของเราชาวไทยทั่วทั้งประเทศ กว่าที่จะได้มา บรรพบุรุษของเราได้เสียสละด้วยเลือดเนื้อและชีวิตต่อสู้กับอริราชศัตรู เพื่อปกป้องรักษาแผ่นดินนี้ไว้ให้ลูกหลานไทย ได้มีแผ่นดินอยู่อาศัยจนถึงปัจจุบันนี้ ต้องมีความกตัญญู กตเวที รู้คุณและตอบแทนบุญคุณ ด้วยการรักษาแผ่นดินไทยนี้ด้วยชีวิต เราต้องมีหิริโอตตัปปะ มีความละอายต่อบาป เกรงกลัวต่อบาป ที่จะไม่คิดทำร้าย ทำลาย ขยายแผ่นดิน หรือแบ่งแยกดินแดนของไทยให้ผู้หนึ่งผู้ใดหรือประเทศใดเข้ามาครอบครองเป็นอันขาด

๒. รักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จากประวัติศาสตร์ชาติไทยตั้งแต่ยุคสุโขทัย ไทยเราได้มีการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Absolute Monarchy) อันมีพระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจในการปกครองประเทศ จนมาถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๗ พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มี "คณะราษฎร" ทำการปฏิวัติสำเร็จ และยึดอำนาจการปกครอง คณะราษฎรได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน สะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชน ว่าพสกนิกรชาวไทยทั้งชาติยังเคารพสักการะ เทิดทูนให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตลอดไป เราต้องมีสติ สัมปชัญญะ มีความระลึกได้ และรู้ตัวตลอดเวลาว่า นับว่าโชคดีที่ได้เกิดได้ร่วมพระโพธิสมภาร อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้อย่างร่มเย็นเป็นสุข ด้วยพระบารมีของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ ทรงปกครองประเทศด้วยทศพิธราชธรรม ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด เชื้อชาติใด พระองค์ท่านทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อพสกนิกรชาวไทยเท่าเทียมกัน เสมอกันอย่างหาที่สุดมิได้

๓. รักพระพุทธศาสนา อันเป็นศาสนาประจำชาติ ต้องมีปัญญารอบรู้อยู่เสมอว่า พระพุทธศาสนา และพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านทรงสอนให้เป็นคนดี เมื่อประพฤติปฏิบัติตามทำให้ความทุกข์คลายลง มีความสุขความสบายยิ่งขึ้น จึงต้องทำนุบำรุง รักษาพระพุทธศาสนา โดยการประพฤติปฏิบัติตามคำสอนและทำนุบำรุงปูชนียสถานให้คงอยู่ เพื่อให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองสืบไป

๔. รักพระมหากษัตริย์ หมายถึง รักพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รักสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถฯ รักพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ จากประวัติศาสตร์ชาติไทยนับตั้งแต่ยุคสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน บุรพมหากษัตริย์ทุกพระองค์ทรงปกครองประเทศด้วยทศพิธราชธรรม ทรงเป็นจอมทัพไทย ทรงพระปรีชาสามารถนำกองทัพเพื่อปกป้องชาติ ต่อสู้กับอริราชศัตรู และกอบกู้เอกราชจากพม่าในการเสียกรุงทั้งสองครั้ง

ผู้ที่รักสถาบันพระมหากษัตริย์นั้น ต้องมียุทธธรรม คือ ปัญญา มีสติ สัมปชัญญะ มีความกตัญญู กตเวที มีหิริ โอตตัปปะเป็นคุณธรรมประจำกาย วาจา ใจ เราต้องมีปัญญา และมีสติ สัมปชัญญะ ระลึกได้และรู้ตัวตลอดเวลาว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช พระองค์ได้ทรงปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ทรงยึดหลักทศพิธราชธรรมภายใต้ร่มพระโพธิสมภาร พระองค์ทรงนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการในพระราชดำริอีก ๒,๐๐๐ กว่าโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ทรงนำความเจริญรุ่งเรือง และความผาสุกมาสู่พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า ตลอดทั้งทรงสร้างเกียรติประวัติเลื่องลือไกลให้กับประเทศไทย จนเป็นที่ประจักษ์แก่มานานอารยประเทศ อันเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างยิ่งใหญ่หาที่สุดมิได้ เราต้องมีหิริ โอตตัปปะ มีความละอายต่อบาป เกรงกลัวต่อบาป ไม่กล้าที่จะคิดคดทรยศ หรือทำร้าย ทำลาย จาบจ้วง ล่วงละเมิด หมิ่นพระบรมเดชานุภาพต่อพระองค์ท่าน เราต้องมีความกตัญญูกตเวที รู้คุณและตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณ

ของพระองค์ท่าน ด้วยความจงรักภักดี เทิดทูน และรักษาปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้ด้วยชีวิต เพื่อให้เป็นสถาบันหลักสถิตสถาพรคู่กับชาติไทยตลอดไปตราบนานเท่านาน

๕. รักวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีของไทย หมายถึง รักขนบธรรมเนียม ประเพณี อันเป็นเอกลักษณ์ของไทยที่สืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน

ผู้ที่รักวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีของไทยนั้น จะต้องมีความรู้ คือ มีขันติ โสรัจจะ คือ มีความอดทน มีความสงบเสงี่ยม ประจำกาย วาจา ใจ ต้องอดทนต่อสิ่งยั่วยวนต่าง ๆ ที่ทำให้เราทำผิด วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีของไทย ต้องมีความสงบเสงี่ยม กาย วาจา ให้เรียบร้อยสมกับเป็นคนไทย เช่น การแต่งกายต้องสุภาพเรียบร้อย การเคารพบนอบต่อผู้ใหญ่ เช่น การไหว้ ต้องรักษา อนุรักษ์ ประเพณีไทย เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแต่งงาน ประเพณีโกนจุก ประเพณีบวชนาค ทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา ต้องอดทนไม่นำเอาหรือเลียนแบบวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามาทำลาย หรือทำให้วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีของไทยต้องเสื่อมเสีย เป็นคนไทยควรรักษาความเป็นไทยดังที่กล่าวมาแล้วนี้ จะได้เป็นผู้ที่รักความเป็นไทยอย่างสมบูรณ์

๖. รักเผ่าพันธุ์ไทย หมายถึง รักษาไว้ซึ่งความเป็นเชื้อชาติของความเป็นไทย ที่บรรพบุรุษถ่ายทอดมาจนมาถึงลูกหลานไทยในปัจจุบัน โดยไม่ยอมให้ต่างชาติมาเปลี่ยนแปลงหรือกลืนเผ่าพันธุ์ความเป็นเชื้อชาติไทย

ผู้ที่รักเผ่าพันธุ์ไทยได้นั้น จะต้องมีปัญหา มีสติ สัมปชัญญะ ระลึกได้และรู้ตัวตลอดเวลาว่าเป็นคนไทย จงมีความภาคภูมิใจในความเป็นเชื้อชาติไทย ที่มีลักษณะเฉพาะ มีรูปร่างหน้าตา ผิวพรรณ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของบรรพบุรุษไทย ที่ได้ดำรงเผ่าพันธุ์มาจนถึงปัจจุบัน และต้องมีขันติ มีความอดทน ไม่ยอมที่จะให้ต่างชาติมากลืนความเป็นเผ่าพันธุ์ความเป็นไทยของเราได้ ผู้ที่มีคุณธรรมดังกล่าวมาแล้วนี้ถือว่าเป็นผู้ที่รักความเป็นไทย

๘. มีจิตสาธารณะ

มีจิตเป็นสาธารณะ หมายถึง ผู้ที่มีจิตอันบริสุทธิ์ ไม่มีกิเลสเจือปน เป็นผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอกเห็นใจ และเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ และผู้ที่มีความเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคม ด้วยร่างกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

ผู้ที่เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อช่วยเหลือสังคมและเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ผู้ที่มีจิตเป็นสาธารณะ ต้องมีคุณธรรมประจำกาย วาจา ใจ คือ พรหมวิหาร ๔ ซึ่งเป็นคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา มีรายละเอียดดังนี้

๑. เมตตา คือ ความรัก ปราบณาติต้องการให้ทุกชีวิต ทุกวิญญาณมีความสุข มี ๒ อย่าง คือ ความรักที่มีกิเลสเจือปน และความรักที่ไม่มีกิเลสเจือปน

๑.๑ ความรักที่มีกิเลสเจือปน หมายถึง ความรักที่มีกิเลส คือ ความโลภ ความโกรธ และ ความหลงครอบงำจิต เช่น พ่อแม่รักลูก ลูกรักพ่อแม่ ชายหนุ่มรักหญิงสาว พี่รักน้อง น้องรักพี่ รักวงศาคณาญาติ รักพวกพ้อง ลูกน้องบริวาร ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ และสัตว์ที่มีความรักอยู่แล้วตั้งแต่เกิด ความรักเหล่านี้เป็นของมนุษย์ปุถุชนซึ่งมีความเห็นแก่ตัว ความลำเอียง เป็นความรักที่แคบและมีขอบเขต คือ ปราบณาติจะทำให้คนที่ตนรักมีความสุขเท่านั้น จะเห็นได้จากมนุษย์และสัตว์ในสังคมปัจจุบันและตัวของเราเอง ตัวอย่างเช่น มีอาหารอยู่หนึ่งจานเรารับประทานแล้วรู้สึกอร่อย มีความสุข อยากให้พ่อแม่ ลูกหลานญาติพี่น้อง กับพวกพ้องบริวารได้รับประทานอาหารจานนี้ คงจะอร่อยและมีความสุขเหมือนเรา นี่คือ ความเมตตา หรือความรักที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ปุถุชนที่มีกิเลสครอบงำจิต ไม่ถือว่าเป็นผู้ที่มีจิตเป็นสาธารณะ

๑.๒ ความรักที่ไม่มีกิเลสเจือปน หมายถึง ความรักของผู้ที่ไม่มีกิเลส คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ครอบงำจิต เป็นความรักอันบริสุทธิ์และกว้างขวาง มีความปรารถนาดีที่จะทำให้ทุกคน ทุกชีวิต ทุกวิญญาณ มีความสุขความเจริญ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นใครหรือเป็นสัตว์ชนิดใด ก็มีความรัก ความห่วงใยเสมอกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ลำเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง มีความอดทนขยันหมั่นเพียร พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้อื่นให้มีความสุข แม้จะเหน็ดเหนื่อยหรือต้องเสียทรัพย์สินเงินทอง เสียเวลา แม้เสียชีวิตก็ยอม และช่วยเหลือโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนแต่อย่างใด รักทุกชีวิตทุกวิญญาณ ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขถ้วนหน้ากัน ตัวอย่างเช่น เรามีอาหารหนึ่งจานรับประทานแล้วรู้สึกอร่อย มีความสุข อยากให้ทุกคนได้รับประทาน เช่น พ่อ แม่ ครู อาจารย์ ลูกหลานญาติพี่น้อง พวกพ้องบริวาร ทุกคนในหมู่บ้าน ในตำบล ในอำเภอ ในจังหวัด ในประเทศ หรือทุกคนในโลกนี้ รวมทั้งสัตว์เดรัจฉาน สัตว์นรก เปรต อสุรกาย และทุกชีวิต ทุกวิญญาณในโลกนี้ได้ รับประทานอาหารจานนี้แล้วคงจะมีความสุขเหมือนเรา

นี่คือ ผู้ที่มีความเมตตาเป็นคุณธรรมประจำใจของผู้ที่ไม่มีกิเลสครอบงำจิต หรือกิเลสเบาบาง ผู้ใดที่มีคุณธรรมดังที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ถือว่าผู้นั้นมีน้ำใจที่ใสสะอาดบริสุทธิ์พร้อมที่จะช่วยเหลือเผื่อแผ่ต่อมนุษย์และสัตว์ทุกชีวิตทุกวิญญาณ ให้มีความสุขถ้วนหน้า ถือว่าเป็นคนดี เป็นผู้ใหญ่ที่ดี เป็นพรหม เป็นอริยบุคคล เป็นพระอริยะ เป็นพระอรหันต์ ท่านเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีน้ำใจอันบริสุทธิ์ทั้งสิ้น นี่คือ ผู้ที่มีจิตเป็นสาธารณะ

๒. กรุณา คือ ความสงสาร คิดช่วยเหลือให้ทุกชีวิตทุกวิญญาณพ้นทุกข์ มี ๒ อย่าง คือ ความสงสารที่มีกิเลสครอบงำจิต และความสงสารที่ไม่มีกิเลสครอบงำจิต

๒.๑ ความสงสารที่มีกิเลสครอบงำจิต หมายถึง จิตอยู่ใต้อำนาจของความโลภ ความโกรธ ความหลง จึงมีความสงสารที่คับแคบอยู่ในขอบเขต เช่น พ่อแม่สงสารลูก ลูกสงสารพ่อแม่ พี่สงสารน้อง น้องสงสารพี่ สามีสงสารภรรยา ภรรยาสงสารสามี สงสารวงศ์ญาติ ลูกน้องพวกพ้อง บริวาร ซึ่งเป็นคนที่ตนรัก ความสงสารเหล่านี้เป็นความเห็นแก่ตัวเป็นธรรมชาติของมนุษย์ปุถุชนที่มีจิตใจคับแคบ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เฉพาะผู้ที่ตนรัก และผู้ที่ใกล้ชิดเท่านั้น ตัวอย่างเช่น พ่อ แม่ ลูกหลาน ญาติพี่น้อง คนใกล้ชิดป่วย เรารู้สึกสงสารอยากช่วยเหลือทุกวิถีทางเพื่อให้หายป่วยโดยเร็ว ให้พ้นจากความทุกข์ทรมาน ถ้าผู้อื่นป่วยก็รู้สึกเฉย ๆ ไม่คิดจะช่วยเหลือแต่ประการใด นี่คือ ความสงสารของผู้ที่มีกิเลสครอบงำจิต เป็นคุณธรรมประจำใจ ของมนุษย์ปุถุชนเท่านั้น ไม่ใช่มีคุณธรรมอันสูงส่ง เพราะเห็นแก่พวกพ้องญาติพี่น้องของตน นี่คือ ผู้ที่ไม่มีจิตเป็นสาธารณะ

๒.๒ ความสงสารที่ไม่มีกิเลสครอบงำจิต หมายถึง ผู้ที่มีความสงสารอันกว้างขวางอย่างไม่มีขอบเขต มีน้ำใจอันบริสุทธิ์ ปรารถนาที่จะช่วยเหลือให้ผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยากพ้นจากความทุกข์ ความเดือดร้อน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง มีน้ำใจอันเปี่ยมล้นไปด้วยคุณธรรม คือ ความกรุณาสงสารทุกชีวิต ทุกวิญญาณ ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นใครหรือสัตว์ชนิดใดที่เกิดขึ้นแล้วในโลกนี้ มีความตั้งใจมั่นเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม เสียสละทรัพย์สินเงินทองช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ช่วยเหลือสังคม ด้วยสติปัญญาเพื่อบรรเทาปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปด้วยดี ไม่เห็นแก่ตัว เห็นแต่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นใหญ่ นี่คือ ผู้ที่มีความกรุณาเป็นคุณธรรมประจำใจของผู้ที่ไม่มีกิเลส คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ครอบงำจิต หรือกิเลสเบาบาง เป็นคุณสมบัติของคนดีของผู้ใหญ่ที่ดี ของพรหม ของอริยบุคคล พระอริยะ และพระอรหันต์ นี่คือ ผู้ที่มีจิตเป็นสาธารณะ

๓. มุทิตา คือ ความพลอยยินดี ดีใจด้วยเมื่อทุกคนทุกชีวิต ทุกวิญญาณได้ดีมีสุข มี ๒ อย่าง คือ ความพลอยยินดีที่มีกิเลสครอบงำจิต และความพลอยยินดีที่ไม่มีกิเลสครอบงำจิต

๓.๑ ความพลอยยินดีที่ไม่มีบริสุทธิ์ใจ เพราะมีกิเลส คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ครอบงำจิต หมายถึง ผู้ที่มีความรู้สึกพลอยยินดีเฉพาะพ่อแม่ ลูกหลาน ญาติพี่น้อง พวกพ้อง บริวารทุกคนที่เรารัก หรือคนใกล้ชิด ประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น คนในครอบครัวได้เลื่อนยศลาบรรดาศักดิ์ หรือลูกหลานสอบเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงได้ และเรียนจบ หรือถูกหวยรวยเบอร์ ก็ดีอกดีใจพลอยยินดีกับคนที่เรารักเท่านั้น ถ้าผู้อื่นที่ไม่ใช่ พ่อแม่ ลูกหลาน ญาติพี่น้อง พวกพ้อง บริวาร และทุกคนที่เรารัก หรือคนใกล้ชิด ได้ดีมีสุข จะเนื่องจากเหตุใด ๆ ก็ตาม จะรู้สึกไม่สบายใจ มีความอิจฉาริษยา คิดทำร้ายทำลายกัน ดังที่ได้เกิดขึ้นแล้วกับมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน แม้แต่ตัวเราเองก็เป็นเช่นกัน เป็นความพลอยยินดีที่ไม่มีบริสุทธิ์ใจ มีกิเลสครอบงำจิต เป็นธรรมชาติของมนุษย์ปุถุชน ไม่ใช่คุณธรรมอันสูงส่งแต่อย่างใด นี่คือนักไม่มีจิตเป็นสาธารณะ

๓.๒ ความพลอยยินดีด้วยความบริสุทธิ์ใจ ที่ไม่มีกิเลสครอบงำจิต หมายถึง ผู้ที่มีคุณธรรมอันสูงส่ง มีเมตตา คือ ความรัก มีกรุณา คือ ความสงสารอย่างกว้างขวาง จะพลอยยินดีกับผู้ที่ได้ดีมีสุขทุก ๆ คน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ไม่เลือกชนชั้นวรรณะ ไม่เลือกทุกชีวิตทุกวิญญาณ ผู้ใดที่ได้ดีมีสุข เขาก็จะชื่นชมยินดีอนุโมทนาสาธุให้ทุกชีวิตทุกวิญญาณมีความสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป ถึงแม้คนเหล่านั้นจะไม่ใช่พ่อแม่ ลูกหลาน ญาติพี่น้อง พวกพ้องบริวาร คนที่เรารัก หรือคนใกล้ชิดก็ตาม จะเป็นคนที่รู้จักหรือไม่รู้จักก็ตาม เมื่อทราบว่าเขาเหล่านั้นมีความสุข ก็มีความพลอยยินดีด้วยใจอันบริสุทธิ์ทั้งสิ้น ไม่มีจิตอิจฉาริษยาเลยแม้แต่น้อย

นี่คือ มุทิตา ความพลอยยินดีของผู้ที่ไม่มีกิเลส ความโลภ ความโกรธ ความหลง ครอบงำจิต หรือมีกิเลสเบาบาง เป็นคุณสมบัติของคนดี ผู้ใหญ่ที่ดี ของพรหม ของอริยบุคคล ของพระอริยะ ของพระอรหันต์ ท่านเหล่านั้นล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีน้ำใจอันบริสุทธิ์ทั้งสิ้น นี่คือนักที่มีจิตเป็นสาธารณะ

๔. อุเบกขา คือ ความวางเฉย วางตัว วางใจเป็นกลาง ไม่มีความลำเอียง มี ๒ อย่าง คือ ความวางเฉย เพราะมีกิเลสครอบงำจิต และความวางเฉยเพราะไม่มีกิเลสครอบงำจิต

๔.๑ อุเบกขา ความวางเฉยเพราะมีกิเลส คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ครอบงำจิต ตัวอย่างเช่น เมื่อเห็นคนที่เราเกลียดชัง ประสบความสำเร็จด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ก็วางเฉยไม่คิดที่จะช่วยเหลือ กลับมีความคิดซ้ำเติมให้เกิดความวิบัติมากขึ้น นี่คือนักวางเฉย เพราะมีกิเลสครอบงำจิต แต่เมื่อพ่อ แม่ ลูกหลาน ญาติพี่น้อง พวกพ้อง บริวาร คนที่เรารัก หรือคนที่ใกล้ชิด เกิดความวิบัติเนื่องด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม จะรู้สึกเห็นใจและสงสาร อยากช่วยเหลือให้พ้นจากความทุกข์ยากลำบาก วางเฉยไม่ได้ จะรู้สึกเสียใจเป็นทุกข์ เป็นร้อน จิตใจกระสับกระส่าย กระวนกระวาย หาทางช่วยเหลือทุกวิถีทางให้คนที่เรารักพ้นความวิบัติจากเหตุนั้น ๆ

นี่ถือว่าเป็นธรรมชาติของมนุษย์ปุถุชนที่มีความลำเอียงอันเกิดจากมีกิเลส ความโลภ ความโกรธ ความหลง ครอบงำจิต เป็นคุณสมบัติของมนุษย์ปุถุชน ไม่ใช่ผู้ที่มีคุณธรรมอันสูงส่งแต่อย่างใด ไม่ถือว่าเป็นผู้ที่มีน้ำใจอันบริสุทธิ์ เพราะเห็นแก่ญาติพี่น้องพวกพ้องของตน นี่คือนักไม่มีจิตเป็นสาธารณะ

๔.๒ อุเบกขา ความวางเฉยเพราะไม่มีกิเลสครอบงำ หมายถึง ผู้ที่มีคุณธรรมประจำใจ มีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ก็จะวางตัววางใจเป็นกลาง ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอนเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง จะเป็นคนที่ตนรักก็ดี คนที่ตนเกลียดก็ตาม ได้รับความวิบัติด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งก็ตาม พยายามช่วยเหลือแล้วแต่ไม่อาจช่วยเหลือได้ ก็ต้องใช้อุเบกขา ความวางเฉย มีใจเป็นกลาง ไม่ดีใจหรือไม่เสียใจ เพราะเข้าใจในธรรมชาติของสัตว์โลก ซึ่งศึกษามาจากคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่า “สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม” ใครทำกรรมอันใดไว้ไม่ว่าจะเป็นบุญหรือเป็นบาป จักต้องได้รับผลของกรรมนั้นสืบไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น

เมื่อคิดได้ดังนี้แล้วจึงมีใจเป็นกลาง ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็น พ่อ แม่ ลูกหลาน ญาติพี่น้อง พวกพ้อง บริวาร คนที่ใกล้ชิด หรือไม่ใกล้ชิด คนที่ตนรัก คนที่ตนเกลียด แม้แต่สัตว์เดรัจฉานทุกชีวิต ทุกวิญญาณ ที่ได้รับผลกระทบจากการคิดชั่ว พุดชั่ว ทำชั่ว เกิดความวิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะเป็นทุกข์ ไม่เดือดร้อนจิตใจ ไม่กระวนกระวาย ไม่กระสับกระส่ายแต่อย่างใด เพราะเข้าใจว่ามนุษย์และสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ มีการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป ทุกอย่างเป็นอนิจจัง ทุกข์ขัง อนัตตา ไม่มีสิ่งใดในโลกนี้เป็นของใครทั้งสิ้น

นี่คือ อุเบกขา ความวางเฉยที่ไม่มีกิเลสครอบงำจิตใจ เป็นคุณสมบัติของคนดี ของผู้ใหญ่ที่ดี ของพรหม ของอริยบุคคล ของพระอริยะ ของพระอรหันต์ นี่คือ ผู้มีจิตเป็นสาธารณะ

ผู้ใดมีคุณธรรม ทั้ง ๔ ประการดังที่กล่าวมาแล้วนี้ คือ

๑. เมตตา คือ ความรักปรารถนาจะให้ทุกชีวิตทุกวิญญาณเป็นสุข
๒. กรุณา คือ ความสงสารคิดช่วยเหลือให้ทุกชีวิตทุกวิญญาณพ้นทุกข์
๓. มุทิตา คือ ความพลอยยินดีเมื่อทุกคนทุกชีวิตทุกวิญญาณได้ดีมีสุข
๔. อุเบกขา คือ การวางเฉยและวางตัว วางใจเป็นกลาง ไม่มีความลำเอียง

ผู้ใดมีคุณธรรมประจำกาย วาจา ใจ สมบูรณ์แล้ว เป็นผู้ที่มีน้ำใจอันสะอาดบริสุทธิ์ พร้อมจะเป็นผู้ให้ ยอมเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปันทรัพย์สินเงินทอง ช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่เพื่อนมนุษย์ร่วมโลก และใช้สติปัญญาช่วยแก้ไขบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นกับชุมชนที่ตนอาศัยอยู่

นี่คือ คุณสมบัติของผู้ที่มีจิตเป็นสาธารณะ เพราะมีคุณธรรม ๔ ประการนี้ ผู้ใดขาดคุณธรรม ๔ ประการนี้ ก็จะเป็นคนที่ไม่มีการจิตเป็นสาธารณะ เห็นแก่ตัว ไม่ซื่อสัตย์สุจริต พร้อมทั้งจะทุจริตคดโกงได้ตลอดเวลา ไม่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่มีความเสียสละทรัพย์สินเงินทอง ช่วยเหลือผู้ใด ทำความชั่วสร้างความเดือดร้อนให้กับครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศชาติบ้านเมือง และทั้งโลก

ใบความรู้ที่ ๒ จิตสาธารณะ (Public Mind)

จิตสาธารณะ (Public Mind) หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่จะดูแลและบำรุงรักษาร่วมกัน เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ ดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟที่ให้แสงสว่างตามถนนหนทาง แม้แต่การประหยัดน้ำประปา หรือไฟฟ้าที่เป็นของส่วนรวม โดยให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าตลอดจนช่วยดูแลรักษา ให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกระทำเพื่อให้เกิดปัญหา หรือช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม

จิตสาธารณะเพื่อส่วนรวม

จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมนั้น สามารถกระทำได้ โดยมีแนวทางเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. โดยการกระทำตนเอง ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบและเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม

๒. มีบทบาทต่อสังคมในการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อแก้ปัญหาสร้างสรรค์สังคม ซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

ความสำคัญของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบต่อที่เกิดจากภายใน คือ ความรู้สึกนึกคิด จิตใต้สำนึก ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมซึ่งอยู่ในจิตใจ และส่งผลมาสู่การกระทำภายนอก ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เกิดจากการขาดจิตสำนึกของคนส่วนรวมในสังคมเป็นสำคัญ เช่น ปัญหายาเสพติด ซึ่งเกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ชาย ไม่นึกถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไปกับสังคม ปัญหามลพิษต่าง ๆ ที่เกิดจากความไม่รับผิดชอบต่อ ขาดจิตสำนึก เช่น

- การจอดรถยนต์โดยไม่ดับเครื่องยนต์ ทำให้เกิดควันพิษ โดยเฉพาะในเมืองใหญ่
 - ทรพยากรป่าไม้ถูกทำลาย
 - ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง
 - การใช้ทางเท้าสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม
 - การทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง
 - การฉีดยาเสพติดในสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะสุกร ซึ่งมีผลต่อโรคภัยไข้เจ็บในมนุษย์ เช่น โรคเมะเร็ง
- จิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคมเยาวชนต้องให้ความสำคัญและตระหนักในสิ่งนี้

ความรับผิดชอบต่อตนเอง

จิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง นับว่าเป็นพื้นฐานต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวอย่างความรับผิดชอบต่อตนเอง ดังนี้

๑. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหาความรู้
๒. รู้จักการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์
๓. มีความประพฤติรู้จักความพอดี
๔. ประพฤติตัวให้เหมาะสม ละเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย

๕. ทำงานที่รับมอบหมายให้สำเร็จ

๖. มีความรับผิดชอบ ตรงเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้

ความรับผิดชอบต่อสังคม

เป็นการช่วยเหลือสังคม ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อนได้รับความเสียหาย เช่น

๑. มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น เชื่อฟังพ่อแม่ ช่วยเหลืองานบ้าน ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ

๒. มีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครูอาจารย์ เช่น ตั้งใจเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู อาจารย์ ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน ช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน

๓. มีความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น เช่น ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ไม่เอาเปรียบ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

๔. มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง เช่น ปฏิบัติตามกฎหมายของสังคมปฏิบัติตามกฎหมาย รักษาสมบัติของส่วนรวม ให้ความร่วมมือต่อสังคมในฐานะพลเมืองดี ให้ความช่วยเหลือ

แนวทางการสร้างจิตสาธารณะ

การสร้างจิตสาธารณะ เป็นความรับผิดชอบในตนเอง แม้ว่าจะได้รับการอบรมสั่งสอน ถ้าใจตนเองไม่ยอมรับ จิตสาธารณะก็ไม่เกิด ฉะนั้นคำว่า "ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน" จึงมีความสำคัญส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสาธารณะ ถ้าตนเองไม่เห็นความสำคัญแล้ว คงไม่มีใครบังคับได้

นอกจากใจของตนเองแล้ว แนวทางที่สำคัญในการจิตสาธารณะยังมีอีกหลายประการ ถ้าปฏิบัติได้ก็จะ เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ดังนี้

๑. สร้างวินัยในตนเอง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม

๒. ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ตระหนักเสมอว่าตนเองคือส่วนหนึ่งของสังคม ต้องมีความรับผิดชอบ ในการรักษาสังแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวม ทั้งต่อประเทศชาติและโลกใบนี้

๓. ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ให้ถือว่าเป็นปัญหาของตนเองเช่นกันอย่าง หลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องช่วยกันแก้ไข เช่น ช่วยกันดำเนินการให้โรงงานอุตสาหกรรมสร้างบ่อบำบัดน้ำทิ้งก่อนปล่อย ลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

๔. ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะหลักธรรมหรือคำสั่งสอนในทุกศาสนาที่นับถือ สอนให้คน ทำความดีทั้งสิ้น ถ้าปฏิบัติได้จะทำให้ตนเองมีความสุข นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมด้วย ทำให้เราสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตัวอย่างหลักธรรมทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

พระพุทธศาสนา

หลักคำสอนในการช่วยเหลือ หรือพึ่งพาตนเอง ที่พุทธศาสนิกชนได้ยืมจากพุทธสุภาษิตอยู่เสมอ คือ อัตตาหิ อัตตโน นาโถ หรือตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

คริสต์ศาสนา

หลักคำสอนในศาสนาคริสต์ คือ ต้องรู้จักช่วยเหลือตนเองก่อน แล้วพระเจ้าจะช่วยท่าน

ศาสนาอิสลาม

หลักคำสอนจะคล้ายกับคริสต์ศาสนา ก็คือ ให้รู้จักช่วยตนเอง และรู้จักเปลี่ยนแปลงตนเอง ไปในทางที่ดีเสียก่อน แล้วพระเจ้าจะช่วยท่าน

ใบงานกิจกรรมที่ ๑

หมู่.....

คำชี้แจง ให้ลูกเสือทุกหมู่ ศึกษาใบความรู้ที่ ๑ ช่วยกันระดมสมองวิเคราะห์ ว่าหัวข้อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ตรงกับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรองข้อใด ใช้เวลาปฏิบัติงาน ๑๐ นาที
ส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ๓ นาที

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	คำปฏิญาณ	กฎของลูกเสือ
๑. รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์		
๒. ซื่อสัตย์ สุจริต		
๓. มีวินัย		
๔. ใฝ่เรียนรู้		
๕. อยู่อย่างพอเพียง		
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน		
๗. รักความเป็นไทย		
๘. มีจิตสาธารณะ		

ใบงานกิจกรรมที่ ๒ การระดมสมองจัดทำแผนผังความคิด (Mind Mapping)

หมู่.....

คำชี้แจง ให้ลูกเสือศึกษาใบความรู้ที่ ๑ จับสลากหัวข้อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ แล้วช่วยกันระดมสมองวิเคราะห์ จัดทำแผนผังความคิด ตามหัวข้อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ที่ได้รับมอบหมาย และสรุปตามหัวข้อที่กำหนดให้ ใช้เวลาปฏิบัติงาน ๑๐ นาที ส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ๓ นาที

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เรื่อง.....

๑. ได้อะไรจากการปฏิบัติในครั้งนี้.....
.....
.....
๒. มีประโยชน์อย่างไร
.....
.....

การนำเสนอหน้าชั้นเรียนหัวข้อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ

ใบงานกิจกรรมที่ ๓
แตงนิทาน

หมู่.....

คำชี้แจง ให้สมาชิกทุกหมู่ช่วยแตงนิทานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจิตอาสา โดยกำหนดตัวละครให้ดังนี้ ชายหนุ่ม ๑ คน ชายแก่ ๑ คน หญิงแก่ ๒ คน เด็กชาย ๓ คน เด็กหญิง ๓ คน ลูกสุนัข ๓ ตัว ใช้เวลาปฏิบัติงาน ๑๐ นาที ส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ๓ นาที

แบบประเมิน
เรื่อง การสร้างจิตอาสา (กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์)

อันดับ	รายงานการประเมิน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
๑	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์		
๒	ผู้เรียนพบที่ปรึกษาเพื่อหารือเกี่ยวกับการทำกิจกรรม		
๓	ผู้เรียนมีการเตรียมความพร้อม เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมก่อนปฏิบัติกิจกรรม		
๔	ผู้เรียนกำหนดกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง		
๕	ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการทำกิจกรรม		
๖	ผู้เรียนมีการวางแผนและดำเนินการตามแผน		
๗	ผู้เรียนมีการบันทึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรม		
๘	ผู้เรียนพบครูที่ปรึกษาเพื่อขอรับรองให้ประเมินผลการทำงานของตน		
๙	ผู้เรียนจัดทำรายงานการปฏิบัติการภายหลังการทำกิจกรรม		
๑๐	ผู้เรียนมีการพูดคุยถึงปัญหาและอุปสรรคภายหลังการทำกิจกรรมและหาทางแก้ไข		

ความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะ.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้กำกับลูกเสือ

เกณฑ์การประเมินผล

ผลการปฏิบัติ ๙ - ๑๐ ข้อ อยู่ในระดับ ดีมาก
 ผลการปฏิบัติ ๗ - ๘ ข้อ อยู่ในระดับ ดี
 ผลการปฏิบัติ ๕ - ๖ ข้อ อยู่ในระดับ ปานกลาง
 ผลการปฏิบัติ ๓ - ๔ ข้อ อยู่ในระดับ พอใช้
 ผลการปฏิบัติ ๑ - ๒ ข้อ อยู่ในระดับ ปรับปรุง

ขอบข่ายรายวิชา

๑. ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์การเดินสำรวจและกิจกรรมตามฐานที่กำหนด
๒. การประชุมกองครั้งพิเศษ

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ลูกเสือสำรองสามารถเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรม ในการประชุมกองครั้งพิเศษตามที่กำหนดให้

วัตถุประสงค์

- เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว ลูกเสือสำรองสามารถ
๑. บอกความหมายของการประชุมกองครั้งพิเศษได้
 ๒. ปฏิบัติกิจกรรมในการประชุมกองครั้งพิเศษได้
 ๓. เพื่อเป็นการทดสอบวิชาที่เรียนมาทั้งหมดได้
 ๔. นำความรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมในการประชุมกองครั้งพิเศษไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วิธีสอน/กิจกรรม

๑. พิธีเปิดประชุมกอง
(แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)	๑๐ นาที
๒. เกมแชร์คานตะครุบเหยื่อ	๑๐ นาที
๓. การสอนตามเนื้อหา	๑๕๐ นาที
๔. พิธีปิดประชุมกอง
(แกรนด์ฮาวล์ ตรวจ ชักธงลง เลิก)	๑๐ นาที

การประชุมกองครั้งพิเศษ

ความสำคัญของการประชุมกองครั้งพิเศษ เป็นกิจกรรมสำคัญที่กองลูกเสือสำรองควรจัดให้กับลูกเสือสำรอง และควรจัดหลังได้เรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ครบถ้วนแล้ว เพื่อเป็นการทดสอบบทเรียนทั้งหมดที่เรียนมาแล้ว สำหรับการประชุมกองครั้งพิเศษในหลักสูตรลูกเสือสำรองข้อสะอาดครั้งนี้ เป็นการประยุกต์นำวิธีการจากกิจกรรมวอร์คแรลลี การเข้าฐานปฏิบัติกิจกรรม การประชุมกองครั้งพิเศษของหลักสูตรการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรอง ชั้นความรู้ขั้นสูง มาบูรณาการเป็นรูปแบบเฉพาะสำหรับลูกเสือสำรองข้อสะอาด

การเตรียมการ

๑. วิทยากรนัดหมายให้แต่ละหมู่สี ประดิษฐ์/พับกระดาษ ให้เป็นรูปพาหนะตามที่หมู่ตัวเองจับสลากได้ เช่น เรือ รถจักรยาน เครื่องบิน รถยนต์ เครื่องร่อน
๒. แต่งกายให้เหมาะสมกับการเดินทางของหมู่ตนเอง เช่น จับสลากได้การเดินทางทางเรือ ควรแต่งกายอย่างไร

การดำเนินการ

๑. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

๒. วิทยากรชี้แจงกับลูกเสือว่าต่อไปนี้จะนำลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรมสถานที่หนึ่ง ซึ่งลูกเสือจะต้องเดินทางด้วยพาหนะที่หมู่ตนเองจับสลากได้ ช่วงระหว่างการเดินทางต้องแสดงบทบาทสมมติให้เหมาะสมกับพาหนะที่เดินทาง แต่ละหมู่ประดิษฐ์/พับกระดาษ พาหนะของหมู่ตัวเอง เลือกคำที่ดีที่สุดหนึ่งคำสำหรับการเดินทาง ในขณะที่เดินทางลูกเสือจะต้องผ่านด่านต่าง ๆ ในการเดินทางครั้งนี้ มีสมาชิกในหมู่ลูกเสือ ๑ คน ประสบอุบัติเหตุขาข้างขวาหักเดินไม่ได้ ซึ่งเพื่อน ๆ จะต้องพาไปด้วยตลอดการเดินทาง และด่านต่าง ๆ ที่ลูกเสือต้องผ่าน มีดังนี้

พาหนะของหมู่เลือกคำที่ดีที่สุดหนึ่งคำสำหรับการเดินทาง

๒.๑ ด้านศุลกากร ซึ่งจะตรวจเครื่องแบบ ยานพาหนะ เชือก และแต่ละหมู่จะต้องกล่าววคติพจน์ของลูกเสือสำรอง ซึ่งจะเป็นรหัสในการผ่านด่านแต่ละด่าน

๒.๒ ขณะเดินทางให้แต่ละหมู่สี สังเกตเส้นทางการเดินซึ่งจะมีไหมพรมตามสีหมู่เป็นสัญลักษณ์ ให้แต่ละหมู่สีเก็บไหมพรมของหมู่สีตัวเองไปด้วย พร้อมเดินทางตามเส้นไหมพรม

แต่ละกลุ่มจะมีเส้นทางในการเดินทางแตกต่างกันไป ดังนี้

- หมู่สีที่ ๑ จะเดินทางไปยังสถานีที่ ๑ ต่อไปสถานีที่ ๒, ๓, ๔, ๕, ๖
- หมู่สีที่ ๒ จะเดินทางไปยังสถานีที่ ๒ ต่อไปสถานีที่ ๓, ๔, ๕, ๖, ๑
- หมู่สีที่ ๓ จะเดินทางไปยังสถานีที่ ๓ ต่อไปสถานีที่ ๔, ๕, ๖, ๑, ๒
- หมู่สีที่ ๔ จะเดินทางไปยังสถานีที่ ๔ ต่อไปสถานีที่ ๕, ๖, ๑, ๒, ๓

- หมู่ที่ ๕ จะเดินทางไปยังสถานีที่ ๕ ต่อไปสถานีที่ ๖, ๑, ๒, ๓, ๔
- หมู่ที่ ๖ จะเดินทางไปยังสถานีที่ ๖ ต่อไปสถานีที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕

เมื่อเดินทางถึงสถานีใด ให้ปฏิบัติกิจกรรมตามสถานีนั้นให้สำเร็จ ถึงจะเดินทางต่อได้ และเมื่อปฏิบัติงานครบทุกสถานี แต่ละหมู่จะต้องพาสมาชิกเดินทางไปรวมกันยังสถานีที่ ๗

๒.๓ สถานีที่ปฏิบัติกิจกรรม มี ๖ สถานี ดังนี้

สถานีที่ ๑ ฤๅษีตาไฟ (ทดสอบความซื่อสัตย์)

- เดินทางถึงสถานี พบฤๅษีตาไฟ แสดงรหัสการเข้าสถานีโดยการร้องเพลง “ความซื่อสัตย์” พร้อม ๆ กัน ๒ รอบ
- ฤๅษีตาไฟจะทดสอบลูกเสือเรื่องความซื่อสัตย์ โดยการให้เล่นเกมวิวัฒนาการ
- ก่อนออกจากสถานี ท่องคติพจน์ของลูกเสือสำรอง ๓ ครั้ง เดินทางตามไหมพรมตามสีของหมู่ตนเองไปยังสถานีต่อไป

สถานีที่ ๑ ฤๅษีตาไฟ

สถานีที่ ๒ นางฟ้า (ทดสอบจิตอาสา)

- เดินทางถึงสถานี พบนางฟ้า แสดงรหัสการเข้าสถานีโดยการท่องกฎของลูกเสือสำรองพร้อม ๆ กัน
- นางฟ้าแจ้งว่ามีอุบัติเหตุรถมอเตอร์ไซด์เฉี่ยวชน และมีผู้ได้รับบาดเจ็บต้องการความช่วยเหลือ
- สังเกตการณ์แก้ปัญหาของแต่ละหมู่
- ก่อนออกจากสถานี ท่องกฎของลูกเสือสำรองพร้อม ๆ กัน เดินทางตามไหมพรมตามสีของหมู่ตนเองไปยังสถานีต่อไป

สถานีที่ ๒ นางฟ้า

สถานที่ ๓ คุณตาหลงทาง (ทดสอบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่)

● เดินทางถึงสถานี พบคุณตาหลงทาง แสดงรหัสการเข้าสถานีโดยการท่องคำปฏิญาณของลูกเสือสำรองพร้อม ๆ กัน

- คุณตาที่หลงทางกลับบ้านไม่ได้เล่าเรื่องราวของตนเองให้ลูกเสือฟัง
- ลูกเสือระดมสมองหาวิธีช่วยเหลือคุณตากลับบ้าน ส่งตัวแทนออกมานำเสนอ
- สังเกตการณ์แก้ปัญหาของแต่ละหมู่
- ก่อนออกจากสถานี ท่องคำปฏิญาณของลูกเสือสำรองพร้อม ๆ กัน เดินทางตาม

ไหมพรมตามสีของหมู่ตนเองไปยังสถานีต่อไป

สถานที่ ๓ คุณตาหลงทาง

สถานที่ ๔ ตำรวจ (ทดสอบ การรู้จักเคารพกฎหมาย “กฎหมายเรื่องใกล้ตัว”)

- เดินทางถึงสถานี พบตำรวจ แสดงรหัสการเข้าสถานีโดยการร้องเพลง “หน้าที่เด็ก”

๒ รอบ

● ตำรวจแจ้งให้ลูกเสือทราบว่าในสถานีนี้ ให้ลูกเสือแยกข้อความว่าข้อความใดเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทย และคุณลักษณะพลเมืองไทยที่ดี ส่งตัวแทนออกมานำเสนอ

- ตำรวจกับลูกเสือ ร่วมตรวจสอบความถูกต้องของผลงาน
- ก่อนออกจากสถานี ร้องเพลงหน้าที่เด็ก ๒ รอบ เดินทางตามไหมพรมตามสีของ

หมู่ตนเองไปยังสถานีต่อไป

สถานที่ ๕ ชุปเปอร์แมนและจอมโจรตาเดียว (การรู้จักเคารพตนเองและผู้อื่น)

- เดินทางถึงสถานี พบซุปเปอร์แมน แสดงรหัสการเข้าสถานีโดยการท่องคติพจน์

๓ ครั้ง พร้อม ๆ กัน

● จอมโจรตาเดียวจับตัวลูกเสือคนหนึ่งเป็นตัวประกันแล้วเริ่มทรมาน ตัวประกันซุปเปอร์แมนเจรจากับจอมโจรตาเดียวหาวิธีแลกตัวประกันกลับคืน จอมโจรตาเดียวให้ลูกเสือแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย กลุ่มหนึ่งทำหน้าที่แสดงท่าทางตามสถานการณ์ที่จอมโจรตาเดียวกำหนด อีกกลุ่มทำหน้าที่ทาสให้ถูกต้อง จอมโจรตาเดียวถึงจะปล่อยตัวประกัน

● ก่อนออกจากสถานี ท่องคติพจน์ ๓ ครั้ง พร้อม ๆ กัน เดินทางตามไหมพรมตามสีของหมู่ตนเองไปยังสถานีต่อไป

สถานที่ ๕ ซุปเปอร์แมนและจอมโจรตาเดียว

สถานที่ ๖ เมาคลี

- เดินทางถึงสถานี พบเมาคลี แสดงรหัสการเข้าสถานีโดยการผูกเงื่อนลูกเสือสำรองที่เคยเรียนมา หมู่ละอย่างน้อย ๑ เงื่อน
- เมาคลีแจ้งกับลูกเสือว่าการจะดำรงชีพอยู่ในป่า ซึ่งจะต้องมีอุปสรรคมากมาย ลูกเสือต้องมีเพื่อนที่รักและไว้วางใจได้ ให้ลูกเสือจับคู่กับเพื่อนที่ไว้วางใจที่สุด ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อนรักเพื่อนเลิฟ
- เมาคลีกับลูกเสือสรุปสิ่งที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม
- ก่อนออกจากสถานี ทดสอบการผูกเงื่อนลูกเสือสำรองที่เคยเรียนมา หมู่ละอย่างน้อย ๑ เงื่อน เดินทางตามไหมพรมตามสีของหมู่ตนเองไปยังสถานีต่อไป

สถานที่ ๖ เมาคลี

สถานที่ ๗ อาเคล่า

- เป็นสถานีรวมที่ทุกหมู่หลังจากปฏิบัติกิจกรรมครบทั้ง ๖ สถานี จะมารวมกัน ซึ่งสถานีนี้ จะพบกับอาเคล่าและก๊อนหินศักดิ์สิทธิ์
- ให้ลูกเสือตั้งแถวรัศมี ยืนต่อหน้าอาเคล่าและก๊อนหินศักดิ์สิทธิ์ ให้นายหมู่ทุกหมู่ใช้มือซ้ายสัมผัสผัดก๊อนหิน มือขวาวางทาบที่อกซ้ายใกล้หัวใจ สมาชิกคนอื่นใช้มือซ้ายจับไหล่คนข้างหน้า มือขวาวางทาบที่อกซ้ายใกล้หัวใจเช่นเดียวกัน
- อาเคล่าปลุกฝังเรื่องของความซื่อสัตย์ และนำกล่าวนาคำมั่นสัญญา ดังนี้

ข้าพเจ้าลูกเสื่อสำรองขอสะอาด ขอให้คำมั่นสัญญาต่อทั้ง ๓ สถาบันว่า
ข้อ ๑. ข้าพเจ้าจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
ข้อ ๒. ข้าพเจ้าจะป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่ให้เกิดขึ้นในครอบครัวและ
โรงเรียนตลอดไป
ข้อ ๓. ข้าพเจ้าจะเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเป็นคนซื่อสัตย์ตลอดไป

สถานที่ที่ ๗ อาเคล่า

การปิดประชุมกอง

สรุปกิจกรรม

๑. เสร็จกิจกรรม ให้แต่ละหมู่ส่งตัวแทนสรุปกิจกรรมในหัวข้อ ต่อไปนี้

๑.๑ สถานที่ที่หมู่ของลูกเสือมีปัญหา/ประทับใจมากที่สุด

๑.๒ ในการเดินทางตามไหมพรมให้ข้อคิดเรื่องใดบ้าง สรรพไหมพรมของแต่ละหมู่ว่ามีไหมพรมของหมู่อื่นติดมาบ้างหรือไม่

๑.๓ จากสถานที่ที่กำหนดให้มีสมาชิก ๑ คน ประสบอุบัติเหตุขาหัก แต่ละกลุ่มมีวิธีดำเนินการอย่างไรในตลอดการเดินทาง บุคคลที่ประสบอุบัติเหตุรู้สึกอย่างไรที่ต้องเป็นภาระให้กับเพื่อน ๆ และเพื่อน ๆ รู้สึกอย่างไรที่ต้องนำเขาไปด้วย

๑.๔ ลูกเสือจะนำกิจกรรมนี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

พิธีปิดประชุมกอง (เวลา ๑๐ นาที)

- นัดหมาย
- ตรวจสอบเครื่องแต่งกาย
- แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก

ขั้นประเมินผล

๑. ประเมินผลงานจากการปฏิบัติงานในสถานที่

๒. สังเกตการปฏิบัติงานของแต่ละหมู่

สื่อการสอน

๑. ใบความรู้ที่ ๑ พิธีเปิด - ประชุมกอง

๒. ใบความรู้ที่ ๒ การพับเรือ

๓. ใบความรู้ที่ ๓ เกมแชร์คานตะครุบเหยื่อ

๔. ใบความรู้ที่ ๔ การฝึกอบรมโดยระบบฐานและวิธีการปฏิบัติ

๕. ใบงานที่ ๑ - ๖

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม และผลการปฏิบัติงานในแต่ละสถานที่

๒. เครื่องมือวัดผล : แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

๒.๑ แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม

๒.๒ แบบประเมินใบงานกิจกรรมที่ ๑ - ๖

๓. เกณฑ์การประเมิน : มีผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ใบความรู้ที่ ๑

การเปิด - ปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง

พิธีการ : แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น - สวดมนต์ - สงบนิ่ง - ตรวจ - แยก

๑. **แกรนด์ฮาวล์** ผู้กำกับยืนหน้าเสาธง ห่างจากเสาธง ๓ ก้าว เรียกลูกเสือทำแกรนด์ฮาวล์ มีธงผู้กำกับยืนอยู่ด้านหลังผู้กำกับ และนอนกวางกลม (ศึกษาวิธีทำแกรนด์ฮาวล์ในหน้าถัดไป) หลังจากทำแกรนด์ฮาวล์ลูกเสือทุกคนอยู่ในท่าตรง

๒. **ชักธงขึ้น** ให้จัดลูกเสือที่เป็นหมู่บริการหรือทำหน้าที่หมู่บริการ ๒ คน เป็นผู้ชักธง คือ ให้เดินเข้าไปห่างจากเสาธงประมาณ ๓ ก้าว ทั้งสองแสดงความเคารพ แล้วคนหนึ่งก้าวไปข้างหน้า ๒ ก้าว เพื่อแกะเชือกธง แล้วถอยหลังกลับมาที่เดิม ผู้กำกับออกคำสั่ง “**แฟ็ก - วันทยหัตถ์**” ลูกเสือในวงกลมทั้งหมดทำวันทยหัตถ์พร้อมกัน รวมทั้งผู้กำกับและรองผู้กำกับอื่น ๆ ทำวันทยหัตถ์ ๓ นิ้ว หมู่บริการนำร้องเพลงชาติ สองคนช่วยกันชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา พอธงชาติขึ้นยอดเสาแล้วคนหนึ่งเดินเข้าไปผูกเชือกธง อีกคนหนึ่งยืนอยู่ในท่าตรง (ไม่ต้องทำวันทยหัตถ์) เมื่อผูกเชือกเรียบร้อยแล้วให้ถอยหลัง ๒ ก้าว มาหาคนที่กำลังยืนรออยู่ ทั้งสองคนทำวันทยหัตถ์ ลดมือลง (ขณะแถวในวงกลม ทุกคนยังอยู่ในท่าวันทยหัตถ์) แล้วทำวันทยหัตถ์เหมือนลูกเสือในแถวผู้กำกับและผู้บังคับบัญชาลูกเสืออื่น ๆ ให้ลดมือลงพร้อมกับลูกเสือสองคนที่ชักธง (ก่อนวิ่งกลับไปเข้าที่)

๓. **สวดมนต์** พอลดมือลงแล้ว ทุกคนอยู่ในท่าตรงแล้วถอดหมวก เตรียมตัวสวดมนต์ หมู่บริการนำสวดมนต์

๔. **สงบนิ่ง** เมื่อสวดมนต์จบแล้ว ทุกคนสงบนิ่ง

๕. **ตรวจ** การตรวจในตอนนี้จะตรวจอะไรก็ได้ เช่น เครื่องแบบ เล็บ ฟัน ความสะอาดอื่น ๆ (ผู้กำกับเป็นผู้สั่งก่อนจะตรวจอะไร) แต่การตรวจในตอนปิดนั้น ให้ตรวจเครื่องแบบอย่างเดียว เพราะเหตุว่าลูกเสือเรียนมาเป็นเวลานานแล้ว เครื่องแต่งกายย่อมไม่เรียบร้อยและจะต้องแต่งเครื่องแบบกลับบ้าน ผ่านที่ชุมชนหลายแห่ง ถ้าไม่เรียบร้อยอาจนำความเสื่อมเสียมาสู่กองลูกเสือของตนได้

วิธีตรวจ

ตามปกติผู้กำกับจะให้รองผู้กำกับเป็นผู้ตรวจ แต่บางกรณีรองผู้กำกับไม่อยู่หรือมีน้อย ผู้กำกับจะให้นายหมู่ตรวจแทนก็ได้ ถ้ารองผู้กำกับตรวจ รองผู้กำกับที่จะไปตรวจนั้นต้องทำความเคารพ (วันทยหัตถ์) ผู้กำกับเสียก่อน แล้วจึงไปตรวจหมู่ลูกเสือ พอไปถึงหน้าลูกเสือที่จะรับตรวจ นายหมู่สั่งลูกเสือในหมู่ของตนว่า “หมู่สี.....ตรง” ลูกเสือทุกคนยืนตรง นายหมู่คนเดียวทำวันทยหัตถ์ แล้วลดมือลงก้าวไปข้างหน้า ๑ ก้าว ทำวันทยหัตถ์แล้วรายงานว่า “หมู่สี.....พร้อมที่จะรับการตรวจแล้ว (ครับ)”

เมื่อรายงานจบ ลดมือลงถอยหลังเข้าที่เดิม ผู้ตรวจจะตรวจตัวนายหมู่ก่อน แล้วจึงตรวจลูกหมู่ต่อไป ขณะที่ตรวจลูกหมู่นั้นให้นายหมู่ตามไปด้วย เพื่อที่จะได้ทราบถึงข้อบกพร่องของลูกหมู่ เมื่อตรวจครบทุกคนแล้วให้นายหมู่กลับเข้าที่ ทำวันทยหัตถ์พร้อมกล่าวขอบคุณผู้ตรวจ จากนั้นนายหมู่จึงสั่งลูกหมู่พัก รองผู้กำกับที่ไปตรวจ รายงานผลการตรวจให้ผู้กำกับทราบ คนไหนตรวจเสร็จก่อนก็ให้รายงานก่อนโดยไม่ต้องรอกัน ถ้านายหมู่ตรวจ เมื่อได้ยินคำสั่งผู้กำกับสั่งว่า “นายหมู่ตรวจ” ให้รองนายหมู่วิ่งอ้อมด้านหลังหมู่ของตนไปยืนแทนที่นายหมู่และทำหน้าที่เสมือนนายหมู่ ส่วนนายหมู่ให้ก้าวออกมาข้างหน้าแถวของตนและทำหน้าที่เสมือนรองผู้กำกับ (วิธีตรวจก็เช่นเดียวกับรองผู้กำกับตรวจ) และเมื่อตรวจเสร็จแล้ว ให้ยืนรออยู่ก่อน จนเห็นว่าทุกหมู่ตรวจเรียบร้อยแล้ว จึงวิ่งเข้าแถวหน้ากระดานหน้าผู้กำกับ (นายหมู่บริการอยู่หัวแถว) เพื่อรายงานผลการตรวจ การรายงานให้ก้าวออกไปข้างหน้า ๑ ก้าว พร้อมกับทำวันทยหัตถ์ แล้วรายงานการตรวจ เสร็จแล้วลดมือลงถอยเข้าที่จนครบทุกคน แล้วผู้กำกับจึงสั่งเข้าที่

๖. นัดหมายและแยก ผู้กำกับนัดหมายลูกเสือที่จะต้องปฏิบัติกิจกรรมต่อไป แล้วจึงออกคำสั่ง “แพ็ก - แยก” ให้ลูกเสือทุกคนทำวาทันแล้วแยกย้ายกันไป

การทำแกรนด์ฮาวล์

การปิดประชุมกอง

พิธีการ : แกรนด์ฮาวล์ - ตรวจ - ชักธงลง - เลิก

๑. แกรนด์ฮาวล์ ปฏิบัติเช่นเดียวตอนเปิดประชุมกอง

๒. ชักธงลง ปฏิบัติเช่นเดียวกับตอนเปิดประชุมกอง แต่ไม่ต้องร้องเพลงชาติ และไม่ต้องเป่านกหวีด

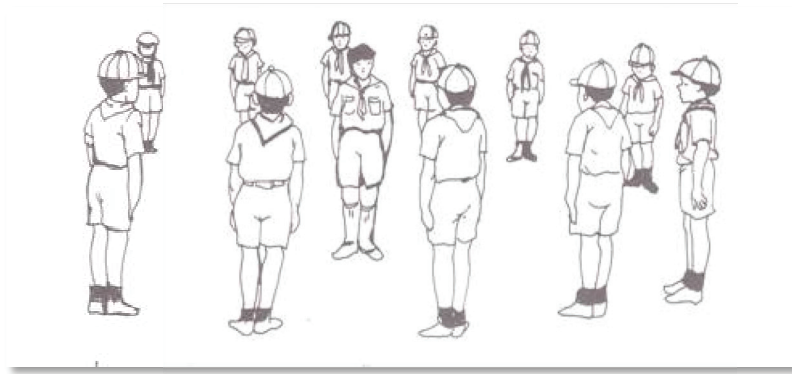
๓. เลิก เมื่อชักธงลงแล้ว ผู้ชักธงทำวันทยหัตถ์ กลับเข้าที่เรียบร้อยแล้ว ผู้กำกับสั่ง “มือลง” หลังจากนั้น ผู้กำกับสั่ง “แพ็ก - เลิก” ลูกเสือทุกคนทำวันทยหัตถ์ต่อผู้กำกับ (ผู้กำกับทำวันทยหัตถ์ตอบ) แล้วทำวาทัน แยกย้ายกันกลับได้

การทำแกรนด์ฮาวล์

๑. ผู้กำกับเรียกลูกเสือ “แพ็ก แพ็ก แพ็ก” (ครั้งที่ ๓ ออกเสียงหนัก) พร้อมทำสัญญาณมือเรียกแถว วงกลม (แกว่งมือรอบตัว ๓ - ๔ ครั้ง) ลูกเสือร้องรับ “แพ็ก” พร้อมกัน แล้ววิ่งมาเข้าแถวรูปวงกลมรอบผู้กำกับ นายหมู่บริการยืนตรงหน้าผู้กำกับ

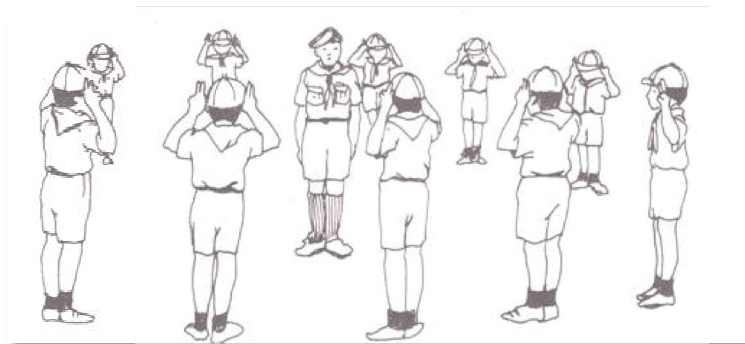
๒. ขยายแถว โดยผู้กำกับผายมือออกด้านข้างเล็กน้อย ลูกเสือจับมือกันขยายแถวเป็นวงกลมใหญ่ แขนตึง ผู้กำกับเอามือลง เมื่อลูกเสือจัดแถวเรียบร้อยแล้วให้เอามือลงแนบลำตัว

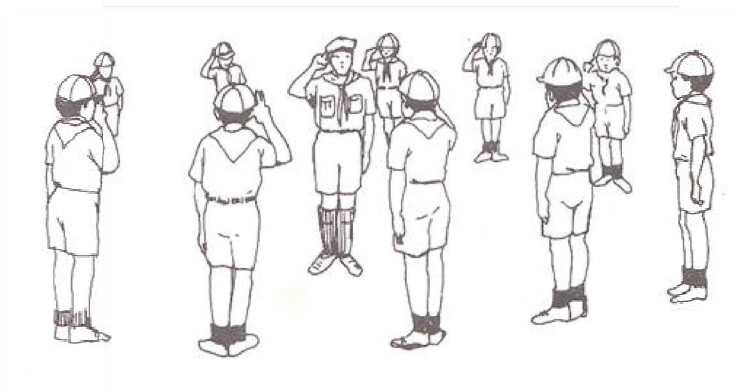
๓. ผู้กำกับลูกเสือตรวจดูเห็นว่าวงกลมเรียบร้อยดีแล้ว ให้กางแขนออกไปข้าง ๆ เสมอไหล่ขนานกับพื้น นิ้วทั้ง ๕ ชิดกัน ฝ่ามือแบหงายแล้วพลิกฝ่ามือคว่ำลงและงอข้อมือ เป็นสัญญาณให้ลูกเสือนั่งลง ลูกเสือสำรวจทุกคน นั่งลงทันที ให้นั่งลงบนส้นเท้าทั้งสอง แขนทั้งสองเหยียดตรงอยู่ระหว่างเข่า มือทั้งสองห่างกันพอควร แบะเข่า ออกเล็กน้อย นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสองมือเหยียดชิดกันและแตะพื้น นิ้วอื่น ๆ งอไว้ในอุ้งมือ (คือนิ้วหัวแม่มือกด นิ้วนางกับนิ้วก้อย)

๔. ผู้กำกับลูกเสือพลิกฝ่ามือทั้งสองหงายขึ้น เป็นสัญญาณให้ลูกเสือร้อง ลูกเสือสำรองทุกคนแหงนหน้า ร้องขึ้นพร้อมกันว่า “อา - เค - ลา เรา - จะ - ทำดี - ที่ - สุด” พอขาดคำว่า “สุด” ให้ลูกเสือทุกคนกระโดด ยืนขึ้น เท้าทั้งสองชิดติดกัน พร้อมกับยกมือทั้งสองที่อยู่ในท่านั่งไปไว้เหนือหูและชิดหู

๕. นายหมู่ลูกเสือซึ่งทำหน้าที่เป็นหมู่บริการในวันนั้น (ที่หันหน้าตรงกับผู้กำกับ) จะร้องขึ้นว่า “จงทำดี - จงทำดี - จงทำดี” การร้องให้หันไปทางซ้าย ก่อนตรงหน้า - ขวา ทีละครั้ง (เวลาร้องไม่ต้องผงกศีรษะ) เมื่อสิ้น คำที่สามแล้ว ให้ลูกเสือทุกคนลดมือซ้ายมาแนบลำตัวอย่างว่องไว ส่วนมือขวาลดลงมาทำท่าวันทยหัตถ์ แล้วร้องขึ้นพร้อมกันว่า “เราจะทำดี - จะทำดี - จะทำดี” ขณะที่ลูกเสือกล่าว ให้ผู้กำกับทำวันทยหัตถ์ตามแบบ ลูกเสือสำรอง (สองนิ้ว) เป็นการรับการเคารพของลูกเสือ และอาจจะกล่าวคำขอบใจหรือคำอื่นใดที่สั้น ๆ ก็ได้ ร้องผู้กำกับอื่น ๆ ที่อยู่นอกวงกลมอยู่ในท่าตรง เสร็จแล้วผู้กำกับและลูกเสือลดมือลงอยู่ในท่าตรง ผู้กำกับสั่งให้ ลูกเสือปฏิบัติกิจกรรมต่อไป

ใบความรู้ที่ ๒ การพับเรือ

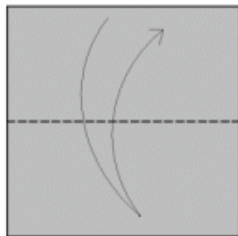
อุปกรณ์

กระดาษสีเหลื่อมพื้นผ้า ๑ แผ่น

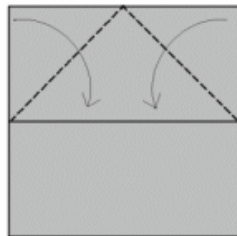
วิธีทำ

๑. พับครึ่งกระดาษสีเหลื่อมพื้นผ้า ทางด้านยาว
๒. พับครึ่งอีกครั้งเพื่อเป็นแนวในการพับสามเหลี่ยม ตรงมุมให้ลงมาชนกัน ทั้ง ๒ ด้าน
๓. พับฐานที่เหลือของกระดาษขึ้นมาให้ชนกันพอดี สลับ ๒ ด้าน
๔. คลี่กระดาษด้านล่างออก เพื่อที่จะพับเป็นรูปสี่เหลียม พับด้านล่างขึ้น
๕. ดึงปีกออก จะได้เรือกระดาษสวย ๆ ๑ ลำ

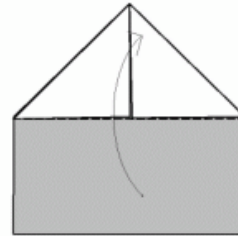
1.

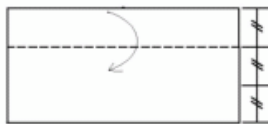
2.

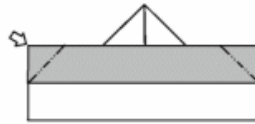
3.

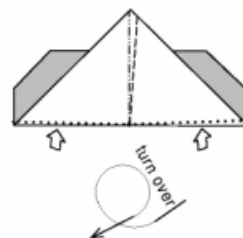
4. First layer only.

5. Inside reverse

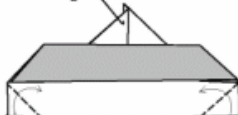

6. Slightly move the bottom edge while pleating the middle

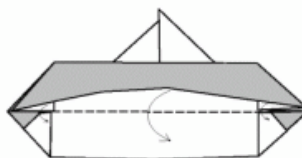

7. Hide right edge of left triangle between layers of right triangle

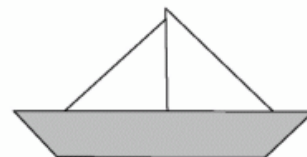
Hide it between layers on the right

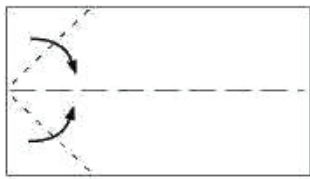

8. Enlarged; Slightly open the 1st layer and wrap the whole bottom. Both ends will be locked in place. Bottom edge goes into the opened pocket.

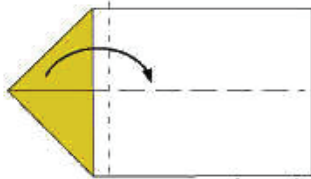

9. Finished. Make sure hull ends are sealed and both sides look the same

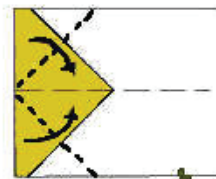

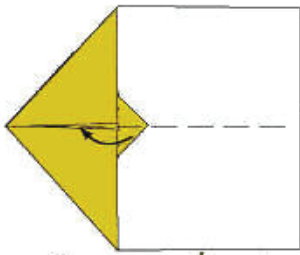
1 หักพับตามเส้นไข่ปลา
ให้ลงมาประกบกันตรงกลาง

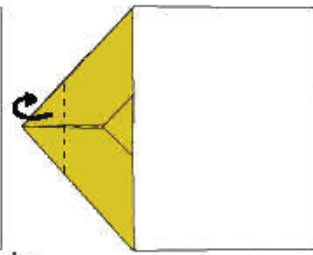
2 พับลงมาเหลือมุมที่ได้
ลงมาอีกครึ่งเส้นไข่ปลา

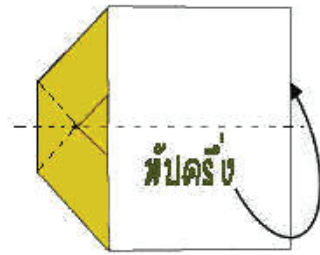
3 พับหักมุมทั้งสอง
ลงมาตรงกลาง

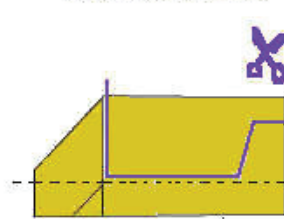
4 พับลงมาเหลือมุมเล็กที่เห็น
ตลอดทั้งด้านบน

5 จากขอบแหลม
พับลงตามเส้นไข่ปลา

6 กลับด้านแล้ว
พับครึ่ง

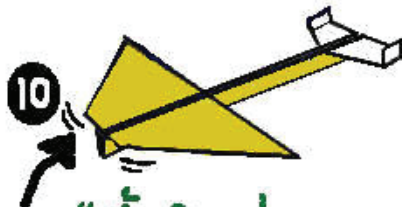
7 ตัดรูปร่างตามแบบ
หรือจะเปลี่ยนดัดแปลง
รูปร่างก็ได้

8 หักพับด้านหลัง
หนึ่ง ค.ม. ทำที่จับ

9 พลาจตรงยาว
พับหักตามเส้น
ไข่ปลา

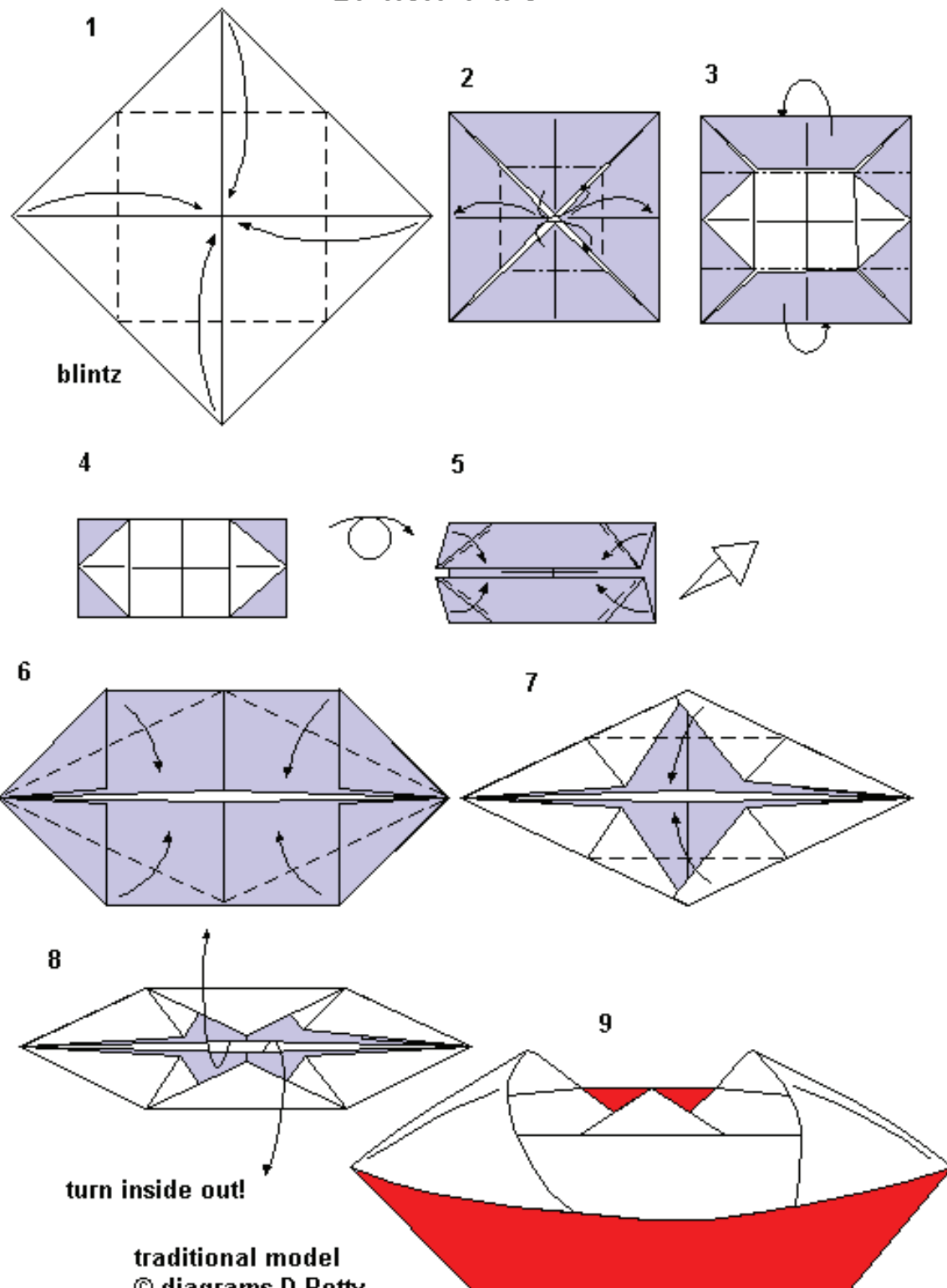

10 ดัดปีกตรงหัวขึ้นนิดหน่อย

เสร็จแล้ว.....

เครื่องบิน....

SAMPAN

ใบความรู้ที่ ๓ เกมแชร์คานตะครุบเหยื่อ

วิธีเล่นเกม

๑. แบ่งลูกเสือสำรองออกเป็น ๒ แถว แถวละเท่า ๆ กัน โดยให้แถวหนึ่งเป็นหมาป่า (เหยื่อ) และให้อีกแถวหนึ่งเป็นเสือโคร่ง (แชร์คาน)
๒. ให้ทั้งสองแถวหันหน้าเข้าหากัน ห่างกันประมาณ ๑ เมตร มีเส้นกั้นแดน
๓. ให้ทุกคนนั่งลง หมาป่านั่งลงในท่าที่พร้อมจะวิ่งหนี เสือให้นั่งในท่าที่เตรียมจะตะครุบ
๔. เมื่อได้ยินสัญญาณให้เริ่ม ให้ฝ่ายเสือกระโดดตะครุบหมาป่า ส่วนหมาป่าต้องรีบกระโดดหนี
๕. ถ้าหมาป่ากระโดดหนีไม่ทันและถูกเสือตะครุบ จะถือว่าตายต้องออกจากการเล่น
๖. เมื่อถึงเวลาเปลี่ยนให้แถวทั้งสองสลับกันเป็นเสือโคร่งและหมาป่า เล่นกันต่อไปจนหมดเวลา แถวใดเหลืออยู่น้อยที่สุดเป็นฝ่ายแพ้

เสือโคร่ง (แชร์คาน)

หมาป่า

ใบความรู้ที่ ๔

การฝึกอบรมโดยระบบฐานและวิธีการปฏิบัติ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้อย่างทั่วถึงในเวลาจำกัด และปฏิบัติในการเข้าเรียนเป็นฐานอย่างถูกต้อง

ระบบฐาน

ระบบฐานเป็นวิธีการให้ความรู้โดยตรง ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ คือ

๑. เข้าใจปัญหาและเนื้อหาวิชาได้ดี
๒. ซักถามหรืออภิปรายได้อย่างอิสระ
๓. ได้รับการถ่ายทอดความรู้และเกิดทักษะอย่างทั่วถึง

การปฏิบัติเกี่ยวกับระบบฐาน

๑. จัดเนื้อหาวิชาให้เหมาะสม
๒. วิทยากรประจำฐานต้องมีความรู้และมีการเตรียมการล่วงหน้า
๓. เครื่องมือ อุปกรณ์ต้องพร้อมในสภาพใ้ใช้ได้ดี
๔. แต่ละฐานต้องเหมาะสมทั้งระยะทาง เวลา และสถานที่

วิธีการเข้าฐาน

ให้สมาชิกแต่ละหมู่ได้หมุนเวียนไปได้ทุกฐาน ๆ ละ ๑ หมู่ หรือ ๒ หมู่

๑. เมื่อนายหมู่ นำหมู่มาเข้าฐานและเข้าแถวหน้าวิทยากรผู้ประจำฐานเรียบร้อยแล้ว (ยืนห่างจากผู้กำกับ ๓ ก้าว) นายหมู่สั่ง “หมู่สี่.....ตรง” นายหมู่ทำวันทยหัตถ์ (แบบลูกเสือสำรอง) แล้วลดมือลง ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า ๑ ก้าว ก้าวเท้าขวาชิด ทำวันทยหัตถ์ แล้วรายงาน “หมู่สี่.....พร้อมที่จะรับการฝึกอบรมแล้วครับ/ค่ะ” เสร็จแล้วถอยหลังเข้าที่เดิมทำวันทยหัตถ์ ลดมือลงและสั่ง “ตามระเบียบ พัก”

๒. วิทยากรประจำฐานนัดหมายเรื่องที่จะฝึกอบรมแล้วสั่ง “หมู่สี่.....ตรง” “แยก” วิทยากรประจำฐานนัดหมายเรื่องที่จะฝึกอบรมแล้วสั่ง “หมู่สี่... ตรง” “แยก” เริ่มฝึกอบรมในฐานตามคำแนะนำของวิทยากรประจำฐาน

๓. เมื่อได้ยินสัญญาณนกหวีดหมดเวลา ๑ ครั้ง ให้ทุกคนเข้าแถวให้เรียบร้อย และเมื่อได้ยินสัญญาณนกหวีด ๒ ครั้ง ให้นายหมู่สั่ง “หมู่สี่.....ตรง” นายหมู่ทำวันทยหัตถ์ (แบบลูกเสือสำรอง) และกล่าวขอบคุณวิทยากรประจำฐานด้วยคำว่า “หมู่สี่.....ขอขอบคุณครับ/ค่ะ” (นายหมู่ยืนอยู่ที่เดิมไม่ต้องก้าวออกไปข้างหน้า) ลดมือลง แล้วสั่ง “ขวา - หัน” “ตามข้าพเจ้า” แล้วเดินไปเข้าฐานต่อไป

หมายเหตุ

๑. ในกรณีที่เข้าฐานมากกว่าหนึ่งหมู่ให้มีการรายงานทุกหมู่
๒. วิทยากรประจำฐานรับความเคารพด้วยการทำวันทยหัตถ์ตอบ จนกระทั่งนายหมู่กลับเข้าที่ ลดมือลงจากการทำวันทยหัตถ์

ใบงานกิจกรรมที่ ๑

สถานที่ ๑ ฤๅษีตาไฟ (ทดสอบความซื่อสัตย์) ปฏิบัติงานภายในเวลา ๑๐ นาที

ดำเนินการ ดังนี้

๑. เดินทางถึงสถานที่ พบฤๅษีตาไฟ แสดงรหัสการเข้าสถานที่โดยการร้องเพลง “ความซื่อสัตย์” พร้อม ๆ กัน ๒ รอบ
๒. ฤๅษีตาไฟจะทดสอบลูกเสือเรื่องความซื่อสัตย์ โดยการให้เล่นเกมวิวัฒนาการ

เกมวิวัฒนาการ/วิธีการเล่น

- เริ่มการเล่นให้ผู้เล่นทุกคนเป็นแมลงหริ เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่ม ให้แมลงหริทุกตัวทำท่าบินพร้อม ออกเสียงหริ ๆ ไปหาคู่ เมื่อเจอคู่ ให้เป่าหยิงฉุบหาผู้ชนะ แมลงหริตัวใดชนะจะกลายร่างไปเป็นเปิด แต่ถ้าแพ้จะเป็นแมลงหริเช่นเดิม แมลงหริต้องไปหาพวกแมลงหริด้วยกัน เป่าหยิงฉุบต่อไป
- ผู้ที่ชนะเป็นเปิด ให้แสดงท่าทางเปิดพร้อมร้องก๊าบ ๆ เมื่อเจอเปิดด้วยกันให้เป่าหยิงฉุบ ถ้าแพ้เป็นเปิดเหมือนเดิม ถ้าชนะจะกลายเป็นกระต่าย
- ผู้ที่ชนะเป็นกระต่าย ให้แสดงท่าทางการกระโดดแบบกระต่าย เมื่อเจอพวกเดียวกันให้เป่าหยิงฉุบ ถ้าชนะจะกลายเป็นลิง แพ้ก็ยังคงเป็นกระต่ายเหมือนเดิม
- ผู้ที่กลายเป็นลิง ให้แสดงท่าทางลิง ส่งเสียงเจี๊ยก ๆ ไปหาพวกลิงด้วยกัน ให้เป่าหยิงฉุบ ถ้าชนะจะกลับกลายเป็นมนุษย์ ถือเป็นผู้ชนะให้กลับนั่งที่เดิม
- เมื่อจบการแข่งขัน ผู้ที่ไม่ชนะใครเลยจะเป็นแมลงหริ เคยชนะ ๑ ครั้ง เป็นเปิด เคยชนะ ๒ ครั้ง เป็นกระต่าย เคยชนะมา ๓ ครั้ง เป็นลิง เคยชนะตลอดการแข่งขันเป็นมนุษย์ เมื่อเสร็จสิ้นการแข่งขัน จะต้องเหลือผู้เล่นเป็นแมลงหริ เปิด กระต่าย และลิง ชนิดละ ๑ ตัว
- ถ้าเป็นไปตามกติกา ฤๅษีตาไฟซึ่งมีตาวีเศษ นาบอกคนที่เหลืออยู่มาเป็นตัวอย่างในการสรุปเรื่องของความซื่อสัตย์ ยกย่องชมเชยบุคคลเหล่านั้น พร้อมฝากข้อคิดเรื่องของความซื่อสัตย์ให้ลูกเสือนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. ก่อนออกจากสถานที่ ท่องคติพจน์ของลูกเสือสำรอง ๓ ครั้ง เดินทางตามไหมพรมตามสีของหมูตนเองไปยังสถานที่ต่อไป

ฤๅษีตาไฟ

ใบงานกิจกรรมที่ ๒

สถานที่ที่ ๒ นางฟ้า (ทดสอบจิตอาสา) ปฏิบัติงานภายในเวลา ๑๐ นาที

ดำเนินการ ดังนี้

๑. เดินทางถึงสถานี พบนางฟ้า แสดงรหัสการเข้าสถานีโดยการทอกลูกเสื่อสำรองพร้อม ๆ กัน
๒. นางฟ้าแจ้งว่ามีอุบัติเหตุรถมอเตอร์ไซด์เฉี่ยวชน และมีผู้ได้รับบาดเจ็บ หัวแตก ขาหัก มีบาดแผลตามร่างกาย ต้องการความช่วยเหลือจากลูกเสื่อ ให้ลูกเสื่อตัดสินใจว่าจะช่วยเหลือหรือไม่ และจะช่วยเหลืออย่างไร ลงมือปฏิบัติจริง
๓. นางฟ้าสังเกตการณ์แก้ปัญหาของแต่ละหมู่
๔. นางฟ้ากับลูกเสื่อร่วมกันสรุปกิจกรรมในเรื่องจิตอาสาและฝากให้ลูกเสื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
๕. ก่อนออกจากสถานี ทอกลูกเสื่อสำรองพร้อม ๆ กัน เดินทางตามไหมพรมตามสีของหมูตนเองไปยังสถานีต่อไป

เดินทางตามไหมพรม

ใบงานกิจกรรมที่ ๓

สถานที่ ๓ คุณตาหลงทาง (ทดสอบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่) ปฏิบัติงานภายในเวลา ๑๐ นาที

ดำเนินการ ดังนี้

๑. เดินทางถึงสถานี พบคุณตาหลงทาง แสดงรหัสการเข้าสถานีโดยการท่องคำปฏิญาณของลูกเสือสำรองพร้อม ๆ กัน

๒. คุณตาที่หลงทางกลับบ้านไม่ได้ เล่าเรื่องราวของตนเองให้ลูกเสือฟัง ดังนี้

“คุณตาเป็นคนจังหวัดอุบลราชธานี มีลูก ๓ คน แต่ลูก ๆ ทั้งคุณตาให้อยู่คนเดียว คุณตาคิดถึงลูก ได้ข่าวว่าลูก ๆ ทำงานอยู่ในกรุงเทพฯ จึงนั่งรถไฟมากรุงเทพฯ เพื่อตามหาลูก โดยทิ้งคุณยายซึ่งป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวานไว้ที่อุบลราชธานี เมื่อมาถึงกรุงเทพฯ ไม่รู้จะไปตามหาลูกที่ไหน เงินหมดตอนนี้ไม่ได้กินข้าวมา ๒ วันแล้ว คุณตาขอร้องให้ลูกเสือช่วยหาทางส่งกลับบ้าน เพราะคิดถึงบ้านและเป็นห่วงคุณยาย”

๓. ให้ลูกเสือระดมสมองหาวิธีช่วยเหลือคุณตากลับบ้าน ส่งตัวแทนออกมานำเสนอ

๔. วิทยากรและลูกเสือร่วมกันสรุปกิจกรรม

๕. ก่อนออกจากสถานี ท่องคำปฏิญาณของลูกเสือสำรองพร้อม ๆ กัน เดินทางตามไหมพรมตามสีของหมุดตนเองไปยังสถานีต่อไป

ใบงานกิจกรรมที่ ๔

สถานที่ ๔ ตำรวจ (ทดสอบการรู้จักเคารพกฎหมาย “กฎหมายเรื่องใกล้ตัว”) ปฏิบัติงานภายในเวลา ๑๐ นาที
ดำเนินการ ดังนี้

๑. เดินทางถึงสถานี พบตำรวจ แสดงรหัสการเข้าสถานีโดยการร้องเพลง “หน้าที่เด็ก” ๒ รอบ

๒. คุณตำรวจแจ้งให้ลูกเสือทราบว่าในสถานีนี้ ให้ลูกเสือแยกข้อความระหว่างข้อความที่เป็นหน้าที่ของ
ประชาชนชาวไทย และคุณลักษณะพลเมืองไทยที่ดี กับข้อความที่ไม่ใช่หน้าที่ของประชาชนชาวไทย และ
คุณลักษณะพลเมืองไทยที่ไม่ดี

ข้อความมีดังนี้

สมชายหนีการเกณฑ์ทหาร	ฝนตกแต่สมพรไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง	ดำไปเสียภาษีที่ดิน
ผู้สมัครผู้ใหญ่บ้านมอบเงินให้สมัคร เพื่อไปลงคะแนนให้ตนเอง	แดงนำถ้วยฝักยาวไปแช่น้ำก่อนชั่งขาย เพื่อให้ได้น้ำหนัก	ออมเก็บขยะ ที่สวนสาธารณะ
แม่ขายลูกชิ้นทองเงินเกินแดง	แม่ของปามขายเงาะ ๑ กก. แต่ชั่งให้ลูกค้าไม่เต็ม ๑ กก.	
มีดยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญ	อ้อมทิ้งขยะลงคลอง	จิตไปทำบุญทุกวันพระ
แจ่งหยุดรถเมื่อเห็นสัญญาณไฟแดง	โต้งไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่เพื่อนส่วนใหญ่ตกลงกันไว้	
โต้งแต่งกายเลียนแบบดาราเกาหลี	ปูเดินขึ้นสะพานลอยเพื่อข้ามถนน	
กวางทำงานอำเภอ เขาไปทำงานช้ากลับบ้านเร็ว	บอลสงสารเพื่อน จึงให้เพื่อนลอกการบ้าน	
โชคเก็บเงินได้ ๑,๐๐๐ บาท และนำเงินที่เก็บได้ไปให้ทุนการศึกษา	แก้งอุทิศตนมาทำงานในวันหยุด	

๓. ตำรวจกับลูกเสือ ร่วมตรวจสอบความถูกต้องของผลงาน สรุปข้อคิดที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม

๔. ก่อนออกจากสถานี ร้องเพลงหน้าที่เด็ก ๒ รอบ เดินทางตามพรมตามสีของหมู่ตนเองไปยังสถานี

ต่อไป

ใบงานกิจกรรมที่ ๕

สถานีที่ ๕ ซูเปอร์แมนและจอมโจรตาเดียว (การรู้จักเคารพตนเองและผู้อื่น) ปฏิบัติงานภายในเวลา ๑๐ นาที
ดำเนินการ ดังนี้

๑. เดินทางถึงสถานี พบซูเปอร์แมน แสดงรหัสการเข้าสถานีโดยการท่องคติพจน์ ๓ ครั้ง พร้อม ๆ กัน
๒. จอมโจรตาเดียวจับตัวลูกเสือคนหนึ่งเป็นตัวประกันแล้วเริ่มทรมานตัวประกัน ซูเปอร์แมนเจรจากับจอมโจรตาเดียวเพื่อหาวิธีแลกตัวประกันกลับคืน จอมโจรตาเดียวให้ลูกเสือแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย กลุ่มหนึ่งทำหน้าที่แสดงท่าทางตามสถานการณ์ที่จอมโจรตาเดียวกำหนด อีกกลุ่มทำหน้าที่ท่ายให้ถูกต้อง ๘ ใน ๑๐ สถานการณ์ จอมโจรตาเดียวถึงจะปล่อยตัวประกัน

สถานการณ์ที่กำหนดให้

- เด็กเตะลูกสุนัข แม่มาห้ามและตีเด็ก
- น้องอนุบาลหกล้มพี่เข้าไปช่วยพาไปส่งครูอนุบาล
- นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหาร
- ลูกเสือจูงคนแก่ข้ามถนน
- เด็กแ้วน
- แม่ลูกกำลังใส่บาตรพระ
- โจรกำลังกระชากสร้อย
- เด็กลอกการบ้านเพื่อน
- นักเรียนแอบสูบบุหรี่
- นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ

๓. ซูเปอร์แมนกับลูกเสือร่วมกันสรุปกิจกรรม

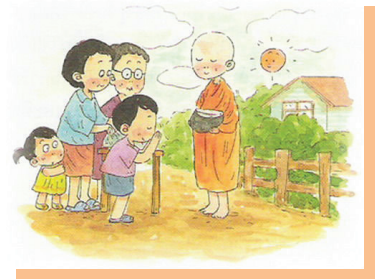
๔. ก่อนออกจากสถานี ท่องคติพจน์ ๓ ครั้ง พร้อม ๆ กัน เดินทางตามพรมตามสีของหมุดตนเองไปยังสถานีต่อไป

เด็กแ้วน

จูงคนแก่ข้ามถนน

แม่ลูกกำลังใส่บาตรพระ

ใบงานกิจกรรมที่ ๖

สถานที่ ๖ เมาคลี ปฏิบัติงานภายในเวลา ๑๐ นาที

ดำเนินการ ดังนี้

๑. เดินทางถึงสถานี พบเมาคลี แสดงรหัสการเข้าสถานีโดยการผูกเงื่อนลูกเสือสำรองที่เคยเรียนมา หมู่ละอย่างน้อย ๑ เงื่อน

๒. เมาคลีแจ้กับลูกเสือว่าการจะดำรงชีพอยู่ในป่าจะต้องมีอุปสรรคมากมาย ลูกเสือต้องมีเพื่อนที่รักและไว้วางใจได้ ให้ลูกเสือจับคู่กับเพื่อนที่ไว้วางใจที่สุด ปฏิบัติกิจกรรม เพื่อนรักเพื่อนเลิฟ

กิจกรรม เพื่อนรักเพื่อนเลิฟ

วิธีดำเนินการ

๑. ให้ลูกเสือจับคู่กับเพื่อนที่เราไว้วางใจที่สุดไปยืนในจุดที่กำหนดให้ นัดหมายคนหนึ่งเป็นหุ่นยนต์ อีกคนหนึ่งเป็นบังคับหุ่นยนต์ ทั้ง ๒ คน ห้ามใช้เสียงในการสื่อสาร

๒. เริ่มกิจกรรม หุ่นยนต์ปิดตาด้วย คนบังคับยืนข้างหลังหุ่นยนต์ ใช้มือส่งสัญญาณให้หุ่นยนต์เคลื่อนที่ไปตามช่องทาง ซึ่งถูกขึงด้วยเชือกสองเส้น กว้างประมาณ ๑ เมตร ระยะทางยาว ๑๐ - ๑๕ เมตร สูงประมาณ ๑ เมตร ผู้บังคับหุ่นยนต์ต้องพาหุ่นยนต์จากจุดเริ่มต้นไปยังจุดท้าย โดยให้หุ่นยนต์สัมผัสเชือกน้อยที่สุดหรือไม่สัมผัสเลย

๓. เมาคลีและลูกเสือร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมในหัวข้อ “อุปสรรคปัญหา” “การให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน” “การดูแลซึ่งกันและกัน”

๔. ก่อนออกจากสถานี ทดสอบการผูกเงื่อนลูกเสือสำรองที่เคยเรียนมา หมู่ละอย่างน้อย ๑ เงื่อน

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม

ชื่อวิชา ลูกเสือสำรองข้อสะอาดกับการประชุมกองครั้งพิเศษ
หมู่.....

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	๔	๓	๒	๑
๑. การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในกลุ่ม				
๒. การวางแผนการทำงานร่วมกัน				
๓. การให้ความร่วมมือของสมาชิก				
๔. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการแสดงความคิดเห็น				
๕. การแก้ปัญหาภายในกลุ่ม				
รวม (ผลรวมทุกข้อ)				
รวมเฉลี่ย				

ค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินผลการบริหารโครงการ (คะแนนผลรวม ÷ ๕) =

คะแนนเฉลี่ย ๓.๐๐ - ๔.๐๐ แสดงว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับ ดี

คะแนนเฉลี่ย ๒.๐๐ - ๒.๙๙ แสดงว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับ พอใช้

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๙๙ แสดงว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปรับปรุง

สรุปผลการประเมินกิจกรรม

☐ ระดับดี

☐ ระดับพอใช้

☐ ระดับปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ใบบันทึกคะแนนในฐานกิจกรรม

หมู่ที่.....

หมายเลขประจำ สถานี	ลายเซ็นวิทยากร	คะแนนปฏิบัติกิจกรรม (๑๐ คะแนน)
๑		
๒		
๓		
๔		
๕		
รวม (๖๐ คะแนน)		

เกณฑ์การประเมิน

๕๑ - ๖๐	คะแนน	ดีมาก
๔๑ - ๕๐	คะแนน	ดี
๓๑ - ๔๐	คะแนน	ปานกลาง
๐ - ๓๐	คะแนน	ต้องปรับปรุง

เกณฑ์การตัดสิน

๓๑ - ๖๐	คะแนน	ผ่าน
ได้ต่ำกว่า ๓๐	คะแนน	ไม่ผ่าน

ส่วนที่ ๓

กิจกรรมเสนอแนะ

การประดับเครื่องหมายลูกเสือสำรองขอสะอาด
ตราสัญลักษณ์ลูกเสือขอสะอาด

ชื่อเครื่องหมาย “ลูกเสือขอสะอาด” ประดับที่อกเสื้อด้านขวาเหนือกระเป๋

สัญลักษณ์ “ขอสะอาด” เป็นสัญลักษณ์ส่งเสริมคุณงามความดี ซึ่งได้รวบรวมทุกล้านมือชาวใสสะอาดของคนบนแผ่นดินไทย ทั้งในและนอกราชอาณาจักร โดยไม่จำกัดเพศ วัย เชื้อชาติ และศาสนาใด ๆ ทั้งสิ้น รวมเข้าไว้เป็นหนึ่งเดียวกัน ผูกด้วยโบว์สีธงชาติไทย แสดงถึงการรวมพลังไทยทำดีทุกคนเข้าไว้ด้วยกัน

สัญลักษณ์ “วงเชือกผูกเงื่อนพิรอด” หมายถึง ความสามัคคีและความเป็นพี่น้องกันของขบวนการลูกเสือโลก

สัญลักษณ์ “ลูกเสือ” ประกอบด้วย สัญลักษณ์ลูกเสือโลก คือ รูปเฟอ์เดอลีส (Fleur-de-lis) ประกอบกับรูปหน้าเสือ มีอักษรจารึกด้านล่างว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์”

พื้นสีขาว แสดงถึง ความบริสุทธิ์ ความซื่อสัตย์สุจริต

เชือกสีม่วง แสดงถึง ความเป็นผู้นำและการช่วยเหลือผู้อื่น และเป็นสีของวันที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันเสาร์

คำขวัญ “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” สื่อถึง ความภูมิใจในลูกเสือไทย มีจิตสำนึกในการทำความดี และความมีคุณธรรม จริยธรรมของลูกเสือ

แนวทางการจัดตั้งกองลูกเสือสำรองในสถานศึกษา

การจัดตั้งกองลูกเสือ - เนตรนารีในสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีในสถานศึกษาตามหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนด ควรดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษ พ.ศ. ๒๕๐๙ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือ ควรสำรวจข้อมูลลูกเสือ - เนตรนารี และดำเนินการดังนี้

๑. รับสมัครนักเรียนและรวบรวมจำนวนลูกเสือ - เนตรนารี แต่ละประเภทแล้วเขียนใบสมัครเข้าเป็นลูกเสือ (ใช้แบบ ลส.๓) ดังนี้

๑.๑ กองลูกเสือสำรอง หมายถึง นักเรียนชายที่เรียนระดับช่วงชั้นที่ ๑ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ให้มีจำนวน ๒ - ๖ หมู่ หมู่หนึ่งมีลูกเสือ ๔ - ๖ คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ด้วย (ข้อบังคับฯ พ.ศ. ๒๕๐๙ ข้อ ๗๒) กองลูกเสือสำรองมีลูกเสือตั้งแต่ ๘ - ๓๖ คน (ข้อบังคับฯ พ.ศ. ๒๕๐๘ ข้อ ๖)

๑.๒ กองเนตรนารีสำรอง หมายถึง นักเรียนหญิงที่เรียนระดับช่วงชั้นที่ ๑ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ให้มีจำนวน ๒ - ๖ หมู่ หมู่หนึ่งมีเนตรนารี ๔ - ๖ คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ด้วย (ข้อบังคับฯ พ.ศ. ๒๕๐๙ ข้อ ๗๒) กองเนตรนารีสำรองมีเนตรนารีตั้งแต่ ๘ - ๓๖ คน

๑.๓ กองลูกเสือสามัญ หมายถึง นักเรียนชายที่เรียนระดับช่วงชั้นที่ ๒ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ให้มีจำนวน ๒ - ๖ หมู่ หมู่หนึ่งมีลูกเสือ ๖ - ๘ คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ด้วย (ข้อบังคับฯ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๒๕ ข้อ ๘๔) กองลูกเสือสามัญมีลูกเสือตั้งแต่ ๑๒ - ๔๘ คน (ข้อบังคับฯ พ.ศ. ๒๕๐๘ ข้อ ๖)

๑.๔ กองเนตรนารีสามัญ หมายถึง นักเรียนหญิงที่เรียนระดับช่วงชั้นที่ ๒ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ให้มีจำนวน ๒ - ๖ หมู่ หมู่หนึ่งมีเนตรนารี ๖ - ๘ คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ด้วย กองเนตรนารีสามัญมีเนตรนารีตั้งแต่ ๑๒ - ๔๘ คน

๑.๕ กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หมายถึง นักเรียนชายที่เรียนระดับช่วงชั้นที่ ๓ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ให้มีจำนวน ๒ - ๖ หมู่ หมู่หนึ่งมีลูกเสือ ๖ - ๘ คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ด้วย กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีลูกเสือตั้งแต่ ๘ - ๔๘ คน (ข้อบังคับฯ ฉบับที่ ๑๔ พ.ศ. ๒๕๒๘)

๑.๖ กองเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ หมายถึง นักเรียนหญิงที่เรียนระดับช่วงชั้นที่ ๓ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ให้มีจำนวน ๒ - ๖ หมู่ หมู่หนึ่งมีเนตรนารี ๔ - ๘ คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ด้วย กองเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่มีเนตรนารีตั้งแต่ ๘ - ๔๘ คน

๑.๗ กองลูกเสือวิสามัญ หมายถึง นักเรียนหรือนักศึกษาชายที่เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ - ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยลูกเสือวิสามัญอย่างน้อย ๑๐ คน ไม่เกิน ๔๐ คน กองลูกเสือวิสามัญจะแบ่งเป็นชุดหรือหมู่ตามความต้องการก็ได้ และควรมีลูกเสือวิสามัญชุดหรือหมู่ละ ๔ - ๖ คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ด้วย

๑.๘ กองเนตรนารีวิสามัญ หมายถึง นักเรียนหรือนักศึกษาหญิงที่เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ - ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยเนตรนารีวิสามัญอย่างน้อย ๑๐ คน ไม่เกิน ๔๐ คน กองลูกเสือวิสามัญจะแบ่งเป็นชุดหรือหมู่ตามความต้องการก็ได้ และควรมีลูกเสือวิสามัญชุดหรือหมู่ละ ๔ - ๖ คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ด้วย

๒. เริ่มทำการสอนวิชาลูกเสือ - เนตรนารีตามหลักสูตรกำหนด

๓. มีผู้บังคับบัญชาที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือประเภทนั้น ๆ อย่างน้อยขั้นความรู้เบื้องต้น ๑ คน ทำหน้าที่เป็นผู้กำกับกับ มีรองผู้กำกับอีก ๑ คน ขึ้นไปเป็นผู้ช่วย (วิธีปฏิบัติของสำนักงานฯ กลุ่มลูกเสือ ๑ กลุ่ม มีกรรมการกลุ่มไม่เกิน ๔๐ คน และกองลูกเสือ ๑ กอง มีรองผู้กำกับไม่เกิน ๑๐ คน)

๔. ดำเนินการขออนุญาต โดยกรอกแบบคำขอต่อไปนี้ แบบละ ๓ ชุด

๔.๑ ล.ส.๑ ใบคำร้องขอตั้งกลุ่มลูกเสือหรือกองลูกเสือ

๔.๒ ล.ส.๒ ใบสมัครขอเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

๔.๓ ทำหนังสือนำของผู้บังคับบัญชา/ผู้ขออนุญาต ส่งผ่านหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อขออนุญาตต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งแล้วแต่กรณี ถึงเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด ส่งใบแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ลูกเสือ (ล.ส.๑๓) ตำแหน่งผู้กำกับหรือรองผู้กำกับมาให้โรงเรียน

๕. เมื่อได้รับอนุมัติให้ตั้งกองได้แล้ว ให้ทำพิธีเข้าประจำกองและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติอย่างต่อเนื่อง (โรงเรียนจะได้รับ ล.ส.๑๑ หรือ ล.ส.๑๒ ให้ตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติหรือสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด)

เกณฑ์การจัดตั้งลูกเสือสำรองขอสะอาดในสถานศึกษา

๑. สถานศึกษาต้องจัดการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองขอสะอาด อย่างน้อย ๒ หมู่ ๆ ละ ๔ - ๖ คน โดย

๑.๑ ฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองขอสะอาด ๒ วัน ไม่ค้างคืน (ได้รับวุฒิบัตร)

๑.๒ ทดสอบความรู้ด้านคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การรู้จักเคารพกฎหมาย จิตอาสา การแสดงเจียบ และกิจกรรมกลางแจ้ง (การประชุมกอง ครั้งพิเศษ) จากคณะกรรมการ

๑.๓ เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ความซื่อสัตย์สุจริต ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การรู้จักเคารพกฎหมาย ร่วมกับสถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน หรือมีส่วนร่วมกิจกรรมจิตอาสา อย่างน้อย ๒ กิจกรรม (ภายในระยะเวลา ๓ เดือน)

๑.๔ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองขอสะอาดรับรองผลการปฏิบัติงาน

๒. ควรมีผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองขอสะอาดในโรงเรียน อย่างน้อย ๑ คน

๓. การดำเนินการขอมีลูกเสือสำรองขอสะอาดในสถานศึกษา

๓.๑ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือในสถานศึกษา ทำหนังสือแจ้งผลการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสำรองขอสะอาดผ่านสถานศึกษา ผ่านสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จากนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ส่งไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. (ส่วนกลาง) รวบรวมและพิจารณานำเสนอต่อไปยังสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ในการนี้ ให้สถานศึกษาทำสำเนาแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ดูแล รับทราบอีกทางหนึ่งด้วย

๓.๒ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เมื่อได้รับหนังสือและพิจารณาเห็นสมควรรับรองให้สถานศึกษามีลูกเสือสำรองขอสะอาดได้ ก็จะมีหนังสือตอบกลับไปยังสถานศึกษาที่มีหนังสือขออนุญาตมา

๓.๓ สถานศึกษาสามารถจัดฝึกอบรมขยายผลหลักสูตรลูกเสือสำรองขอสะอาดต่อไปได้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑
คงศักดิ์ เจริญรักษ์ และรัตนา หาญสงคราม. เกม ๑๐๘. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีอนันต์, ๒๕๒๕.
คณะกรรมการการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. คู่มือการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรอง ขั้นความรู้เบื้องต้น และขั้นความรู้ขั้นสูง, ๒๕๓๐: ๔
คณะกรรมการการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ขั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๐.
คณะกรรมการการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ขั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๐.
คำปรารภ, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๕๕ ก. หน้า ๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐. คำปรารภ, วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐.
จรินทร์ ธานีรัตน์. เกม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๔.
ชัยณรงค์ ศรีสุข. (๒๕๔๕). "คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงปรารถนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย" วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ราชบัณฑิต. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๕. พิมพ์ครั้งที่ ๑: อักษรเจริญทัศน์. กรุงเทพฯ, ๒๕๕๕.
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๙ หน้า ๕๓๗. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๕๔๗. มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๗.
บัญชา ธนบุญสมบัติ, โอริงามิ ศาสตร์ & ศิลป์ การพับกระดาษ. อัดสำเนา
ปัญญา สมบัตินิมิต และคณะ. การใช้กิจกรรมนันทนาการในการฝึกอบรม, เอกสารอัดสำเนา. ม.ป.ป.
พุทธทาสภิกขุ. (๒๕๒๐). ศีลธรรมกับมนุษยโลก. กรุงเทพฯ : ธรรมทานมูลนิธิ .
วาสนา มั่งคั่ง และวิรัตน์ มั่งคั่ง. เกมส์. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์, ม.ป.ป.
สุรสิทธิ์ นาคสัมฤทธิ์. การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้วิธีการลูกเสือสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ดุษฎีนิพนธ์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ๒๕๕๕
สำนักงาน ป.ป.ช., จุลสาร ป.ป.ช.
สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรอง ขั้นความรู้เบื้องต้น
สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. หนังสือเพลง เกม
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือทักษะชีวิต เล่มที่ ๓ การมองเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น. กรุงเทพฯ, มปป.
แหล่งข้อมูล เว็บไซต์ของสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ : www.bureausrs.org สืบค้นเมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๖
แหล่งข้อมูล เว็บไซต์ของสำนักกิจการพิเศษ สป.ศธ. www.skp.more.go.th สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๖
แหล่งข้อมูล เว็บไซต์สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ www.scoutthailand.org สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๖
แหล่งข้อมูล เว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.ช. www.nacc.go.th สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

แหล่งข้อมูล <http://www.youtube.com> “Bridge's Story-A Teamwork Aniboom Animation by Tony Hoang” สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

แหล่งข้อมูล http://www.sukhothai.go.th/history/hist_08.htm; สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๒

แหล่งข้อมูล <http://www.nacc.go.th>; สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๗

แหล่งข้อมูล <http://www.bureausrs.org> สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

แหล่งข้อมูล <http://www.skp.more.go.th> สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

แหล่งข้อมูล <http://www.scoutthailand.org> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

แหล่งข้อมูล <http://www.pantown.com> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

ภาคผนวก

คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ที่ ๗๓/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการลูกเสืออาสา

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๑๕๒ - ๑๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการลูกเสืออาสา

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๑๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการลูกเสืออาสา ประกอบด้วย

๑. ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ	ที่ปรึกษา
๒. นายศุภกร วงศ์ปราชญ์	ประธานอนุกรรมการ
๓. รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
(กลุ่มภารกิจด้านส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม และ
ป้องกันการทุจริต)	อนุกรรมการ
๔. นายนิคม อินทรโสภา	อนุกรรมการ
๕. นายคงวุฒิ ไพบูลย์ศิลป์	อนุกรรมการ
๖. นายเดช วรเจริญศรี	อนุกรรมการ
๗. นางวรรณภา พรหมถาวร	อนุกรรมการ
๘. นายสมมาต สังข์พันธ์	อนุกรรมการ
๙. นายโอฬาร เก่งรักษ์สัตว์	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักป้องกันการทุจริตภาครัฐ	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการสำนักป้องกันการทุจริตภาคประชาสังคม
และการพัฒนาเครือข่าย	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักป้องกันการทุจริตภาคการเมือง	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๓. นางสุวัฒนา ธรรมประภาส	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔. นางสาวสุพิชญา อาภาวสิน	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางขวัญใจ กลิ่นขจาย	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. นายศุภสิทธิ์ รักไทยดี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

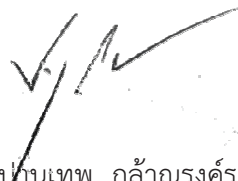
/โดยมีอำนาจหน้าที่...

โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) ประสานความร่วมมือในการดำเนินโครงการลูกเสือข้อสะอวดระหว่างสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (๒) พิจารณาจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติในการดำเนินโครงการลูกเสือข้อสะอวด จัดทำหลักสูตร “ลูกเสือข้อสะอวด” ที่เหมาะสมกับกิจกรรมลูกเสือในแต่ละช่วงชั้นเรียน
- (๓) ดำเนินงานตามกรอบแนวทางปฏิบัติหรือขั้นตอนการดำเนินโครงการลูกเสือข้อสะอวดตามที่กำหนด
- (๔) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายปันทเทพ กล้าณรงค์ราญ)
ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ที่ ๒๒๐/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการลูกเสืออาสา (เพิ่มเติม)

ตามคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ ๗๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๖ แต่งตั้ง
คณะกรรมการบริหารโครงการลูกเสืออาสา นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุม ครั้งที่ ๔๘๑ - ๔๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน
๒๕๕๖ มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการลูกเสืออาสา (เพิ่มเติม) จำนวน ๕ ราย

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๑๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.
๒๕๕๔ จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการลูกเสืออาสา (เพิ่มเติม) จำนวน ๕ ราย ดังนี้

๑. พลโทสมหมาย วงษ์มาก	อนุกรรมการ
๒. นายวายุ พยัคฆ์ขันตร	อนุกรรมการ
๓. นายศัจธร วัฒนะมงคล	อนุกรรมการ
๔. นายกฤษณ์ โกไศยกานนท์	อนุกรรมการ
๕. นางสุธินี ชาวอ่อน	อนุกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายปานเทพ กล้านรงค์ธำญา)
ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

คำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
โดยใช้กลไกทางการศึกษา
ที่ ๓/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรมลูกเสือข้อสะอาด

ตามที่ คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยใช้กลไกทางการศึกษา เห็นชอบให้ดำเนินโครงการลูกเสือข้อสะอาด และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการลูกเสือข้อสะอาด เพื่อพิจารณาการดำเนินงานตามกรอบแนวทาง การดำเนินโครงการลูกเสือข้อสะอาด ซึ่งการจัดทำหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรมลูกเสือข้อสะอาด เป็นขั้นตอนหนึ่งของการดำเนินโครงการลูกเสือข้อสะอาด นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรมลูกเสือข้อสะอาด สำหรับลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้แต่งตั้งคณะทำงาน จัดทำหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรมลูกเสือข้อสะอาด ประกอบด้วย

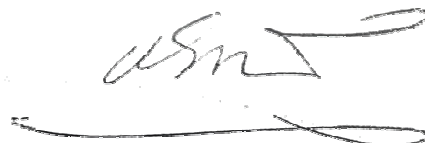
นายศุภกร วงศ์ปราษฎ์	ที่ปรึกษา
นายพนอม แก้วกำเนิด	ที่ปรึกษา
พลเรือเอกสุชาติ กลศาสตร์เสนี	ที่ปรึกษา
นายนิคม อินทรโสภา	ที่ปรึกษา
นายคงวุฒิ ไพบูลย์ศิลป์	ที่ปรึกษา
๑. นายวายุ พัยคันทร์	ประธานคณะทำงาน
๒. นายกฤษณ์ โกไศยกานนท์	คณะทำงาน
๓. นางสาวจตุพร พูลแก้ว	คณะทำงาน
๔. นางสาวจิราภรณ์ วงศ์ศิริวัฒน์	คณะทำงาน
๕. นางสาวจิราภรณ์ ภูอุดม	คณะทำงาน
๖. นายชุมพล ชุ่มจิตร	คณะทำงาน
๗. นายเดช วรเจริญศรี	คณะทำงาน
๘. นายทวีศักดิ์ ทวีรัตนธรรม	คณะทำงาน
๙. นายทองสุข ศรีแก้ว	คณะทำงาน
๑๐. นายพัชรินทร์ ผุดผ่อง	คณะทำงาน
๑๑. นายไพฑูรย์ พันธุ์ชาติรี	คณะทำงาน
๑๒. นางวรรณภา พรหมถาวร	คณะทำงาน
๑๓. นายवलลภ ยุติธรรมดำรง	คณะทำงาน

๑๔. นายวิรัช บุญชัยศรี	คณะทำงาน
๑๕. นายศักร วัฒนะมงคล	คณะทำงาน
๑๖. นางศิริณี บุญปัทม์	คณะทำงาน
๑๗. นางสาววัฒนา ธรรมประภาส	คณะทำงาน
๑๘. นายสมเกียรติ ฮะวังจุ	คณะทำงาน
๑๙. นายสมเจตน์ พงษ์วิสุวรรณ์	คณะทำงาน
๒๐. นายสุภโชค เกษมจิต	คณะทำงาน
๒๑. นายเสน่ห์ ภู่อ่าง	คณะทำงาน
๒๒. นายโอฬาร เก่งรักษัสัตว์	คณะทำงาน
๒๓. นายบุญแสง ชีระภากร	คณะทำงานและเลขานุการ
๒๔. นางขวัญใจ กลิ่นขจร	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๕. นายสุทัศน์ สมน้อย	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) จัดทำหลักสูตรลูกเสือข้อสะอวด สำหรับลูกสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ
 - (๒) จัดทำคู่มือสำหรับครูผู้ปฏิบัติการสอนหลักสูตรลูกเสือข้อสะอวด
 - (๓) พิจารณากำหนดแนวทางการนำหลักสูตรลูกเสือข้อสะอวด เข้าเป็นวิชาบังคับเลือก ในการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา เช่น การทดลองใช้หลักสูตรลูกเสือข้อสะอวดทั้ง ๔ ประเภท การฝึกอบรมครูผู้ปฏิบัติการสอนหลักสูตรลูกเสือข้อสะอวด การจัดตั้งหน่วยลูกเสือข้อสะอวดในสถานศึกษา ฯลฯ
 - (๔) ดำเนินการอื่นตามที่คณะอนุกรรมการบริหารโครงการลูกเสือข้อสะอวด มอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ)
ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
โดยใช้กลไกทางการศึกษา

เพลง ค่านิยม

ทำนอง หลงเสียงนาง คำร้อง นางศิริณี บุญปัทมภ์

- (หล่า ลา.....) ค่านิยม คุณธรรม ลูกเสือไทย/เทิดทูนไว้ในชาติ ศาสน์ กษัตริย์/เสียสละ อดทน
คนประหยัด/ ต้องซื่อสัตย์ รู้สติ รู้คิดทำ
- (หล่า ลา.....) ดำรงตน เศรษฐกิจ ให้พอเพียง/อย่าหลีกเลียง จงรักษา ระเบียบวินัย/อุดมการณ์เพื่อ
ส่วนรวมที่ดีไว้/จงสนใจใฝ่รู้หมั่นศึกษา
- (หล่า ลา.....) รักษาวัฒนธรรมประเพณี/เป็นคนดีมีความกตัญญู/บิดา มารดา ผู้ปกครองและ
คุณครู/อีกเรียนรู้เข้าใจ ประชาธิปไตย
- (หล่า ลา.....) ให้เข้มแข็งทั้งจิตใจและร่างกาย/จงละอายไม่ใฝ่ต่ำมีกิเลส/มีศีลธรรม เป็นคนดีของ
ประเทศ/ให้สมเจตนาลูกเสือข้อสะอาด

เพลง ข้อสะอาด

ทำนอง เดือนเพ็ญ คำร้อง นางศิริณี บุญปัทมภ์

- สัญลักษณ์คุณธรรมความดี/ข้อดอกไม้นี้ ข้อแห่งความดี “ลูกเสือข้อสะอาด”
มอบผู้ทำความดี/ของขวัญข้อนี้ เพื่อคนดีมีคุณธรรม
- เรามาร่วมการอยู่ค่าย/ด้วยใจที่หมาย จะทำให้ตน เป็นคนสะอาด/กล้าทำสิ่งที่
ถูกต้อง/ซื่อสุจริต ดังปอง ทำความดีให้มีน้ำใจ
- ต้องเคารพกติกา/ทุจริต คดโกงนั้นหนา จงเลียงหลักมาให้ไกลให้ห่าง/ทำสิ่งใดต้อง
ตั้งจิต/ยอมรับฟังความคิด คำเพื่อนเตือนจิต ต้องยอมรับฟัง
- อันคำปฎิญาณและกฎ/เราจะจำจต นำไปปฏิบัติให้ได้/มีคุณธรรม นำวินัย/จิตอาสา
ทำไป/ร่วมมือร่วมใจสามัคคี

เพลง ทำความดี

ทำนอง หลงเสียงนาง คำร้อง นางศิริณี บุญปัทมภ์

- (หล่า ลา....) พวกเราลูกเสือข้อสะอาด มุ่งมาตกระทำให้ความดี ทุจริตคดโกง เลี่ยงหลีกหนี
สามัคคี มีวินัย ใจสะอาด
- (หล่า ลา....) มีน้ำใจทำในสิ่งถูกต้อง ตามครรลอง ซื่อสัตย์สุจริต กล้าคิดทำในสิ่งที่ไม่ผิด สุจริต
เที่ยงธรรมในหน้าที่
- (หล่า ลา....) ป.ป.ช. นันหนอขอชื่นชม ให้กับสมที่นำล้ำสมัย ก่อตั้งลูกเสือข้อสะอาดอย่างนับไว
สร้างเด็กไทยให้เป็นพลเมืองดี

สนับสนุนการจัดพิมพ์โดย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เลขที่ ๓๖๑ ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทร ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐-๔๙ , ๐ ๒๒๘๒ ๓๑๖๑-๕

สายด่วน ๑๒๐๕

www.nacc.go.th